

PAŃSTWOWA INSPEKCJA PRACY

**OKRĘGOWY INSPEKTORAT PRACY
W ZIELONEJ GÓRZE**

**SPRAWOZDANIE
z działalności w 2022 roku**

Zielona Góra, w lutym 2023 roku

Każdy ma prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy
(art. 66 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej)

SPIS TREŚCI

I. Wprowadzenie	7
II. Działalność kontrolno – nadzorcza.....	9
II.1. Realizacja harmonogramu pracy.....	9
II.2. Wyniki kontroli	12
II.3. Nieprawidłowości dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy	12
II.4. Świadczenia pieniężne ze stosunku pracy	13
II.5. Nieprawidłowości dotyczące prawnej ochrony pracy.....	14
II.6. Wykroczenia przeciwko prawom pracownika oraz powiadomienia prokuratury	15
II.7. Badanie wypadków przy pracy	15
II.8. Kontrola legalności zatrudnienia.....	20
II.9. Działalność interwencyjna - rozpatrywanie skarg pracowniczych.....	28
II.10. Wybrane inne działania Okręgowego Inspektoratu Pracy	37
III. Działalność prewencyjna i informacyjno-promocyjna	42
III.1. Programy prewencyjne i informacyjne.....	43
III.2. Konkursy o tematyce ochrony pracy	52
IV. Charakterystyczne dane dla Lubuskiego (OIP Zielona Góra).....	55
IV.1. Wypadki przy pracy (wg GUS)	56
IV.2. Wypadki przy pracy rolniczej (wg KRUS)	58
IV.3. Choroby zawodowe (wg WSSE)	59
V. Współpraca lokalna i międzynarodowa.....	60
V.1. Współpraca z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.....	60
V.2. Przygraniczna współpraca międzynarodowa.....	65
VI. Podsumowanie, wnioski oraz założenia i kierunki działania	66
VII. Dane liczbowe z działalności OIP Zielona Góra w 2022 roku	70

I. Wprowadzenie

Państwowa Inspekcja Pracy jest organem podległym Sejmowi RP, zajmującym się nadzorem i kontrolą przestrzegania przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, a także kontrolą legalności zatrudnienia.

W zakresie określonym ustawą z dnia 13 kwietnia 2007 r. o Państwowej Inspekcji Pracy (Dz.U.2022.1614 tj. z 2022.08.01) nadzór nad Państwową Inspekcją Pracy sprawuje Rada Ochrony Pracy. Państwową Inspekcją Pracy kieruje Główny Inspektor Pracy powoływany przez Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Główny Inspektor Pracy wchodzi w skład unijnego Komitetu Wyższych Inspektorów Pracy (SLIC). Państwowa Inspekcja Pracy aktywnie uczestniczy również w działaniach podejmowanych przez Międzynarodową Organizację Pracy (MOP), współpracując z inspekcjami pracy z innych krajów. Strukturę organizacyjną Państwowej Inspekcji Pracy tworzą: Główny Inspektorat Pracy i 16 okręgowych inspektoratów pracy, w większości których funkcjonują również oddziały. Poszczególne okręgowe inspektoraty pracy obejmują zakresem swojej właściwości terytorialnej obszar jednego województwa.

Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze wraz z podległym Oddziałem w Gorzowie Wlkp. obejmuje właściwością terytorialną województwo lubuskie. Okręgowy Inspektor Pracy kieruje działalnością Okręgowego Inspektoratu Pracy i nadzoruje działalność inspektorów pracy. Swoje zadania wykonuje przy pomocy zastępców - do spraw nadzoru oraz prawno-organizacyjnych.

Przy Okręgowym Inspektorze Pracy w Zielonej Górze działają społeczne organy opiniotwórczo – doradcze: Lubuska Komisja Ochrony Pracy i Lubuska Komisja ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie.

Na koniec 2022 roku w OIP Zielona Góra zatrudnionych było 78 pracowników, w tym 2 w niepełnym wymiarze czasu pracy. Działania kontrolno-nadzorcze prowadziło 45 inspektorów pracy (31 w Zielonej Górze i 14 w Gorzowie Wlkp.) – organów I instancji i okręgowy inspektor pracy jako organ II instancji (plus 1 zastępca – stanowisko drugiego zastępcy po jego przejściu na emeryturę nie zostało obsadzone - wakat), wspomaganych przez pracowników merytorycznych. Pracownicy OIP w przeważającej liczbie posiadają wyższe wykształcenie, w tym wszyscy inspektorzy pracy i pracownicy merytoryczni – są to głównie magistrowie inżynierowie różnych specjalności oraz prawnicy i administratywiści. Ponadto, 4 osoby były w trakcie aplikacji inspektorskiej w Ośrodku Szkolenia Państwowej Inspekcji Pracy we Wrocławiu.

Podstawową rolę w strukturze organizacyjnej okręgowych inspektoratów pracy spełniają samodzielne stanowiska do spraw nadzoru i kontroli, na których zatrudnieni są pracownicy wykonujący lub nadzorujący czynności kontrolne. Stanowiska te można łączyć, w zależności od potrzeb, w zespoły koordynowane przez nadinspektorów pracy. W zielonogórskim Okręgu na koniec roku sprawozdawczego funkcjonowało 6 takich zespołów.

W świetle ustawy do zadań Państwowej Inspekcji Pracy należy w szczególności nadzór i kontrola przestrzegania przepisów prawa pracy, w tym przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy oraz legalności zatrudnienia. Ponadto, w zainteresowaniu Państwowej Inspekcji Pracy pozostaje nadzór i kontrola zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków pracy osobom fizycznym wykonującym pracę na innej podstawie niż stosunek pracy oraz osobom wykonującym na własny rachunek działalność gospodarczą w miejscu wyznaczonym przez pracodawcę lub przedsiębiorcę.

Kontroli Państwowej Inspekcji Pracy podlegają pracodawcy, a w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy oraz kontroli legalności zatrudnienia także przedsiębiorcy nie będący pracodawcami, na rzecz których jest świadczona praca przez osoby fizyczne, w tym przez osoby wykonujące na własny rachunek działalność gospodarczą, bez względu na podstawę świadczenia tej pracy. Wszystkie ww. zadania w roku sprawozdawczym realizowane były przez inspektorów pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze.

Zgodnie z ustawą o PIP, w razie stwierdzenia naruszenia przepisów prawa pracy lub przepisów dotyczących legalności zatrudnienia właściwe organy Państwowej Inspekcji Pracy są odpowiednio uprawnione m.in. do:

1) nakazania usunięcia stwierdzonych uchybień w ustalonym terminie, w przypadku, gdy naruszenie dotyczy przepisów i zasad bezpieczeństwa i higieny pracy;

2) nakazania wstrzymania prac lub działalności, gdy naruszenie powoduje bezpośrednie zagrożenie życia lub zdrowia pracowników lub innych osób wykonujących te prace lub prowadzących działalność. Skierowania do innych prac pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych albo pracowników lub innych osób dopuszczonych do pracy przy pracach niebezpiecznych, jeżeli pracownicy ci lub osoby nie posiadają odpowiednich kwalifikacji. Nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

3) nakazania wstrzymania eksploatacji maszyn i urządzeń w sytuacji, gdy ich eksploatacja powoduje bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

4) zakazania wykonywania pracy lub prowadzenia działalności w miejscach, w których stan warunków pracy stanowi bezpośrednie zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

5) nakazania, w przypadku stwierdzenia, że stan bezpieczeństwa i higieny pracy zagraża życiu lub zdrowiu pracowników lub osób fizycznych wykonujących pracę na innej podstawie niż stosunek pracy, w tym osób wykonujących na własny rachunek działalność gospodarczą, zaprzestania prowadzenia działalności bądź działalności określonego rodzaju;

6) nakazania ustalenia, w określonym terminie, okoliczności i przyczyn wypadku;

7) nakazania pracodawcy wypłaty należnego wynagrodzenia za pracę, a także innego świadczenia przysługującego pracownikowi; nakazy w tych sprawach podlegają natychmiastowemu wykonaniu;

8) skierowania wystąpienia lub wydania polecenia ustnego, w razie stwierdzenia innych naruszeń niż wymienione w pkt. 1-7, o ich usunięcie, a także o wyciągnięcie konsekwencji w stosunku do osób winnych.

Ponadto, w przypadku stwierdzenia popełnienia wykroczenia przeciwko prawom pracownika, w sprawach określonych w Kodeksie pracy, organy PIP są uprawnione do nakładania grzywien w drodze mandatów karnych (w maksymalnej wysokości do 2 [lub 5] tys. zł) oraz kierowania wniosków o ukaranie do sądów, gdzie zagrożenie grzywną wzrasta do 45 tys. złotych. Inspektorzy mają prawo stosować sankcje również za wykroczenia określone w innych przepisach, stosownie do ustalonych tam norm i wysokości kar.

Państwowa Inspekcja Pracy przy realizacji swoich zadań współdziała ze związkami zawodowymi, organizacjami pracodawców, organami samorządu załogi, radami pracowników,

społeczną inspekcją pracy oraz z organami administracji państwowej, a w szczególności z organami nadzoru i kontroli, Policją, Strażą Graniczną, Krajową Administracją Skarbową, Zakładem Ubezpieczeń Społecznych i innymi, a także organami wszystkich szczebli samorządu terytorialnego.

W razie uzasadnionej potrzeby oraz w celu zapewnienia bezpieczeństwa kontrolującym, organy Policji są obowiązane, na wniosek inspektora pracy, do udzielenia stosownej pomocy.

Zgodnie z ustawą o Państwowej Inspekcji Pracy, podstawowe działania organów Okręgowego Inspektoratu Pracy w 2022 roku miały charakter kontrolno-nadzorczy. Prowadzone były również działania prewencyjne, informacyjne i popularyzatorskie, a także inne specjalistyczne.

II. Działalność kontrolno – nadzorcza

Prezentowane w niniejszym opracowaniu informacje i dane liczbowe pochodzą bezpośrednio z wyników kontroli przeprowadzonych u tych pracodawców i przedsiębiorców, gdzie występuje wysokie prawdopodobieństwo niewłaściwych warunków pracy lub nieprawidłowości w przestrzeganiu przepisów prawa pracy albo przepisów z zakresu legalności zatrudnienia. Zatem, na podstawie tylko i wyłącznie wyników kontroli, nie jest możliwa całkowita, obiektywna i jednoznaczna ocena stanu ochrony pracy dla województwa lubuskiego, odnosząca się do wszystkich pracodawców i przedsiębiorców. Taki odbiór prezentowanych poniżej danych nie byłby miarodajny z uwagi na to, że dobór przez inspektorów pracy zakładów do kontroli wynika prawie wyłącznie z tzw. przesłanek negatywnych, a nie z wyboru wynikającego ze wskaźników czysto statystycznych. Mówiąc o przesłankach negatywnych doboru, należy rozumieć, że działania inspekcyjne prowadzone są głównie tam, gdzie potencjalnie występują trudne warunki pracy lub naruszane jest prawo pracy np. została złożona skarga pracownicza, wydarzył się śmiertelny, ciężki lub zbiorowy wypadek przy pracy, stwarzane są zagrożenia publiczne, wpłynęły sygnały od organów władzy terenowej lub innych instytucji kontrolnych, itp.

Niemniej, uzyskane dane z kontroli w roku 2022 umożliwiają dokonanie szeregu spostrzeżeń, ocen oraz porównań w stosunku do lat poprzednich. Na ich podstawie można w miarę precyzyjnie określić w jakim obszarze przepisów prawa pracy, w tym bezpieczeństwa i higieny pracy, a także legalności zatrudnienia notuje się najwięcej nieprawidłowości, jakiego rodzaju i kategorii pracodawców one dotyczą oraz jaka jest ich skala i tendencje.

Jak wynika z powyższego, w ramach działalności kontrolno-nadzorczej wykonywano zadania wynikające z harmonogramu pracy oraz podejmowano działania interwencyjne.

II.1. Realizacja harmonogramu pracy

Do głównych działań wynikających z harmonogramu na rok 2022 Państwowej Inspekcji Pracy oraz zadań kontrolnych, prewencyjnych i informacyjno-promocyjnych, ustalonych do realizacji przez OIP Zielona Góra należały:

Zadania długofalowe: na lata 2022 – 2024, na szczeblu krajowym przyjęte zostały trzy kluczowe priorytety w działalności Państwowej Inspekcji Pracy:

- ✓ Strategia kontroli i działań prewencyjnych dla **sektora budowlanego**,
- ✓ Strategia kontroli **zagrożeń chemicznymi czynnikami** środowiska pracy,
- ✓ Strategia **wzmoczonego nadzoru** nad zakładami pracy.

Zaplanowane szeroko zakrojone, długofalowe działania kontrolne, a także doradcze i informacyjne w wyżej wymienionych strategicznych obszarach mają na celu wyegzekwowanie stopniowej, systematycznej i trwałej poprawy warunków pracy.

Zadania bieżące: (tj. na 2022 r.), ukierunkowane na kompleksową ocenę wybranych problemów ochrony pracy:

- ✓ Kontrole prawidłowości zawierania na podstawie umów cywilnoprawnych;
- ✓ Opieka zdrowotna - przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym bhp;
- ✓ Bezpieczeństwo pracy podczas magazynowania i transportu wewnątrzzakładowego, m.in. z wykorzystaniem wózków jezdniowych z napędem silnikowym;
- ✓ Handel – przestrzeganie przepisów prawa pracy , w tym o ograniczeniu handlu w niedziele i święta oraz niektóre inne dni, a także technicznego bezpieczeństwa pracy;
- ✓ Gospodarka komunalna – przestrzeganie przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy w oczyszczalniach ścieków;
- ✓ Organizacja bezpiecznej pracy przy urządzeniach i instalacjach elektroenergetycznych, w tym w zakładach przemysłowych przyłączonych bezpośrednio do sieci dystrybucji energii elektrycznej;
- ✓ Ograniczanie zagrożeń wypadkowych w zakładach usług leśnych;
- ✓ Edukacja - przestrzeganie przepisów prawnej ochrony pracy;
- ✓ Ograniczanie zagrożeń zawodowych i wypadkowych w zakładach rolnych, z uwzględnieniem legalności zatrudnienia i prawnej ochrony pracy;
- ✓ Górnictwo – przestrzegania przepisów prawa w tym bhp – Kopalnie Odkrywkowe;
- ✓ Organizacja bezpiecznej pracy podczas obsługi serwisowej e-pojazdów samochodowych (samochodów elektrycznych i hybrydowych);
- ✓ Ograniczenie zagrożeń zawodowych pracowników wykonujących roboty w zakresie budowy, rozwoju i modernizacji sieci kolejowych;

Zadania stałe: powtarzane rokrocznie, polegające na systematycznym egzekwowaniu prawa w poszczególnych obszarach ochrony pracy i wspieraniu tych kontroli programami prewencyjnymi i informacyjnymi:

- ✓ Wypadki przy pracy;
- ✓ Usuwanie wyrobów zawierających azbest, w tym kontrole przestrzegania przepisów bhp podczas usuwania wyrobów zawierających azbest z obiektów budowlanych i przemysłowych oraz zagrożenia publiczne związane z usuwaniem wyrobów zawierających azbest;
- ✓ Kontrole wyrobów w zakresie oceny ich zgodności z wymaganiami zasadniczymi - działania realizowane w ramach nadzoru rynku;
- ✓ Przestrzeganie przepisów dotyczących zatrudniania osób niepełnosprawnych;
- ✓ Zagrożenia o charakterze publicznym;

- ✓ Kontrola legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich;
- ✓ Kontrola legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców;
- ✓ Świadczenie usług agencji zatrudnienia i powierzanie pracy tymczasowej;
- ✓ Delegowanie pracowników w ramach świadczenia usług;
- ✓ Kontrole przestrzegania przepisów ustawy o produktach biobójczych oraz przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy podczas ich stosowania;
- ✓ Rejestracja, ocena, udzielanie zezwoleń i stosowane ograniczenia w zakresie chemikaliów oraz klasyfikacja, oznakowanie i pakowanie substancji i mieszanin - Rozporządzenia REACH i CLP;
- ✓ Egzekwowanie przestrzegania przepisów dot. czasu prowadzenia pojazdu, przerw i czasu odpoczynku (działania w ramach Krajowej Strategii Kontroli przepisów w tym zakresie) oraz czasu pracy kierowców;
- ✓ Czas pracy oraz wypłata wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy;
- ✓ Badanie skarg i wniosków zgłaszanych do Państwowej Inspekcji Pracy;
- ✓ Pierwsza kontrola – wsparcie małych firm w stworzeniu praworządnych i bezpiecznych warunków pracy;
- ✓ Program profilaktyczny „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”;
- ✓ Kampania informacyjno-edukacyjna „Kształtowanie kultury bezpieczeństwa wśród młodzieży”;
- ✓ Program prewencyjny dla małych przedsiębiorstw (zatrudniających poniżej 50 pracowników): „Efektywne zarządzanie ryzykiem”;
- ✓ Zmniejszenie zagrożeń i eliminacja nieprawidłowości w mikrozakładach: Program prewencyjny „Zdobądź Dyplom PIP”;
- ✓ Konkursy promujące pożądane postawy w zakresie ochrony pracy:
  - „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej”,
  - „Poznaj swoje prawa w pracy”,
  - „Najaktywniejszy społeczny inspektor pracy”,
  - „Bezpiecznie od startu”,
  - „Buduj bezpiecznie”,
  - „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”;
- ✓ Działania prewencyjno – promocyjne w rolnictwie indywidualnym: „Szczepaj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”;
- ✓ Kampania prewencyjno-kontrolna „Budowa. Stop wypadkom”;

Zadania własne: zadania o zasięgu lokalnym, wynikające ze specyfiki regionu, w roku 2022 realizowane były tematy:

- ✓ Program informacyjno-edukacyjny „Wszechnica związkowa – program informacyjno-edukacyjny”;
- ✓ „Ograniczenie zagrożeń zawodowych w zakładach produkujących opakowania”.

II.2. Wyniki kontroli

W 2022 roku inspektorzy pracy przeprowadzili 1714 kontroli (poprzednio 1542), którymi objęto 1437 podmiotów. Dla wyeliminowania ujawnionych nieprawidłowości wydano 6412 decyzji (poprzednio 5496), w tym 6233 dotyczących bezpieczeństwa i higieny pracy oraz 179 nakazujących wypłatę należnego wynagrodzenia lub innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy.

Z uwagi na ujawnienie bezpośredniego zagrożenia zdrowia lub życia pracujących odnotowano 136 przypadków wstrzymania wykonywania pracy przez 292 osoby (poprzednio 99 i 153 osób), a w drodze 152 decyzji skierowano do innych prac 355 pracowników lub innych osób (poprzednio odpowiednio 90 i 205 osób) wykonujących pracę wbrew obowiązującym przepisom przy pracach wzbronionych, szkodliwych lub niebezpiecznych, albo pracowników lub inne osoby zatrudnione przy pracach niebezpiecznych, jeżeli nie posiadały odpowiednich kwalifikacji albo były nieodpowiednio wyposażone - łącznie 288 decyzji dot. 647 osób (poprzednio 189 decyzji dot. 358 osób). Zanotowano także 315 (poprzednio 323) przypadki wstrzymania eksploatacji maszyn, z uwagi na ich nieodpowiedni stan techniczny, mimo niewykonywania na nich pracy bezpośrednio w trakcie kontroli. Powyższe decyzje wydane zostały z rygorem natychmiastowej wykonalności.

Tab. Zestawienie podstawowych danych dot. kontroli w ostatnich 10 latach (2013 – 2022):

	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Liczba kontroli	2821	2828	2705	2512	2565	2560	2152	1243	1542	1714
Liczba skontrolowanych zakładów	2337	2320	2235	2076	2121	2139	1773	1107	1287	1437
Liczba wydanych decyzji, w tym:	8620	8880	8010	8952	9201	7615	7966	3830	5496	6412
<i>Decyzje wstrzymania</i>	191	203	168	232	209	183	169	53	99	136
<i>prac/ liczba osób</i>	385	452	367	436	353	312	353	101	153	292
<i>Decyzje skier. do innych</i>	172	229	199	221	206	128	163	82	90	152
<i>prac/ liczba osób</i>	353	461	411	615	539	335	356	202	205	355

W roku sprawozdawczym nie odnotowano skarg do Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Gorzowie Wlkp. na decyzje organów PIP.

II.3. Nieprawidłowości dotyczące bezpieczeństwa i higieny pracy

Podczas kontroli ujawniono nieprawidłowości w zakresie szeroko rozumianych warunków i bezpieczeństwa pracy dające podstawy do wydania **6233** decyzji nakazowych, dotyczących około 49,2 tys. wykonujących pracę (poprzednio **5441** dot. **44,8 tys. osób**).

Stwierdzone nieprawidłowości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy, podobnie jak w poprzednich latach dotyczyły m.in:

- ✓ przygotowania pracowników do pracy, w tym:
  - braku lub niewłaściwie przeprowadzonych profilaktycznych badań lekarskich,
  - braku lub niewłaściwie przeprowadzonych szkoleń w zakresie bhp pracowników i pracodawców,
  - braku uprawnień kwalifikacyjnych.
- ✓ organizacji bezpiecznej pracy, w tym dotyczących:
  - braku udokumentowanej oceny ryzyka zawodowego,
  - nieuwzględnienia w ww. ocenie wszystkich czynników ryzyka,
  - braku służby bhp.
- ✓ maszyn i urządzeń technicznych, w tym głównie:
  - braku lub niewłaściwych urządzeń ochronnych, osłon,
  - braku lub nieprawidłowych urządzeń sterowniczych i sygnalizacyjnych, braku instrukcji bhp.
- ✓ stanowisk i procesów pracy, magazynowania i składowania, w tym:
  - nieprawidłowości przy organizowaniu prac szczególnie niebezpiecznych,
  - nieprawidłowości w prowadzeniu procesów technologicznych,
  - braku lub niewłaściwego zabezpieczenia stanowisk pracy.
- ✓ urządzeń i instalacji, w tym:
  - braku lub niewłaściwego zabezpieczenia instalacji i urządzeń elektrycznych,
  - prowadzeniu eksploatacji urządzeń i instalacji w sposób zagrażający bezpieczeństwu obsługi i otoczenia,
  - niewłaściwej eksploatacji urządzeń i instalacji energetycznych.

Realizacja prawomocnych decyzji nakazowych jest na bieżąco monitorowana, m.in. na podstawie informacji od adresatów decyzji oraz kontroli sprawdzających. Na dzień sporządzania niniejszego sprawozdania z powyższych ustaleń wynika, że wykonano ponad 80,6% wydanych przez inspektorów decyzji. W związku z ich realizacją poprawiono bezpieczeństwo i warunki pracy ponad 38 tysięcy ¹⁾ pracowników.

¹⁾ - (liczonych tyle razy, ile razy poprawiono im warunki pracy)

W 2022 r. Okręgowy Inspektor Pracy jako organ pierwszej instancji nie wydawał decyzji zaprzestania prowadzenia działalności określonego rodzaju na podstawie art. 11 ust. 5 ustawy o Państwowej Inspekcji Pracy (w roku poprzednim wydano 1 taką decyzję).

W związku ze stwierdzeniem w czasie kolejnych kontroli tej samej firmy rażącego naruszenia przepisów bezpieczeństwa i higieny pracy inspektorzy pracy skierowali do jednostek organizacyjnych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych 8 wniosków (poprzednio – 2) o podwyższenie płatnikom o 100% składek na ubezpieczenie wypadkowe, ustalanych na najbliższy rok składkowy. Wnioski zostały uwzględnione przez ZUS.

II.4. Świadczenia pieniężne ze stosunku pracy

Niewypłacenie wynagrodzeń, bądź innych świadczeń ze stosunku pracy, legitymuje inspektorów pracy, w określonej sytuacji, do wydania decyzji nakazujących ich wypłatę.

Kontrole 46 pracodawców pozwoliły na zebranie materiału stanowiącego podstawę do wydania 179 decyzji (poprzednio 55) nakazujących wypłacenie 1220 pracownikom (poprzednio

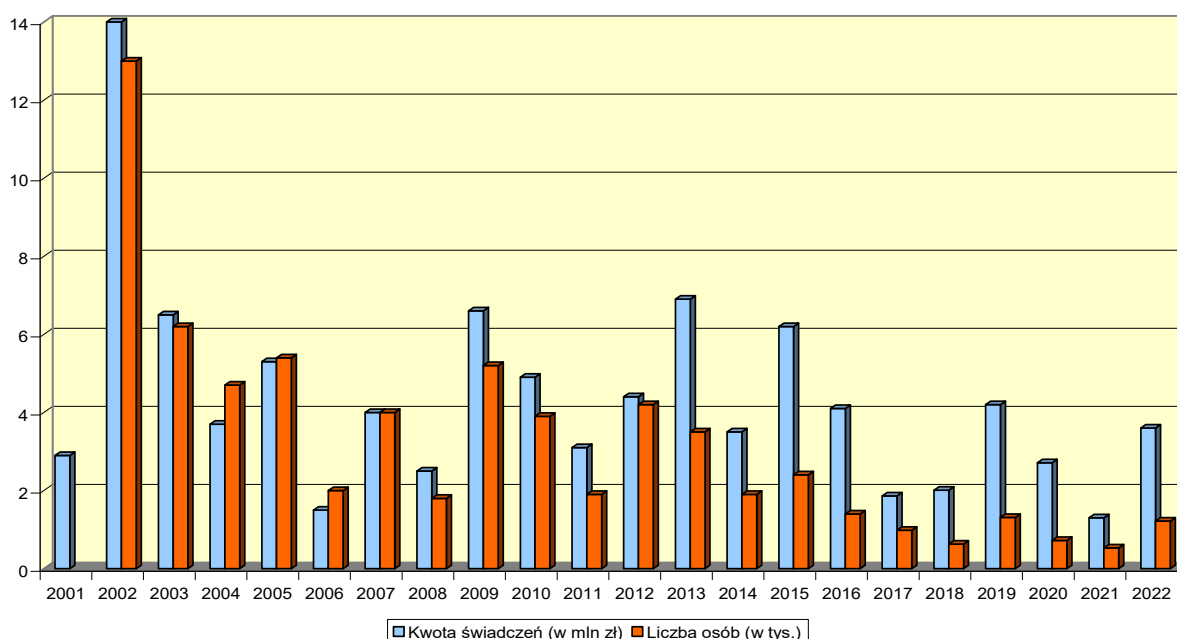
534) kwoty ponad 3,6 mln zł (poprzednio 1,3 mln zł) tytułem wynagrodzenia za pracę i innych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy.

Na dzień sporządzania raportu wyegzekwowana kwota to 415730 zł.

Przeważały zaległości ujawnione w 5 zakładach w łącznej wysokości ponad 2,3 mln, które stanowiły ok. 65 % kwoty objętej decyzjami.

Nakazy wypłaty dotyczyły niewypłacenia wynagrodzenia za pracę (45%), w dalszej kolejności ekwiwalentu za niewypłacony urlop wypoczynkowy (17%), a w mniejszym stopniu wynagrodzenia za pracę za czas choroby, wynagrodzenia za urlop, premii, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników i odprawy emerytalnej.

Skala ujawnionych zaległości finansowych w Lubuskiem w latach 2001-2022

II.5. Nieprawidłowości dotyczące prawnej ochrony pracy

Przeprowadzone kontrole w 2022 roku ujawniły naruszenia przepisów prawa pracy oraz legalności zatrudnienia, w wyniku których inspektorzy skierowali do pracodawców wystąpienia obejmujące łącznie 5715 wniosków i 319 poleceń ustnych (poprzednio odpowiednio 4199 i 319 – łącznie wzrost o 33%), dotyczących głównie praworządności w stosunkach pracy i warunków zatrudnienia 37309 pracowników.

W przypadku wystąpień i poleceń, podobnie jak w ubiegłych latach, przeważały kwestie z zakresu stosunku pracy, czasu pracy, wynagrodzeń i innych świadczeń ze stosunku pracy, urlopów, legalności zatrudnienia i przygotowania do pracy. Po przeprowadzonych kontrolach inspektorzy pracy występowali najczęściej z wnioskami i poleceniami ustnymi dotyczącymi:

- prowadzenia akt osobowych, informowania pracowników o warunkach zatrudnienia, wydawania świadectw pracy, treści umów o pracę, zapisów regulaminów pracy, wynagradzania i ZFŚS, zgłaszania do ubezpieczenia społecznego, prowadzenia ewidencji czasu pracy, naruszeń w zakresie określania systemów, rozkładów i okresów rozliczeniowych czasu pracy, zatrudniania pracowników w godzinach nadliczbowych i w przeciętnie pięciodniowym tygodniu pracy, udzielania urlopów wypoczynkowych, terminowego wypłacania wynagrodzeń oraz innych nieprawidłowości w zakresie świadczeń pieniężnych wynikających ze stosunku pracy,

- szkoleń w zakresie bhp, profilaktycznych badań lekarskich, oceny ryzyka zawodowego, ustalania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy, środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego.

Do czasu sporządzenia niniejszego opracowania pracodawcy, odpowiadając na wystąpienia, poinformowali o wykonaniu ponad 75% wniosków i poleceń, które bezpośrednio dotyczyły niemal 30 tys. zatrudnionych.

II.6. Wykroczenia przeciwko prawom pracownika oraz powiadomienia prokuratury

Postępowania w sprawach o wykroczenia

W wyniku ujawnionych przez inspektorów pracy uchybień wyczerpujących znamiona 1407 wykroczeń wszczęto postępowania w stosunku do 751 osób. Wobec obwinionych zastosowano:

- ✓ 60 wniosków do sądu o ukaranie w związku z popełnieniem 129 wykroczeń,
- ✓ 494 postępowania mandatowe w związku z popełnieniem 1016 wykroczeń,
- ✓ 197 środków wychowawczych, w związku z popełnieniem 262 wykroczeń.

Sądy, rozpatrując wnioski inspektorów pracy rozpoznały 43 sprawy. W 39 przypadkach orzeczono grzywny w kwotach od 300 do 10.000 złotych.

W wyniku 494 postępowań mandatowych nałożono grzywny w łącznej kwocie 564.950 złotych (przeciętna kwota grzywny – 1.144 złote). W okresie sprawozdawczym sądy nie wszczynały postępowań w sprawie uchylenia mandatów.

Środki wychowawcze udzielono 197 osobom obejmujące łącznie 262 wykroczenia, w tym 186 wobec pracodawców i 11 wobec osób bezrobotnych. Pouczenia, zwrócenie uwagi lub ostrzeżenia zostały wydane w sytuacji, gdzie zdaniem inspektora pracy bardziej rygorystyczne postępowanie byłoby przedwczesne, lub stanowiłoby nadmierną dolegliwość wobec wagi ujawnionych wykroczeń.

Postępowania karne

Inspektorzy pracy skierowali do prokuratury 30 zawiadomień o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa (w poprzednim roku było 25 zawiadomień). W kilku postępowaniach zastosowano kumulatywną kwalifikację. Zawiadomienia obejmowały łącznie 37 naruszeń prawa. Zidentyfikowano 14 przypadków popełnienia przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową i 23 inne przestępstwa, w tym 17 z art. 225§ 2 kk tj. udaremnienia przeprowadzenia kontroli przez inspektora pracy, 1 z art. 226 § 1 kk, 1 z art. 45 ustawy o systemie oceny zgodności, 1 z art. 47a ustawy o systemie oceny zgodności, 1 z art. 35 ust. 1 pkt 3 ustawy o związkach zawodowych i 2 z art. 586 ksh.

Na dzień sporządzenia sprawozdania wszczęto 22 postępowania. W 5 przypadkach prokuratorzy wnieśli akty oskarżenia do sądu.

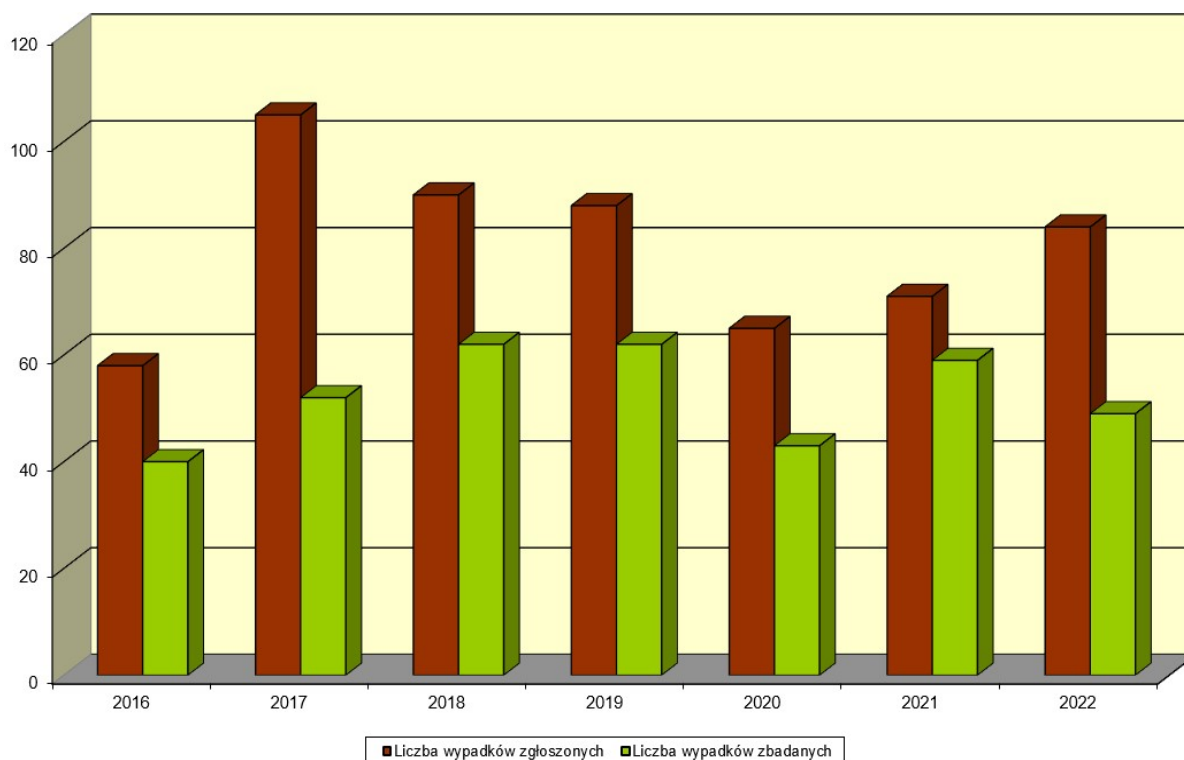
II.7. Badanie wypadków przy pracy

W 2022 roku inspektorzy pracy zbadali okoliczności i przyczyny 49 wypadków przy pracy. W ww. zdarzeniach poszkodowanych zostały łącznie 54 osoby, z których 4 poniosły śmierć, a 29 doznało ciężkich obrażeń ciała.

Tab. Liczba zgłoszonych do OIP i zbadanych wypadków przy pracy (w latach 2020-2022).

Liczba wypadków zgłoszonych				Liczba wypadków zbadanych		
	2020	2021	2022	2020	2021	2022
ogółem	65	71	84	43	59	49
w tym: śmiertelnych				8	7	4
ciężkich				24	27	29
zbiorowych				0	5	4
lekkich				11	20	12

Różnica pomiędzy liczbą wypadków zgłoszonych, a badanych wynika z tego, iż nie badano większości zgłoszonych wypadków lekkich, wypadków komunikacyjnych oraz nagłych przypadków medycznych, a część wypadków zgłoszonych w roku 2022 jest jeszcze w trakcie badania.

Wykres. Liczba zgłoszonych do OIP i zbadanych wypadków przy pracy (w latach 2016-2022)

Liczba wypadków komunikacyjnych i nagłych przypadków medycznych (badanych i niezbadanych) w roku 2022 kształtowała się następująco:

Wypadki komunikacyjne:

Liczba wypadków zgłoszonych - 8,

Liczba wypadków zbadanych - 0.

Nagłe przypadki medyczne:

Liczba wypadków zgłoszonych - 11,

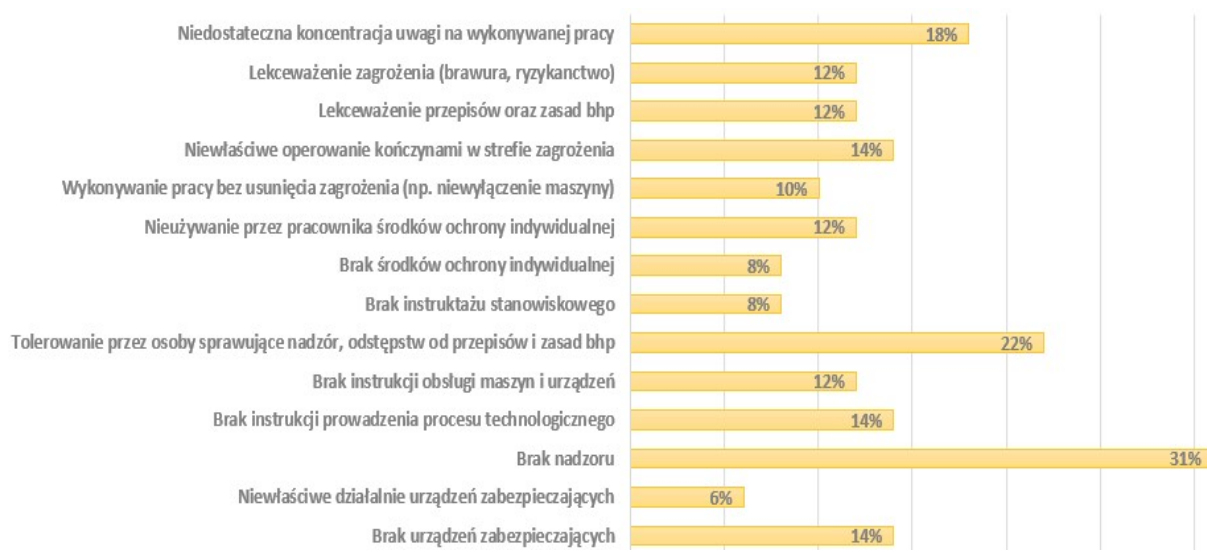
Liczba wypadków zbadanych - 1.

Tab. Osoby poszkodowane w wypadkach przy pracy zbadanych przez IP w 2022 roku.

Liczba wypadków zbadanych		Liczba poszkodowanych w wypadkach zbadanych		
		ogółem	w tym:	
			śmiertelnych	ciężkich
Ogółem	49	54	7	29
- w tym zbiorowych	4	10	3	1
Kobiety		6	0	3
Mężczyźni		48	7	26

Liczbowy i procentowy udział podmiotów oraz zdarzeń, od których uzyskano informacje o zaistniałych wypadkach przedstawia się następująco:

- pracodawcy – 46 (56 %)
- policja – 36 (43 %)
- inny OIP – 1
- inne źródła – 1

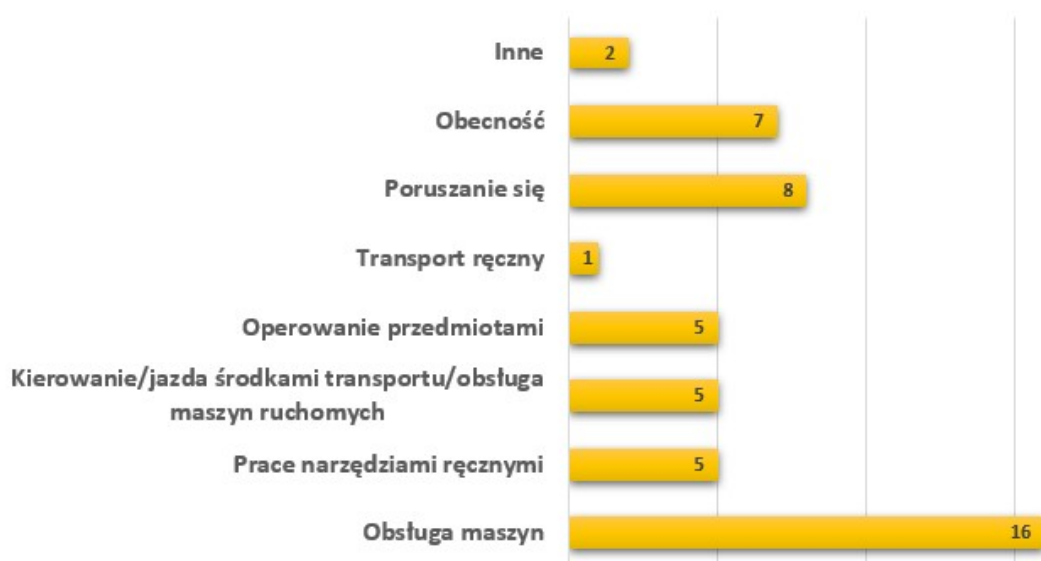
Wykres. Najczęstsze przyczyny wypadków przy pracy zbadanych w OIP Zielona Góra w roku 2022

W roku 2022 nie stwierdzono zaniechania zgłoszenia przez pracodawcę informacji o wypadku.

Analizując przyczyny wypadków zbadanych w roku 2022 stwierdzono, że wśród nich przeważały tzw. przyczyny ludzkie wynikające ze stanu fizycznego i zachowań pracowników - tego rodzaju przyczyny stwierdzono aż w przypadku 94% zbadanych wypadków. Przyczyny związane z niewłaściwą organizacją pracy zidentyfikowano w 73% zbadanych zdarzeń wypadkowych. Przyczyny techniczne odnotowano zaś w 51% zbadanych wypadków.

Wypadki przy pracy są zdarzeniami złożonymi, są najczęściej wynikiem zaistnienia więcej niż jednej przyczyny. Ich powstanie jest wynikiem kombinacji zdarzeń technicznych, środowiskowych, ludzkich i organizacyjnych. Dlatego też, w zapobieganiu wypadkom przy pracy niezbędne jest określenie niezgodności z przyjętymi standardami i wymogami przepisów dotyczącymi: ludzi i ich zachowania, środowiska pracy, wyposażenia i materiałów, wykonywanych zadań, zarządzania i organizacji pracy.

Wykres. Czynności przy których doszło do wypadków przy pracy zbadanych w OIP Zielona Góra w roku 2022

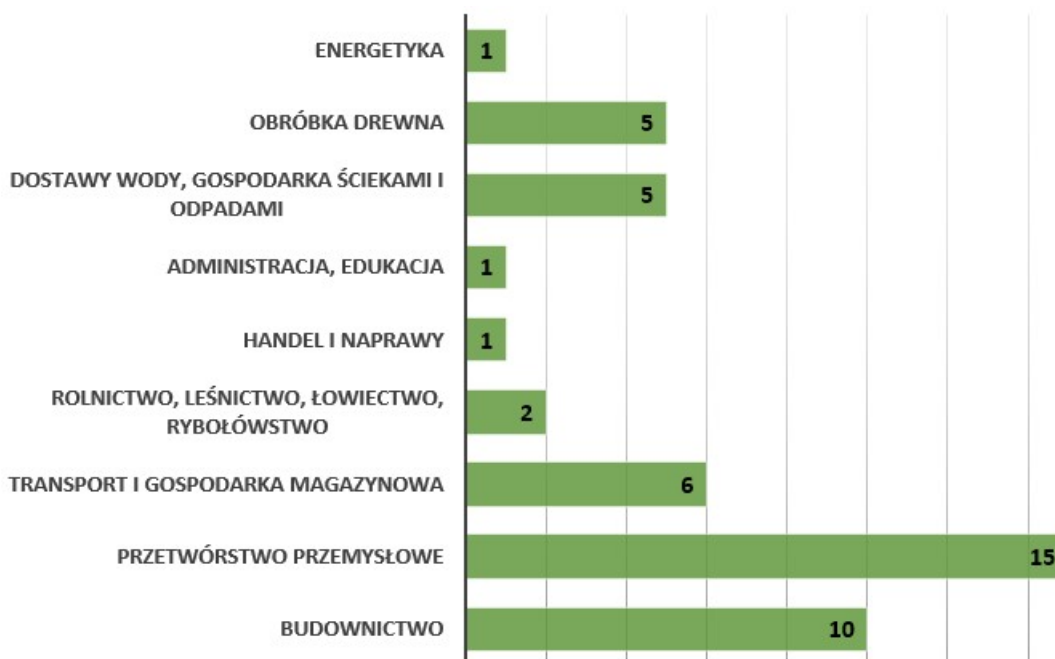

Wśród przyczyn wynikających ze stanu fizycznego i zachowań pracownika najczęściej stwierdzano: nieużywanie przez pracownika środków ochrony indywidualnej; wykonywanie pracy bez usunięcia zagrożenia (np. nie wyłączenie maszyny, nie wyłączenie napięcia); niewłaściwe operowanie kończynami w strefie zagrożenia; lekceważenie przepisów oraz zasad bhp; niedostateczna koncentracja uwagi na wykonywanej pracy; zaskoczenie niespodziewanym zdarzeniem.

W grupie przyczyn organizacyjnych przeważały takie przyczyny, jak: brak nadzoru; brak instrukcji prowadzenia procesu technologicznego; brak instrukcji obsługi maszyn i urządzeń; tolerowanie przez osoby sprawujące nadzór, odstępstw od przepisów i zasad bhp; brak instruktazu stanowiskowego; brak środków ochrony indywidualnej.

W grupie przyczyn technicznych najczęściej ujawniano takie przyczyny, jak: niewłaściwa stateczność czynnika materialnego; brak urządzeń zabezpieczających; niewłaściwe działanie urządzeń zabezpieczających oraz inne nieprawidłowości związane z eksploatacją czynnika materialnego.

Wykres. Branże w jakich doszło do wypadków przy pracy zbadanych w OIP Zielona Góra w roku 2022

Statystyki wypadkowe obligują do podejmowania różnorodnych działań, które mogłyby mieć wpływ na dalsze zmniejszanie się liczby wypadków, zwłaszcza tych śmiertelnych oraz najcięższych w skutkach. Również analiza dotychczasowych praktyk w zakresie kontroli dotyczących badania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy wskazuje na potrzebę podjęcia określonych działań, mających na celu poprawę ich skuteczności i efektywności.

Do poprawy stanu bezpieczeństwa pracy, a w konsekwencji zmniejszenia wypadkowości może przyczynić się wprowadzenie następujących rozwiązań oraz podjęcie niżej wymienionych działań:

- wzmożenie działalności kontrolno-nadzorczej (również pod kątem analizy dokumentacji powypadkowych oraz planowania i wdrażania powypadkowych środków i wniosków profilaktycznych) w zakładach i obszarach o dużej wypadkowości, takich jak: budownictwo, przemysł drzewny, metalowy, transport, handel itp.;
- informowanie w lokalnych środkach masowego przekazu (prasa, radio, telewizja) o okolicznościach i przyczynach tych najpoważniejszych oraz tych najczęściej powtarzających się wypadków przy pracy oraz umieszczanie tych informacji na stronach internetowych GIP i okręgowych inspektoratów pracy – doświadczenie z prowadzonych szkoleń wskazuje, że wspieranie się przykładami konkretnych wypadków znacznie wzmacnia przekaz i bardziej skutecznie trafia do świadomości odbiorców;
- organizowanie w okręgowych inspektoratach pracy seminariów dla pracodawców, przedsiębiorców oraz partnerów społecznych (związki zawodowe, społeczna inspekcja pracy) z branż szczególnie zagrożonych wypadkami, w celu przedstawienia im okoliczności i przyczyn zaistniałych wypadków oraz wskazania skutecznych środków profilaktycznych;
- wydanie - w ramach działań prewencyjnych - informatora o aktualnych obowiązkach pracodawcy w zakresie zapobieganiu wypadkom, ze szczególnym zaakcentowaniem, iż wiedza z zakresu bhp odpowiednio wykorzystana stanowi mniejszy wydatek niż koszty związane z wypadkiem lub spowodowaną wypadkiem niezdolnością pracownika do pracy. Broszura taka bez wątpienia stanowiłaby przydatne uzupełnienie wyjaśnień i porad udzielanych pracodawcom i służbom bhp w czasie prowadzonych kontroli. Celowym też

wydaje się druk tych pozycji w językach obcych, np. w języku ukraińskim, z uwagi na wzrastający stan zatrudnienia obcokrajowców na naszym rynku pracy oraz fakt, iż niestety coraz częściej również i oni ulegają wypadkom;

- do znaczącej poprawy stanu bezpieczeństwa pracy, a w konsekwencji zmniejszenia wypadkowości może przyczynić się wprowadzenie rozwiązań systemowych motywujących pracodawców ekonomicznie do działań na rzecz eliminowania zagrożeń wypadkowych, takich jak np.: udzielanie pomocy finansowej przedsiębiorcom inwestującym w poprawę warunków pracy zatrudnionych pracowników, poprzez stwarzanie warunków w uzyskiwaniu niskoprocentowanych pożyczek lub też ich dofinansowywanie lub rekompensowanie przez państwo i instytucje ubezpieczeniowe (np. ZUS, Urząd Skarbowy) czy też z drugiej strony, w skrajnych przypadkach, obciążanie pracodawców (w całości lub w części) kosztami związanymi z zaistniałymi u nich wypadkami (odszkodowanie, renta, rehabilitacja poszkodowanych), jeżeli wypadek bezspornie nastąpił z ich winy.

Rok sprawozdawczy był kolejnym, w którym inspektorzy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze kontynuowali działania edukacyjno-informacyjne. Wykorzystując doświadczenia z poprzednich lat główny nacisk położono na realizację szkoleń skierowanych do pracodawców oraz ich personelu nadzorczo-technicznego a także społecznych inspektorów pracy.

Zestawienie liczbowe i krótka analiza wszystkich wypadków przy pracy, które zaistniały w województwie lubuskim w okresie sprawozdawczym (*wg danych GUS*) znajduje się w dalszej części niniejszego opracowania.

II.8. Kontrola legalności zatrudnienia

Działalność nadzorcza i kontrolna

W ramach realizacji zadań z zakresu legalności zatrudnienia w 2022 r. inspektorzy pracy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadzili 881 kontroli legalności zatrudnienia i innej pracy zarobkowej obywateli polskich, 347 kontroli legalności zatrudnienia, innej pracy zarobkowej oraz wykonywania pracy przez cudzoziemców, 12 kontroli przestrzegania przepisów prawa przez agencje zatrudnienia oraz agencje pracy tymczasowej, 6 kontroli w zakresie przestrzegania przepisów prawa przez pracodawców użytkowników, 11 kontroli w zakresie delegowania pracowników z terytorium Polski i delegowania pracowników do Polski w ramach świadczenia usług.

Ponadto w ramach realizacji zadań z zakresu legalności zatrudnienia prowadzone były czynności służbowe, w tym 2 dot. obywateli polskich oraz jedna dot. cudzoziemców.

Czynności kontrolne i służbowe prowadzone były w 826 podmiotach w zakresie legalności zatrudnienia obywateli polskich, 331 podmiotach w zakresie legalności zatrudnienia cudzoziemców, 17 podmiotach w zakresie agencji zatrudnienia i pracodawców użytkowników, 11 podmiotach w zakresie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług.

W zakresie legalności zatrudnienia czynnościami kontrolnymi i służbowymi objętych zostało 5455 obywateli polskich wykonujących pracę na podstawie umowy o pracę i umowy prawa cywilnego, 1644 cudzoziemców i 55 osób delegowanych w ramach świadczenia usług.

Kontrole legalności zatrudnienia dotyczyły 963 podmiotów, w tym 882 sektora prywatnego, 76 sektora publicznego, 5 sektora innego. Kontrole prowadzone były w małych podmiotach (wg indeksu zatrudnienia do 9 osób) – 605 podmiotów, w podmiotach średnich (od 10 do 49 osób) – 220 podmiotów, w dużych (od 50 do 249 osób) – 97 podmiotów oraz w wielkich (od 250 osób) – 41 podmiotów objętych kontrolą.

Czynności kontrolne w zakresie legalności zatrudnienia prowadzone były głównie w branżach (wg klasyfikacji PKD): handel i naprawy (237), budownictwo (193), przetwórstwo przemysłowe (161), transport i gospodarka magazynowa (92), zakwaterowanie i usługi gastronomiczne (49), usługi administrowania (46), rolnictwo, leśnictwo i łowiectwo (39), opieka zdrowotna i pomoc społeczna (26), pozostała działalność usługowa (23), działalność profesjonalna (19), kultura, rozrywka i rekreacja (18), inne branże (60).

W kontrolowanych podmiotach ustalono 293797 osób wykonujących pracę, w tym pracujących na podstawie umowy o pracę 244277 osób (83,15 %), na podstawie umowy cywilnoprawnej 35438 (12,06 %), w ramach samozatrudnienia 4848 (1,65 %), inne ustalone formy (3,14 %).

W ramach podjętych działań prewencyjnych i edukacyjnych dot. legalności zatrudnienia udzielonych zostało 714 porad prawnych (przez inspektorów pracy, specjalistów i radców prawnych inspektoratu), prowadzone były szkolenia informacyjne, edukacyjne oraz konsultacje, udzielane były porady prawne w urzędach, szkołach i na targach oraz rozpowszechniane były wydawnictwa tematyczne.

Ponadto działalność prewencyjna i profilaktyczna w zakresie legalności zatrudnienia była prowadzona przez inspektorów pracy Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia oraz innych sekcji podczas prowadzonych kontroli i polegała na wyjaśnieniach problemów, zagadnień poruszanych przez przedsiębiorców w związku z prowadzoną działalnością. Podczas prowadzonych kontroli udzielonych zostało przez inspektorów i pracowników merytorycznych 2196 porad prawnych.

Podczas kontroli inspektorzy pracy stwierdzili naruszenia przepisów prawa pracy, w tym legalności zatrudnienia i bezpieczeństwa i higieny pracy:

- dotyczące obywateli polskich m.in.
  - niepotwierdzanie lub nieterminowe potwierdzanie w formie pisemnej rodzaju i warunków zawartej umowy o pracę
  - niezgłaszanie i nieterminowe zgłaszanie pracowników i osób wykonujących pracę do ubezpieczeń społecznych w Zakładzie Ubezpieczeń Społecznych
  - nieopłacanie składek na Fundusz Pracy lub nieterminowe ich opłacanie
  - niepowiadamianie powiatowego urzędu pracy przez osoby mające status osoby bezrobotnej o podjęciu zatrudnienia, innej pracy zarobkowej lub pozarolniczej działalności
  - niezgłaszanie właściwym organom wszystkich świadczeń ze stosunku pracy
  - niezgłaszanie do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wymaganych i prawdziwych danych mających wpływ na wymiar składek na Fundusz Pracy
  - wypłacanie wynagrodzenia wyższego niż wynikające z zawartej umowy o pracę, bez dokonania potrąceń na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych
  - nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym technicznego bezpieczeństwa pracy w stosunku do obywateli polskich
- dotyczące cudzoziemców m.in.
  - nielegalne powierzanie i wykonywanie pracy
  - nieposiadanie wymaganego zezwolenia na pracę
  - niezawieranie z cudzoziemcem umowy w formie pisemnej
  - wykonywanie pracy przez cudzoziemca na stanowisku lub na warunkach innych niż określone w zezwoleniu na pracę
  - wykonywanie pracy gdy podstawa pobytu nie uprawniała do wykonywania pracy
  - niezgłaszanie i nieterminowe zgłaszanie do ubezpieczeń społecznych
  - nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym technicznego bezpieczeństwa pracy w stosunku do cudzoziemców

- dotyczące agencji zatrudnienia m.in.
  - prowadzenie działalności w zakresie agencji zatrudnienia bez wymaganego wpisu do rejestru agencji zatrudnienia
  - nieterminowe przedstawienie marszałkowi województwa informacji o działalności agencji zatrudnienia za rok poprzedni
  - nieopłacanie składek na ubezpieczenia społeczne, w tym składek na Fundusz Pracy w przewidzianym przepisami prawa terminie
  - niezgłaszanie osób wykonujących pracę zarobkową do ubezpieczeń społecznych
  - nielegalne powierzanie wykonywania pracy cudzoziemcom
  - nielegalne wykonywanie pracy przez cudzoziemców
  - powierzanie wykonywania pracy cudzoziemcom bez zawartej w formie pisemnej umowy o pracę
- dotyczące pracowników tymczasowych m.in.
  - nieterminowe zgłaszanie osób wykonujących pracę zarobkową do ubezpieczeń społecznych
  - nielegalne powierzanie wykonywania pracy cudzoziemcom
  - powierzanie pracy cudzoziemcom bez zawartej w formie pisemnej umowy
  - powierzanie pracy cudzoziemcom bez zezwolenia na pracę
  - nieprzestrzeganie przepisów o czasie pracy wobec pracowników tymczasowych
  - nieprawidłowości dot. przydziału odzieży roboczej
  - nieprawidłowości dot. pomieszczeń higieniczno-sanitarnych
  - nieprzestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym technicznego bezpieczeństwa pracy
- dotyczące delegowania pracowników w ramach świadczenia usług m.in.
  - nieterminowa wypłata wynagrodzenia za pracę
  - niewypłacenie ekwiwalentu urlopowego
  - brak lub nieprawidłowa informacja o warunkach zatrudnienia
  - nieprawidłowości dot. wydawania świadectw pracy
  - dopuszczanie pracowników (obywateli polskich) do pracy bez szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (instruktaż ogólny i stanowiskowy)
  - nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

W wyniku przeprowadzonych czynności kontrolnych i służbowych dot. legalności zatrudnienia m.in. ujawniono:

- w zakresie obywateli polskich
  - 26 przypadków osób pracujących bez umowy o pracę potwierdzonej w formie pisemnej
  - 86 przypadków osób pracujących, którym umowy o pracę zostały potwierdzone nieterminowo w formie pisemnej z naruszeniem przepisów prawa
  - 61 przypadków niezgłoszenia do ubezpieczeń społecznych
  - 578 przypadków nieterminowego zgłoszenia do ubezpieczeń społecznych (w tym 7 osób niepełnoletnich)
  - 1 przypadek osoby zarejestrowanej jako osoba bezrobotna, która nie powiadomiła właściwego powiatowego urzędu pracy o podjęciu pracy zarobkowej
  - 3 przypadki niezgłaszania właściwym organom wszystkich świadczeń ze stosunku pracy (na łączną kwotę 13.199,00 zł)
  - 43 przypadki niezgłaszania do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych wymaganych prawdziwych danych mających wpływ na wymiar składek na Fundusz Pracy (na łączną kwotę 24.097,00 zł)

- 521 przypadków nieprawidłowości dotyczących opłacania składek na Fundusz Pracy (na łączną kwotę 172.768,00 zł)
- 2 przypadki nieprawidłowości dot. pracowników będących dłużnikiem, w tym jeden w zakresie wypłacania wynagrodzenia wyższego niż wynikające z zawartej umowy o pracę, bez dokonania potrąceń na zaspokojenie świadczeń alimentacyjnych
- w zakresie cudzoziemców
  - 126 cudzoziemców, którzy nielegalnie wykonywali pracę, w tym
    - 80 bez wymaganego zezwolenia na pracę
    - 46 bez umowy zawartej w formie pisemnej
    - 27 wykonujących pracę na innych warunkach niż określone w zezwoleniu na pracę
    - 19 podstawa pobytu nie uprawniała do wykonywania pracy
- w zakresie agencji zatrudnienia
  - 9 agencji zatrudnienia, w których stwierdzono naruszenia przepisów prawa pracy w tym bezpieczeństwa pracy oraz legalności zatrudnienia
- w zakresie pracowników tymczasowych
  - 1 pracodawca użytkownik, u których stwierdzono naruszenia przepisów prawa, w tym naruszenia przepisów dot. niezapewnienia bezpiecznych warunków pracy pracownikom tymczasowym
- w zakresie delegowania pracowników w ramach świadczenia usług
  - nieterminowa wypłata wynagrodzenia za pracę
  - niewypłacenie ekwiwalentu urlopowego
  - brak lub nieprawidłowa informacja o warunkach zatrudnienia
  - nieprawidłowości dot. wydawania świadectw pracy
  - dopuszczanie pracowników (obywateli polskich) do pracy bez szkolenia wstępnego w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy (instruktaż ogólny i stanowiskowy)
  - nieprzestrzeganie przepisów w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy.

Środki prawne wydane w wyniku kontroli legalności zatrudnienia

W wyniku przeprowadzonych kontroli legalności zatrudnienia w celu przywrócenia stanu zgodnego z prawem:

- wydano 34 polecenia dot. 39 osób
- skierowano 604 wnioski w wystąpieniach dot. 1906 osób
- wydano 87 decyzji administracyjnych dot. 1932 osób
- ujawniono 138 wykroczeń popełnionych przez 92 osoby
- skierowano 8 zawiadomień do prokuratury o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa, w tym dot. ubezpieczeń społecznych.

Postępowania wyjaśniające - wykroczenia, sankcje

W stosunku do 92 osób naruszających przepisy prawa w zakresie legalności zatrudnienia przeprowadzone zostały postępowania wyjaśniające dot. 138 popełnionych wykroczeń, które zakończone zostały:

- ukaraniem 61 sprawców popełnionych wykroczeń mandatami karnymi w łącznej kwocie 76.300,00 zł
- skierowaniem do sądu 9 wniosków o ukaranie sprawców wykroczeń
- zastosowaniem wobec 22 osób, sprawców wykroczeń środka oddziaływania wychowawczego.

Postępowania IMI, kary pieniężne i grzywny administracyjne

W wyniku prowadzonych postępowań w ramach instytucji łącznikowej IMI:

- realizowane były czynności w związku z 10 wnioskami złożonymi przez instytucje łącznikowe 4 państw
- skierowane zostały powiadomienia do 2 przedsiębiorców dot. 8 wniosków o egzekucję administracyjną kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej na łączną kwotę 8.250,00 Euro (36.305,02 zł)
- powiadomienia o nałożeniu kary pieniężnej lub grzywny administracyjnej nie były kierowane do przedsiębiorców.

W wyniku kontroli legalności zatrudnienia oraz wydanych środków prawnych przywrócony został stan zgodny z prawem, w tym m.in.:

- zalegalizowana została praca obywateli polskich
- zalegalizowana została praca cudzoziemców
- zawarte zostały i potwierdzone w formie pisemnej umowy o pracę i umowy cywilnoprawne
- dokonano zgłoszenia osób wykonujących pracę do ubezpieczeń społecznych
- wyegzekwowano odprowadzenie zaległych należnych składek na Fundusz Pracy
- zapewniono przestrzeganie przepisów prawa dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracodawców użytkowników, delegowania w ramach świadczenia usług
- zapewnione zostały bezpieczne i higieniczne warunki pracy.

Działania prewencyjne, informacyjne i edukacyjne

Działalność prewencyjna i profilaktyczna oraz identyfikacja nieprawidłowości z zakresu prawa pracy, w tym legalności zatrudnienia obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania osób w ramach świadczenia usług, procederu handlu ludźmi i pracy przymusowej była prowadzona przez inspektorów z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze podczas realizowanych czynności kontrolnych oraz czynności służbowych. Działania prewencyjne, profilaktyczne i informacyjne prowadzone podczas kontroli polegały na wyjaśnieniach problemów i zagadnień poruszanych przez przedsiębiorców oraz udzielaniu odpowiedzi na zadawane pytania związane z prowadzoną działalnością.

W ramach działań informacyjnych i prewencyjnych w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy udzielane były przez inspektorów pracy Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia a także przez specjalistów i radców prawnych porady prawne dot. zagadnień legalności zatrudnienia obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania osób w ramach świadczenia usług, procederu handlu ludźmi i pracy przymusowej.

W siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze dla wszystkich zainteresowanych problematyką i zagadnieniami prawa pracy, w tym dla osób korzystających z poradnictwa prawnego przygotowane są w wyznaczonym ogólnodostępnym miejscu wydawnictwa i informatory przygotowane przez Państwową Inspekcję Pracy dot. prawa pracy, bezpieczeństwa i higieny pracy, legalności zatrudnienia obywateli polskich i cudzoziemców, agencji zatrudnienia, pracowników tymczasowych, delegowania, przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej. Ponadto do dyspozycji są wydawnictwa przygotowane przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, materiały informacyjne przekazane przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) oraz plakaty i ulotki informacyjne dot. przeciwdziałania handlowi ludźmi i pracy przymusowej przygotowane przez Lubuski Urząd

Wojewódzki w ramach działania Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Materiały informacyjne przekazane przez Międzynarodową Organizację ds. Migracji (IOM) wraz z linkiem strony www.migrant.info.pl zamieszczone są na stronie internetowej inspektoratu.

Ponadto w ramach działań prewencyjnych, informacyjnych oraz edukacyjnych podejmowanych w zakresie legalności zatrudnienia m.in.:

- podczas XXVIII Targów Budownictwa i Wyposażenia Wnętrz organizowanych w Zielonej Górze, Drzonkowie w dniu 06.03.2022 r. w punkcie informacyjnym zielonogórskiego Inspektoratu udzielano porad prawnych i informacji nt. programów prewencyjnych realizowanych przez urząd oraz prezentowano wydawnictwa z zakresu prawa pracy i bezpieczeństwa pracy
- w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektronik” w Zielonej Górze w dniu 10.03.2022 r. odbył się finał regionalny kolejnej edycji konkursu Państwowej Inspekcji Pracy „Poznaj swoje prawa w pracy”. Konkurs zorganizowany został w ramach programu edukacyjnego „Kultura bezpieczeństwa”, którego celem jest podniesienie poziomu wiedzy nt. prawnej ochrony pracy, bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród uczniów szkół ponadpodstawowych i studentów. Program służy kształtowaniu świadomości zagrożeń występujących w środowisku pracy oraz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, problematyki zawierania umów cywilnoprawnych oraz umów terminowych, legalności zatrudnienia. Konkurs „Poznaj swoje prawa w pracy” jest formą popularyzacji programu oraz sprawdzianem jego efektywności dla szkół i uczniów. W tegorocznych rozgrywkach na szczeblu regionalnym udział wzięło 22 uczniów z 12 szkół ponadpodstawowych. Zadaniem uczestników było rozwiązanie testu składającego się z 35 pytań. Laureaci wzięli udział w etapie centralnym konkursu. W podsumowaniu uczestniczyli Okręgowy Inspektor Pracy i jego zastępca. Podczas spotkania uczniowie i nauczyciele wysłuchali prelekcji nt. podstaw świadczenia pracy, którą przeprowadził specjalista OIP. Konkurs objęty jest patronatem honorowym Ministra Edukacji i Nauki.
- w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w dniu 12.04.2022 r. starszy inspektor pracy – specjalista z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia pełnił dyżur telefoniczny, podczas którego udzielał porad prawnych z zakresu prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej
- w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w trybie zdalnym w dniu 14.04.2022 r. odbyło się szkolenie dla parterów społecznych w zakresie zmian przepisów dotyczących cudzoziemców w tym obywateli Ukrainy. Szkolenie dla 19 osób przeprowadził starszy inspektor pracy – specjalista z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia. Szkolenie przeprowadzone zostało w zakresie prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej
- eksperci Okręgowego Inspektoratu Pracy w dniu 28.04.2022 r. uczestniczyli w programie Radia Zachód „Co jak i dlaczego?”. Program dotyczył zasad podejmowania pracy w Polsce, działań Urzędu na rzecz bezpieczeństwa pracy i legalności zatrudnienia
- w Oddziale Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowej Soli w dniu 20.05.2022 r. inspektorzy pracy przeprowadzili szkolenie z zakresu legalności zatrudnienia dla uchodźców wojennych obywateli Ukrainy z terenu województwa lubuskiego, objętych wsparciem Lubuskiego Oddziału Okręgowego Polskiego Czerwonego Krzyża w Zielonej Górze. Szkolenie było tłumaczone na język ukraiński. W szkoleniu uczestniczyły zarówno osoby będące

- w zatrudnieniu, jak i poszukujące pracy. Szkolenie przeprowadzone zostało w zakresie prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej. W szkoleniu uczestniczyło 27 osób
- w Regionalnym Centrum Animacji Kultury w Zielonej Górze w dniu 07.06.2022 r. podczas organizowanych Targów Pracy, starszy inspektor pracy – specjalista z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadziła wykład nt. zasad zatrudniania pracowników w Polsce, podczas którego poruszyła zagadnienia dot. legalności zatrudnienia. Wykład był prowadzony dla ok. 30 osób
  - w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej im. C. K. Norwida w Zielonej Górze w ramach kampanii „Pracujesz w Polsce? Pracuj legalnie!” w dniu 01.10.2022 r. starszy inspektor pracy - specjalista z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadził szkolenie dla cudzoziemców w zakresie prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej. W szkoleniu uczestniczyło 12 osób.
  - na Uniwersytecie Europejskim Viadrina Collegium Polonicum w Słubicach w ramach kampanii „Pracujesz w Polsce? Pracuj legalnie!” w dniu 14.10.2022 r. starszy inspektor pracy - specjalista z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze uczestniczył w konferencji pn. "Tworzenie transgranicznej sieci współpracy na rzecz egzekwowania praw pracowniczych" Międzyregionalnej Rady Związków Zawodowych oraz poradni dla pracowników zagranicznych Fachstelle Migration und Gute Arbeit Brandenburg. W dyskusji panelowej i grupach roboczych poruszone były zagadnienia z zakresu prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej. W spotkaniu uczestniczyło ok. 60 osób
  - w Zespole Szkół Licealnych i Technicznych im. Stanisława Staszica w Gubinie w dniu 17.10.2022 r. w ramach Tygodnia Kariery specjalista z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadziła szkolenie w następujących tematach: formy prawne zatrudnienia (podstawy prawne, rodzaje, odmienności ze szczególnym wyjaśnieniem zatrudnienia w ramach stosunku pracy), podstawowe zagadnienia dot. bhp (badania profilaktyczne, szkolenie bhp), zatrudnienie cudzoziemców oraz handel ludźmi (podstawowe informacje). Ponadto przygotowane zostały wydawnictwa dot. pierwszej pracy i młodocianych oraz legalności zatrudnienia, a także inne dot. zagadnień prawa pracy. W szkoleniu uczestniczyło 33 uczniów
  - w Wojewódzkiej i Miejskiej Bibliotece Publicznej w Gorzowie Wlkp. w ramach kampanii „Pracujesz w Polsce? Pracuj legalnie!” w dniu 29.10.2022 r. starszy inspektor pracy, specjalista z Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze przeprowadził szkolenie dla cudzoziemców w zakresie prawa pracy, bhp i legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej. W szkoleniu uczestniczyło 37 osób.
  - specjalista z Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w dniu 20.12.2022 r. przeprowadził wykład dla uczniów Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego w Sulechowie nt. form prawnych zatrudnienia - rodzaje umów o pracę, legalność zatrudniania obywateli polskich i cudzoziemców, szkolenia bhp, badania lekarskie, urlopy

wypoczynkowe, czas pracy, wynagrodzenie, oddelegowanie do pracy poza granicami RP, kompetencje, dochodzenie roszczeń ze stosunku pracy i umów cywilnoprawnych. W szkoleniu uczestniczyło 35 uczniów.

Współpraca z innymi organami, urzędami, organizacjami

W ramach współpracy kontrole legalności zatrudnienia były prowadzone na wniosek organów współdziałających z Okręgowym Inspektorem Pracy w Zielonej Górze m.in.: Urzędu Skarbowego, Izby Administracji Skarbowej, Policji, Prokuratury, Wojewody, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Powiatowego Urzędu Pracy, Związków Zawodowych, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Inspekcji Transportu Drogowego, Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Państwowego Nadzoru Budowlanego, Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, Straży Pożarnej i innych organów.

W ramach współdziałania organów kontrole legalności zatrudnienia i czynności służbowe były prowadzone wspólnie z innymi organami, w tym ze Strażą Graniczną, Lasami Państwowymi.

Po zakończeniu czynności kontrolnych w wyniku dokonanych ustaleń skierowanych zostało 116 powiadomień do innych organów z informacjami o tematyce, zakresie lub wynikach kontroli m.in. do Policji, Prokuratury, Powiatowego Urzędu Pracy, Społecznej Inspekcji Pracy, Starosty, Prezydenta Miasta, Straży Granicznej, Urzędu Celno-Skarbowego, Urzędu Skarbowego, Izby Administracji Skarbowej, Wojewody, Wojewódzkiego Urzędu Pracy, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Związków Zawodowych i Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym.

Ponadto w ramach współpracy i współdziałania z organami, urzędami i organizacjami w zakresie legalności zatrudnienia m.in.:

- przedstawiciel Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze nadinspektor, koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia oddelegowany jest do składu zespołów eksperckich jako członek Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi powołanego przez Wojewodę Lubuskiego oraz członek Zespołu ds. Projektu Lubuskiego Planu Działań na Rzecz Zatrudnienia powołanego przez Zarząd Województwa Lubuskiego
- zgodnie z ustalonym sposobem działania utrzymywany był stały kontakt z Lubuskim Urzędem Wojewódzkim w Gorzowie Wlkp. w zakresie informacji dot. wydawanych zezwoleń na pracę cudzoziemców oraz z powiatowymi urzędami pracy w zakresie dostępu do informacji z rejestru osób bezrobotnych oraz udzielania informacji dot. podmiotów, które rejestrowały oświadczenia o powierzeniu wykonywania pracy cudzoziemcowi a także w zakresie informacji dot. wydawanych zezwoleń na pracę sezonową cudzoziemców
- w siedzibie Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej PSG w Zielonej Górze oraz w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze odbyły się spotkania, w których uczestniczyli inspektorzy Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze i funkcjonariusze Zespołu ds. Cudzoziemców Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim PSG w Zielonej Górze. Podczas spotkań ustalany był zakres wspólnych działań podejmowanych przez służby, omawiane były przepisy, kompetencje, procedury i problematyka działań kontrolnych w zakresie realizacji wspólnych kontroli legalności zatrudnienia dot. obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także problematyka delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej
- w Prokuraturze Rejonowej w Zielonej Górze odbyło się spotkanie przedstawicieli Prokuratury, Policji, Straży Granicznej, Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, Krajowej

Administracji Skarbowej i Państwowej Inspekcji Pracy dot. kontroli, czynności służbowych i postępowań prowadzonych m.in. w zakresie legalności zatrudnienia

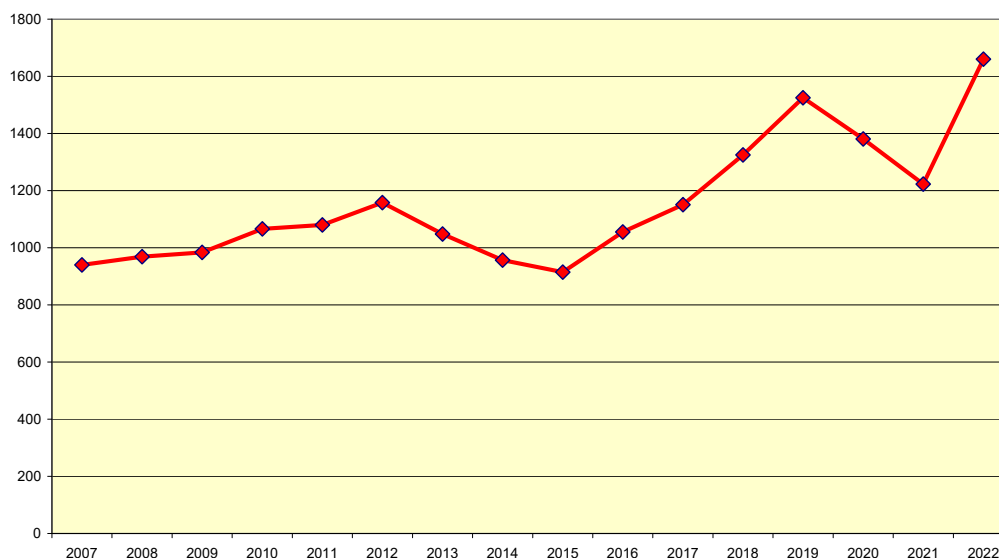
- w siedzibie Okręgowego Inspektoratu Pracy w Poznaniu w dniu 01.12.2022 r. odbyło się spotkanie przedstawicieli stron Porozumienia zawartego 12.09.2019 r. pomiędzy Okręgowymi Inspektorami Pracy w Poznaniu, Wrocławiu i Zielonej Górze a Komendantem Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim w sprawie zasad współpracy na obszarze objętym terytorialnym zasięgiem działania. W spotkaniu uczestniczyli: Okręgowy Inspektor Pracy we Wrocławiu, Okręgowy Inspektor Pracy w Zielonej Górze, Okręgowy Inspektor Pracy w Poznaniu, Komendant Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim, Zastępca Okręgowego Inspektora Pracy w Poznaniu, Starszy inspektor pracy - główny specjalista OIP Poznań, Naczelnik Wydziału ds. Cudzoziemców Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej w Krośnie Odrzańskim i nadinspektor, koordynator Sekcji Nadzoru i Kontroli oraz Legalności Zatrudnienia OIP w Zielonej Górze. Podczas spotkania dokonano oceny realizacji postanowień porozumienia, omówiono zakres i wyniki dotychczasowej współpracy, kompetencje, procedury, problematykę działań kontrolnych w zakresie legalności zatrudnienia obywateli polskich, cudzoziemców, agencji zatrudnienia i pracy tymczasowej a także delegowania, handlu ludźmi i pracy przymusowej. Ponadto ustalono wstępnie ogólny zakres wspólnych działań podejmowanych przez służby, które będą planowane na 2023 r.

II.9. Działalność interwencyjna - rozpatrywanie skarg pracowniczych

Skargi ogółem

W 2022 r. do OIP Zielona Góra wpłynęło łącznie 1660 skarg, co stanowi wzrost aż o 35,75% w stosunku do roku 2021. W wyniku rozpatrzenia 154 skargi przekazano do innych organów właściwych rzeczowo lub miejscowo, a 259, na podstawie zarządzenia nr 85/18 Głównego Inspektora Pracy z dnia 19 grudnia 2018 r. w sprawie przyjmowania, rozpatrywania i załatwiania skarg i wniosków oraz udzielania porad w jednostkach organizacyjnych Państwowej Inspekcji Pracy, pozostawiono bez rozpoznania lub uwzględniono w planowaniu czynności kontrolnych. Ostatecznie załatwiono 1143 skargi, a 104 przeniesiono do rozpatrzenia na 2023 rok.

Liczba zgłoszonych skarg w latach 2007-2022

Problematyka skarg:

Lp.	Wyszczególnienie	Udział
1.	Wynagrodzenie za pracę i inne świadczenia pieniężne ze stosunku pracy, w tym:	45%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za pracę	30%
	• niewypłacenie lub obniżenie ekwiwalentu za niewykorzystany urlop wypoczynkowy	6,5%
	• nieterminowe wypłacenie wynagrodzenia	5,7%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych	4%
	• niewypłacenie lub obniżenie wynagrodzenia za czas choroby	2,3%
	• niewypłacenie lub obniżenie należności z tytułu podróży służbowej	2%
2.	Nawiązywanie i rozwiązywanie stosunku pracy, w tym:	16%
	• brak lub nieterminowe potwierdzenie na piśmie umowy o pracę	12%
	• niewydanie, nieterminowe wydanie lub wydanie nieprawidłowego świadectwa pracy	7,2%
	• nieprawidłowe rozwiązywanie stosunku pracy	3%
3.	Warunki pracy, w tym dot.:	15%
	• przygotowania do pracy (badania lekarskie, szkolenia w zakresie bhp, kwalifikacje)	4,5%
	• stanu obiektów i pomieszczeń pracy	4%
	• środków ochrony indywidualnej, odzieży i obuwia roboczego	2%
	• stanowisk i procesów pracy	1,4%
	• wypadków przy pracy	1%
4.	Czas pracy, w tym dot.:	5,5%
	• ewidencji czasu pracy	1,3%
	• niezapewnienia pracownikom 11-godzinego odpoczynku dobowego i 35-godzinnego odpoczynku tygodniowego	1%
	• naruszenia zakazu powierzania pracownikom wykonywania pracy w handlu w niedzielę i święto	1%
5.	Legalność zatrudnienia	3%
6.	Urlopy pracownicze	1,5%

Podmioty inspirujące podjęcie interwencji:

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba	Udział
1.	Pracownicy – imiennie	502	30%
2.	Byli pracownicy	482	29%
3.	Cudzoziemcy	293	17%
4.	Anonimy	137	8%
5.	Inne instytucje, osoby trzecie	142	8%
6.	Zatrudnieni na podst. umów prawa cywilnego	90	5%
7.	Związki zawodowe	34	2%

Zniesienie stanu epidemii i wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego nie spowodowało zmniejszenia liczby składanych skarg, wprost przeciwnie nastąpił ich wzrost o ponad 35%. Przyczynę tak znacznego wzrostu składanych skargi i wniosków można upatrywać między innymi w pogarszającej się sytuacji ekonomicznej firm spowodowanej rosnącą inflacją, co ma wpływ na wzrost kosztów zatrudnienia pracowników i innych osób wykonujących pracę zarobkową. Odnotowano blisko 100 skarg dotyczących tego samego pracodawcy (najczęściej dotyczyły niewypłaconego wynagrodzenia za pracę). Skargi składane przez pracowników na tego samego pracodawcę odnotowano w trzech innych przypadkach. Wzrosła też liczba skarg wnoszonych przez cudzoziemców zatrudnionych na podstawie umów cywilnoprawnych. W wielu sytuacjach przeszkodą w rozpatrzeniu skarg były przypadki zamknięcia działalności gospodarczej oraz nieskuteczne próby nawiązania kontaktu z pracodawcami. W tych przypadkach skarżący byli informowani o możliwości dochodzenia swoich roszczeń na drodze postępowania sądowego. W pełnym zakresie realizowano kontrole dotyczące bezpośredniego zagrożenia zdrowia i życia pracowników oraz badań wypadków śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych. W przypadkach utrudniania działalności organom Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 roku skierowano 17 zawiadomień do prokuratur o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 225 § 2 kk.

Zebrany materiał potwierdził zasadność ponad 37% zarzutów objętych skargami.

Dla rozpoznania trafności skarg przeprowadzono 659 kontroli w zakładach zatrudniających ponad 64 tys. pracowników.

Skala interwencji w zakładach wg:

a) charakteru działalności:

- handel i naprawy - 147 interwencji (23% ogółu)
- przetwórstwo przemysłowe - 113 „
- transport i gospodarka magazynowa - 110 „
- usługi administrowania - 63 „
- budownictwo - 62 „

- zakwaterowanie i usługi - 34 „
gastronomiczne
- edukacja - 25 „
- opieka zdrowotna i - 17 „
pomoc społeczna
- administracja publiczna - 16 „
- rolnictwo - 12 „

b) stanu zatrudnienia:

- do 9 pracowników - 335 interwencji (51% ogółu)
- od 10 do 49 „ - 161 „
- od 50 do 249 „ - 87 „
- powyżej 249 „ - 76 „

c) formy własności:

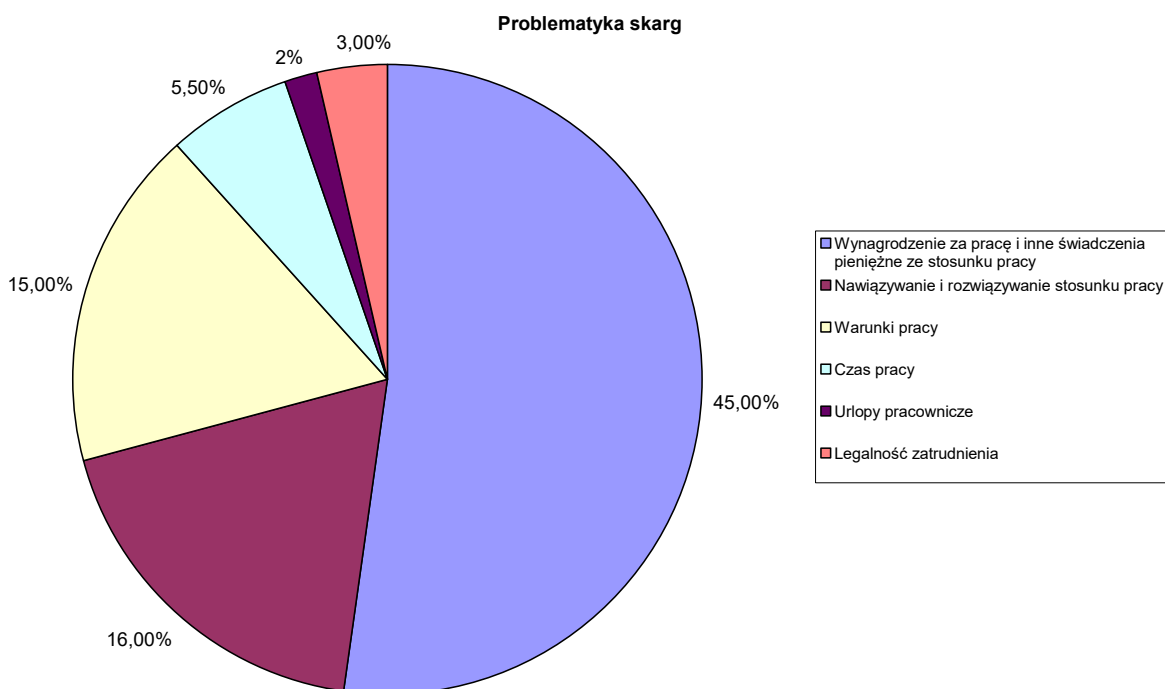
- prywatna - 584 interwencji (89% ogółu)
- publiczna - 71 „

Uwagi i spostrzeżenia

Z przytoczonych danych wynika, że w okresie sprawozdawczym odnotowano znaczny wzrost (o 35,73%) skarg i wniosków w porównaniu z rokiem 2021. Wzrost skarg nastąpił także w porównaniu z latami 2019-2020.

Zagadnienia wynagrodzenia za pracę i inne świadczenia pieniężne ze stosunku pracy stanowiły ponad 45% skarg, nawiązywanie i rozwiązywanie stosunku pracy 16%, warunki pracy 15%, czas pracy 5,5%, legalność zatrudnienia 3%, a urlopy pracownicze 1,5%. W porównaniu z rokiem 2021 odnotować należy wzrost udziału skarg na wynagrodzenia za pracę.

Wpływ anonimowych nadawców skarg kształtował się na poziomie 8,2% (w 2021r. – 11,6%). Wzrosła liczba skarg składanych imiennie przez pracowników będących w zatrudnieniu z 27% do 30%, liczba skarg od byłych pracowników z 27 % do 29 %, a z 22 do 34 wzrosła liczba wniosków interwencyjnych wniesionych przez związki zawodowe.

Przyjmując kryterium branżowe inspektorzy najczęściej interweniowali w zakładach handlu i naprawy, przetwórstwa przemysłowego oraz transportu. Tradycyjnie dominowały interwencje w mikroprzedsiębiorstwach (52,7%). W roku 2022 skala interwencji w sektorze zarówno publicznym jak i prywatnym kształtowała się na poziomie roku ubiegłego z dużą przewagą skarg na podmioty sfery prywatnej (89% ogółu).

Szczegółowa analiza skarg i wniosków zgłoszonych przez związki zawodowe

W Okręgowym Inspektoracie Pracy w Zielonej Górze w 2022 roku zarejestrowano 34 skargi i wnioski, których inicjatorami byli przedstawiciele organizacji związkowych. W przypadku 2 skarg wniesionych na 2 pracodawców w 2022 r. postępowanie kontrolne nie zostało jeszcze zakończone. W 3 sytuacjach pod wnioskami o wszczęcie kontroli podpisały się 2 związki zawodowe, a w przypadku skargi na 1 pracodawcę inicjatorem były 3 związki zawodowe.

Inspektorzy pracy rozpatrując wnioski o podjęcie interwencji wszczęli kontrole w 24 podmiotach, natomiast 2 skargi załatwione zostały w formie udzielenia wyjaśnień bez prowadzenia postępowania kontrolnego.

Ustalono, że następujące organizacje związkowe inspirowały podjęcie działań w OIP Zielona Góra:

- NSZZ „Solidarność” – **21 (68%)**
- OPZZ Konfederacja Pracy -2
- Związek Zawodowy Pracowników XPO Transport Solutions Poland Zielona Góra – 2
- Związek Zawodowy „Nasze Prawo” – 2
- Związek Zawodowy Pracowników VICTUALIC Polska Sp. z o.o. – 2
- Związek Zawodowy Dyżurnych Ruchu PKP – 1
- Niezależny Samorządny Związek Zawodowy Pracowników Poczty Polskiej -1
- Związek Zawodowy Pracowników Poczty Polskiej – 1
- NSZZ Listonoszy Poczty Polskiej – 1
- KM OZZ Inicjatywa Pracownicza Opiekunów Medycznych i Kwalifikowanych - 1
- Autonomiczny Związek Transportu Kolejowego – 1
- Międzyzakładowy Związek Zawodowy Maszynistów Kolejowych -1

Kontrole były wszczynane przede wszystkim na wniosek struktur zakładowych i międzyzakładowych, natomiast w 3 przypadkach wnioskodawcami byli przedstawiciele struktur ponadzakładowych: Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze – 2 i Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Gorzowie Wielkopolskim – 1.

Zakres przedmiotowy wskazywany we wnioskach o podjęcie interwencji:

- prawna ochrona pracy – 51 (93 %)
  - bezpieczeństwo i higiena pracy – 4 (7%)
- w tym największy udział:
- wynagrodzenia za pracę i inne świadczenia – 13 (23%)
  - czas pracy – 11
  - nieprawidłowości dotyczące uprawnień związków zawodowych – 10
  - mobbing i dyskryminacja – 7
  - stosunek pracy – 3
  - urlopy – 2
  - środki ochrony indywidualnej – 2

Liczba interwencji związkowych według kryterium:

a) formy własności:

- sektor publiczny – 13
- sektor prywatny – 11
- inny - 1

b) rodzaju działalności:

- przetwórstwo przemysłowe – 8
- transport i gospodarka magazynowa – 7
- administracja publiczna – 5
- edukacja – 1
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 2
- działalność profesjonalna – 2

c) stanu zatrudnienia (liczba pracowników):

- do 9 osób – 2
- od 10 do 49 osób – 4
- od 50 do 249 osób – 4
- od 250 osób- 15

Wskutek przeprowadzonych kontroli ustalono, że spośród 55 przedmiotów skarg 30 (55%) okazało się zasadnych w całości, 11 (20%) bezzasadnych, 4 zasadne w części, w 8 przypadkach brak było możliwości ustalenia, a 2 to sprawy w toku jeszcze nie zakończone.

W wyniku podjętych interwencji inspektorzy pracy wydali 75 decyzji nakazowych, 77 wniosków i poleceń. Wobec pracodawców zastosowano następujące sankcje: skierowano do sądów 6 wniosków o ukaranie i nałożono 9 mandatów karnych w łącznej kwocie 8400 zł.

Uwagi i wnioski

W 2022 roku nastąpił duży, bo aż 32% wzrost liczby skarg wniesionych przez organizacje związkowe w porównaniu z rokiem 2021. Wzorem lat ubiegłych głównym inicjatorem (niemal 70% podejmowanych interwencji) był NSZZ „Solidarność”. W zakresie rodzaju prowadzonej działalności przez kontrolowanych pracodawców odnotowano spadek interwencji w placówkach oświatowych, nastąpił natomiast wzrost udziału przetwórstwa przemysłowego, co przełożyło się także na wzrost liczby zakładów objętych skargami o dużym zatrudnieniu – ponad połowa interwencji podjęta została w zakładach wielkich, zatrudniających ponad 250 osób. Przedmiot wniosków w ponad 90% zdominowany został przez zagadnienia z dziedziny prawa pracy. Pomimo spadku liczby skarg dotyczących wynagrodzeń w porównaniu z rokiem 2021 o około 8% nadal co czwarty wniosek wiąże się z nieprawidłowościami w tym zakresie. W porównaniu z rokiem ubiegłym zaobserwowano natomiast aż pięciokrotny wzrost skarg dotyczących uprawnień związków zawodowych, w tym w zakresie tworzenia i stosowania przez pracodawców przepisów prawa wewnątrzzakładowego. Dostrzegając sygnalizowane przez organizacje związkowe problemy w tym obszarze, OIP Zielona Góra planuje w 2023 r., poza standardowymi działaniami kontrolnymi, prowadzenie działań prewencyjno-promocyjnych, w tym kontynuowanie programu „Wszechnica Związkowca”.

Analiza skarg i wniosków dotyczących równego traktowania w zatrudnieniu, molestowania i mobbingu

Do Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze w 2022 roku wpłynęło łącznie 68 skarg z zakresu równego traktowania w zatrudnieniu, molestowania i mobbingu (4,1% ogółem zarejestrowanych), w tym:

- problematyka mobbingu – 42 skargi
- problematyka równego traktowania – 19
- problematyka molestowania – 7.

Przedmiot i sposób załatwienia skarg

Przedmiot skargi	Liczba	Sposób załatwienia skargi
Mobbing	42	w toku - 2 bezzasadny – 5 niemożliwy do ustalenia - 35
Molestowanie	6	bezzasadny - 1 niemożliwy do ustalenia - 5
Molestowanie seksualne	1	niemożliwy do ustalenia - 1
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 2 Kp) - inne	5	bezzasadny – 2 częściowo zasadny – 1 niemożliwy do ustalenia - 2
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 2 Kp) – ze względu na przynależność związkową	3	w toku -1 bezzasadny – 1 niemożliwy do ustalenia - 1
Dyskryminacja przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku pracy (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 1 Kp) - inne	3	bezzasadny – 1 niemożliwy do ustalenia - 2
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 2 Kp) – ze względu na niepełnosprawność	2	bezzasadny – 1 niemożliwy do ustalenia - 1
Dyskryminacja przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku pracy (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 1 Kp) – ze względu na rasę, pochodzenie etniczne, narodowość	2	bezzasadny – 1 niemożliwy do ustalenia - 1
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 2 Kp) – ze względu na płeć	1	niemożliwy do ustalenia - 1

Dyskryminacja przy nawiązywaniu lub rozwiązywaniu stosunku pracy (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 1 Kp) – ze względu na płeć	1	niemożliwy do ustalenia - 1
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 2 Kp) – ze względu wiek	1	niemożliwy do ustalenia - 1
Dyskryminacja przy kształtowaniu wynagrodzenia za pracę lub innych warunków zatrudnienia (art. 18 ^{3b} § 1 pkt 2 Kp) – ze względu na zatrudnienie na czas określony/nieokreślony	1	bezzasadny – 1

Spośród 68 zgłoszeń 8 było anonimowych (6 dot. mobbingu i 2 molestowania). Za zasadną w części uznano tylko 1 skargę, 13 uznano za bezzasadne, a w 51 przypadkach zagadnienia były niemożliwe do ustalenia z uwagi na brak właściwości rzeczowej organów PIP.

W odniesieniu do lat poprzednich nastąpił duży, niemal dwukrotny wzrost skarg sugerujących zjawiska mobbingu w środowisku pracy. Bliższa analiza problemu prowadzi do wniosku, iż sygnalizowane zachowania tylko w części mogą odpowiadać definicji mobbingu. Skarg, które w swoich treściach wskazywały na uprawdopodobnione okoliczności stosowania mobbingu było 12. W pozostałych 30 przypadkach wnioskodawcy pod definicją mobbingu opisywali szeroką gamę niekorzystnych zachowań wobec pracowników mających wprowdzieć negatywny wpływ na funkcjonowanie w środowisku pracy, ale nie odpowiadające znamionom typowym dla mobbingu. Były to przykładowo: zachowania jednorazowe (niepowtarzalne), działania negatywne stosowane najczęściej przez pracodawców lub osoby kierujące pracownikami, ale skierowane wobec ogółu lub większości pracowników. W wielu sprawach opisywane było także zachowanie przełożonych jako niekulturalne, polegające na agresji słownej, wyśmiewaniu pracowników, stwarzaniu wrogiej atmosfery w pracy czy też zastraszaniu możliwością rozwiązania umowy o pracę. Pracownicy jako mobbing odbierali też wydawane polecenia przez przełożonych, co świadczy o tym, że zjawisko to powinno być badane w szerokim kontekście jako problem psychologiczno-medyczny, a nie wyłącznie w sferze kontroli przepisów prawa pracy. Inspektorzy pracy nie mają odpowiedniego przygotowania psychologicznego do pełnego badania zjawiska mobbingu, dlatego w przypadku 2 skarg skorzystali podczas kontroli z pomocy psychologa – specjalisty z Głównego Inspektoratu Pracy, który przeprowadził badania ankietowe oraz dokonał szczegółowej analizy odpowiedzi udzielonych przez ankietowanych. Aktualnie obowiązujące przepisy nie pozwalają jednak inspektorowi pracy, nawet w przypadku kontroli pogłębionej o dodatkowe badania i ustalenia psychologa, na stwierdzenie, czy w danym zakładzie mobbing miał miejsce, gdyż jako jedyny organ uprawniony do ostatecznego weryfikowania wystąpienia mobbingu jest sąd. W kilku przypadkach, kiedy z treści skarg wynikało duże prawdopodobieństwo zachowań typowych i zbliżonych do mobbingu, inspektorzy pracy przeprowadzali samoistnie ankiety wśród zatrudnionych, ale wyniki badań wskazywały, że tylko pojedyncze osoby (prawdopodobnie skarżący), bądź znikoma część ankietowanych wskazywała na prawdopodobieństwo wystąpienia tego zjawiska. Należy również podkreślić, że inspektor pracy ma ograniczone możliwości prowadzenia postępowania dowodowego, a często brak jest podczas kontroli woli współpracy pracodawcy i pracowników z inspektorem. Inspektor pracy nie może prowadzić postępowania w zakresie mobbingu wobec konkretnej osoby bez zgody tej osoby na ujawnienie nazwiska w czasie kontroli. W przypadku 6 spraw skarżący wezwani do wyrażenia zgody na

ujawnienie nazwiska w czasie kontroli nie złożyli oświadczenia w tym zakresie, co uniemożliwiło podjęcie skutecznej kontroli. Najczęściej działania inspektorów były ukierunkowane więc na sprawdzenie procedury antymobbingowej jaką pracodawca stosuje w danym zakładzie. Z prowadzonych kontroli wynika jednak, że poruszenie w czasie kontroli z pozoru tylko formalnej konieczności wdrożenia przez pracodawcę procedury przeciwdziałania mobbingowi pozwala na rozpoczęcie dyskusji na temat tego zjawiska w środowisku pracy konkretnego pracodawcy. Działania pracowników OIP w większym stopniu powinny się więc skupiać na czynnościach prewencyjnych. Z doświadczenia Okręgu z lat ubiegłych wynika duża skuteczność szkoleń na temat przeciwdziałania mobbingowi. W zakładach, w których wcześniej sygnalizowane były niepożądane działania po przeprowadzonych szkoleniach nie było już ponownych sygnałów o nieprawidłowościach.

W zakresie skarg na molestowanie, których do OIP wpłynęło 6, stwierdzono, że dotyczyły takich negatywnych zjawisk jak wyzywanie pracowników, obrażanie, stosowanie wulgaryzmów, zlecania pracy ponad normy czasu pracy, naruszenie godności, brak kultury, szacunku, niestabilność emocjonalna i krytyka pracy ze strony pracodawcy. Ustalono, że skargi w tym zakresie były mało konkretne, wnioskodawcy (w tym 2 anonimy), nie wskazywali precyzyjnych dat i okoliczności takich zachowań. W przypadku 1 skargi na molestowanie seksualne wnioskodawcą był inny podmiot, a nie osoba, której problem bezpośrednio dotyczył. W skardze wskazano, że w zakładzie wobec jednej z pracownic mogło dojść do stosowania mobbingu i molestowania seksualnego. Sprawa nie była możliwa do pełnego wyjaśnienia z powodu braku podjęcia współpracy z inspektorem pracy osoby, której negatywne zjawiska mogły dotyczyć.

Skargi na równe traktowanie w zatrudnieniu dotyczyły głównie kształtowania wynagrodzenia lub innych warunków zatrudnienia (13) oraz nawiązywania lub rozwiązywania stosunku pracy (6). Inspektor pracy uznał w przypadku jednej skargi, że mogło dojść do naruszenia zasady równego traktowania w zatrudnieniu, gdyż pracodawca nie wypłacił pracownikowi części nagród i dodatków motywacyjnych, ale jednocześnie nie poinformował pracownika, dlaczego świadczenia te nie zostały przyznane.

Skargi i wnioski dotyczące równego traktowania w zatrudnieniu, molestowania i mobbingu dotyczyły zakładów o różnym profilu działalności, najwięcej handlu (16%), produkcji (14%), oświaty (11%) oraz administracji (10%). Ze względu na formę własności zarzuty podniesione w skargach dotyczyły 27 podmiotów sfery publicznej (45%) oraz 32 podmiotów sfery prywatnej (55%).

II.10. Wybrane inne działania Okręgowego Inspektoratu Pracy

1. Poradnictwo

W okresie sprawozdawczym zgłosiło się 8.622 podmiotów, którym udzielono 12.333 porad, w tym 11.275 prawnych i 1.058 technicznych.

Zakres tematyczny udzielonych porad stanowił przekrój zagadnień prawa pracy, w tym bhp i legalności zatrudnienia. Dominowała problematyka dot. kreowania stosunku pracy (26%), wynagrodzenia za pracę i in. świadczeń pieniężnych (17%), bhp (8,5%), urlopów pracowniczych (8,1%) czasu pracy (7,6%) i uprawnień związanych z rodzicielstwem (3,6%). Najliczniejsze grupy kierujące zapytania stanowili pozostający w zatrudnieniu (34,5%), pracodawcy/przedsiębiorcy (14,1%) oraz byli pracownicy (8,7%). Porad telefonicznych udzielono – 4.776, ustnych – 3.449, email – 248 a pisemnych 149. W roku sprawozdawczym

organizacjom związkowym oraz społecznym inspektorom pracy udzielono ogółem 121 porad, w tym 39 sip. Odnotowano 6 porad złożonych w formie pisemnej.

W związku ze zmianą mającą na celu zwiększenie zaangażowania prawników w Okręgach w zakresie udzielania porad, w okresie sprawozdawczym nastąpił ich znaczny wzrost, bo aż o 74,3% w porównaniu z poprzednim rokiem sprawozdawczym, co w konsekwencji doprowadziło do wzrostu wszystkich wskaźników liczbowych opisanych w sprawozdaniu. Jak corocznie najliczniej zgłaszali się pracownicy, byli pracownicy, osoby niepełnosprawne w liczbie - 5346, kolejno pracodawcy -1741 oraz inne osoby - 699. Wzrosła liczba zgłaszających się cudzoziemców – 376 osób. Jak corocznie organizowano telefoniczne dyżury. Prawnicy OIP odpowiadali na szeroki zakres pytań z prawa pracy oraz dotyczących bezpieczeństwa pracy, legalności zatrudnienia itp. Powyższe dyżury organizowano przy współpracy z mediami „Biznesu Lubuskiego” tj. magazynem wydawanym przez Organizację Pracodawców Ziemi Lubuskiej. Pytano o badania lekarskie pracowników po okresie pandemii, o pracę zdalną, czas pracy, wynagrodzenie, wykorzystanie zaległych urlopów wypoczynkowych. Prawnicy i inspektorzy OIP uczestniczyli w audycji Radia Zachód „Co, gdzie, kiedy”, w Radiu Index oraz Radiu Zielona Góra, gdzie odpowiadali na pytania słuchaczy na temat urlopów wypoczynkowych, badań lekarskich pracowników po pandemii, czasu pracy, wynagrodzeń za pracę i wielu innych zagadnień z Kodeksu pracy. Przeprowadzono też szkolenie dla dyrektorów i kierowników 53 bibliotek publicznych województwa lubuskiego. Jedno ze szkoleń w sprawie zmian w Kodeksie pracy zorganizowano dla społecznych inspektorów pracy. W październiku przeprowadzono trzy szkolenia z prawa pracy w przedmiocie praw i obowiązków stron stosunku pracy dla obywateli Ukrainy. Uczestniczyło w nich 97 osób. W ramach „Dnia Osób Niepełnosprawnych” w Oddziale ZUS w Gorzowie Wlkp. przeprowadzono szkolenie otwarte dla osób z niepełnosprawnością. Omówiono prawa osób niepełnosprawnych na bazie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych. Uczestników interesowały również zagadnienia związane z Kodeksem pracy, jak redakcja umów o pracę, wypowiedzenia, urlopy wypoczynkowe i inne problemy, z którymi spotykają się najczęściej w procesie pracy. Ogółem w sprawie dodatkowej działalności szkoleniowej przeprowadzono wiele spotkań, szkoleń zarówno ze średnim i wyższym personelem zakładów pracy. Przedstawiciele Okręgu uczestniczyli też w Targach Pracy zorganizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze. W stoisku prezentowano broszury, ulotki związane z bhp i prawem pracy. Inspektor wygłosił też prelekcję na temat zasad zatrudniania pracowników w zgodności z przepisami Kodeksu, uświadamiając o niebezpieczeństwach grożących w razie ich lekceważenia przez pracodawców. Przedstawiciele OIP uczestniczyli w Targach Edukacyjno - Zawodowych pod hasłem „Zawodowcy na rynku pracy” w Sulęcinie. Stoisko cieszyło się dużym zainteresowaniem rozmawiano i udzielono porad ponad 40 osobom.

Kontynuowano współpracę z placówkami oświatowymi. Realizowano szeroką kampanię edukacyjną pod tytułem „Kultura bezpieczeństwa” adresowaną do młodzieży i studentów. Program realizowało 14 szkół w liczbie 2630 uczniów, a także dwie szkoły wyższe w liczbie 134 studentów. Wynikiem realizacji programu był konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych na temat „Poznaj swoje prawa w pracy”, w którym brało udział 276 uczniów, z tej liczby w drugim etapie wyłoniono 22 osoby. Trzeci etap wyłonił zwycięzców, którzy zostali nagrodzeni. Rozwijano też współpracę z innymi szkołami np. Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Budowlanka” w Zielonej Górze. Inspektorzy przeszkolili w zakresie bhp w budownictwie 257 uczniów z 11 klas III Technikum. 111 studentów Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp. szkolono na temat „Ograniczenia zagrożeń wypadkowych w zakładach produkujących wyroby tartaczne i wyroby z drewna”. Ponadto dla 241 uczniów szkół podstawowych w Sulechowie zorganizowano podsumowanie konkursu „Bezpieczna

Szkoła w Sulechowie”. Celem konkursu była popularyzacja wiedzy w zakresie bezpiecznego zachowania na terenie szkoły. Nagrodę dla zwycięzcy ufundował Okręgowy Inspektor Pracy.

2. Wydawanie zezwoleń na wykonywanie pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dzieci

W roku 2022 do Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze wpłynęły 2 wnioski o wydanie zezwolenia na wykonywanie pracy lub innych zajęć zarobkowych przez dzieci, stosownie do przepisu 304⁵ Kodeksu pracy, obejmujące swoim zakresem troje małoletnich. Z wnioskami do OIP wystąpili:

- EQUATOR sp. z o.o. z siedzibą w Zielonej Górze - wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie zajęć zarobkowych przez 1 dziecko w wieku 12 lat na świadczenie działań promocyjnych w ramach sponsoringu sportowego,

- Filharmonia Zielonogórska im. Tadeusza Bairda w Zielonej Górze - wniosek o wydanie zezwolenia na wykonywanie zajęć zarobkowych przez 2 dzieci w wieku 15 lat na działania w zakresie obsługi szatni, kontroli biletów oraz wręczania kwiatów dla artystów na estradzie.

W wyniku skierowanych wniosków, po analizie przedłożonych dokumentów, wydano 3 decyzje zezwalające na wykonywanie zajęć zarobkowych przez dzieci.

3. Kontrole czasu pracy kierowców - kary pieniężne

W 2022 roku przeprowadzono 7 kontroli podczas których sprawdzeniu poddano 9551 dniówek 78 kierowców. Objęte czynnościami przedsiębiorstwa transportowe wykonywały przewóz rzeczy, w tym 7 przedsiębiorców w zakresie przewozów międzynarodowych. W skontrolowanych zakładach liczba taboru to 514.

Stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- limit czasu jazdy dzienny – kontroli poddano 78 kierowców, u 11 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 14,
- limit czasu jazdy tygodniowy – kontroli poddano 78 kierowców, nie stwierdzono naruszeń,
- limit czasu jazdy dwutygodniowy – kontroli poddano 78 kierowców, u 4 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 4,
- przerwa po 4,5h jazdy – kontroli poddano 78 kierowców, u 22 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 34,
- odpoczynek dzienny – kontroli poddano 78 kierowców, u 22 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 29,
- odpoczynek tygodniowy – kontroli poddano 78 kierowców, u 6 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 13,
- limit tygodniowy czasu pracy – kontroli poddano 78 kierowców, u 1 stwierdzono braki, popełniono naruszeń 1,
- przerwa po 6h – kontroli poddano 78 kierowców, w 9 przypadkach stwierdzono braki, uchybień brak, popełniono naruszeń 18,
- praca dobową w porze nocnej – kontroli poddano 78 kierowców, u 15 stwierdzono braki, popełniono naruszeń na łączny wymiar 59 dni.

W związku z przeprowadzonymi kontrolami wydano 6 decyzji o nałożeniu kar pieniężnych na łączną kwotę 18650 zł.

4. Odstępstwa dot. oświetlenia naturalnego i zagłębienia pomieszczeń pracy (we współpracy z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym)

Zgodnie z przepisami, LPWIS zwracał się o opinie dotyczące projektów pomieszczeń pracy, gdy zawierały one odstępstwa od wymogów bhp – wpłynęło 19 wniosków, w tym dotyczących oświetlenia (9 wniosków) i obniżenia terenu dla pomieszczeń ze stanowiskami pracy (10) – występowały przypadki gdzie jeden wniosek dotyczył równocześnie obu rodzajów odstępstw. W 4 przypadkach wyrażono pozytywną opinię dot. zastosowania w pomieszczeniach stałej pracy wyłącznie oświetlenia elektrycznego (nie było wniosków rozpatrzonych negatywnie), a w 8 przypadkach wydano postanowienia z opinią, iż brak jest przesłanek do prowadzenia postępowania w sprawie zgody na zastosowanie oświetlenia światłem sztucznym. Na obniżenie terenu dla pomieszczeń ze stanowiskami pracy wydano opinię pozytywną w 10 przypadkach, 3 opinie negatywne, a 5-krotnie wydano postanowienia o braku przesłanek do prowadzenia postępowania, w podobnych przypadkach jak dotyczących oświetlenia.

W roku 2022 wpłynęło jedno zażalenie na postanowienie dotyczące odstępstwa w zakresie oświetlenia dziennego (grudzień 2022 r.), które przekazano do organu II instancji (GIP).

Tab. Zestawienie wydanych postanowień dot. odstępstw w 2022 roku.

tematyka wniosku / stanowisko okręgowego inspektora pracy	oświetlenie wyłącznie elektryczne	zagłębienie poniżej terenu
Pozytywne	4	10
Negatywne	0	3
Brak przesłanek do wyd. opinii	8	5
Razem	12	18

5. Powództwa o ustalenie stosunku pracy

W okresie sprawozdawczym inspektorzy pracy nie występowali z powództwami o ustalenie istnienia stosunku pracy osób dotychczas świadczących pracę w oparciu o umowy cywilnoprawne.

6. Egzekucja administracyjna

Kontrole sprawdzające w zakładach ujawniły przypadki braku postępów w realizacji prawomocnych decyzji. Wyczerpując kroki przedegzekucyjne inspektorzy pracy wydali 20 upomnień skierowanych do 16 pracodawców dotyczących 25 decyzji z zakresu bhp i 47 nakazujących wypłatę świadczeń pracowniczych w łącznej kwocie 2.177.900,18 zł. W wyniku upomnień wykonano 19 decyzji dotyczących bhp, natomiast podstawę umorzenia postępowań egzekucyjnych stanowiło wydanie decyzji stwierdzających wygaśnięcie nakazów z uwagi na: przedawnienie roszczeń (1), utratę statusu pracodawcy (2), ogłoszenie upadłości (2).

Wobec pracodawców, w stosunku do których nie poskutkowały upomnienia, wszczęto postępowania egzekucyjne. W ramach postępowań egzekucyjnych, celem przymuszenia do wykonania obowiązków objętych decyzjami, wystawiono 6 tytułów wykonawczych i nałożono 7 grzywien w celu przymuszenia w łącznej kwocie 48.500,00 zł.

7. Spory zbiorowe

W okresie sprawozdawczym odnotowano 52 przypadki wejścia zakładowych organizacji związkowych w spór zbiorowy z pracodawcą. Przywołując kryterium branżowe i tym samym

dokonując podziału ww. podmiotów ze względu na rodzaj wykonywanej działalności (wg klasyfikacji PKD) sporami objęto następujące sektory:

- przetwórstwo przemysłowe – 4
- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych – 1
- dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją – 2
- działalność związana z obsługą rynku nieruchomości - 1
- administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne – 4
- edukacja – 33
- opieka zdrowotna i pomoc społeczna – 7

Treść zgłoszonych przez organizacje związkowe żądań dotyczyła głównie wynikających z realizowanych stosunków pracy warunków płacy.

Podpisaniem porozumień zakończono 6 spraw, a w pozostałych przypadkach postępowania w toku.

8. Zakładowe układy zbiorowe pracy

Zgodnie z ustawą, okręgowy inspektor pracy rejestruje zakładowe układy zbiorowe pracy. Obecnie w OIP Zielona Góra są zarejestrowane 163 (obowiązujące) zakładowe układy zbiorowe pracy, w tym 36 zawartych ponownie po rozwiązaniu dotychczasowych.

W okresie sprawozdawczym wpłynęło 20 wniosków dotyczących zakładowych układów zbiorowych pracy, w tym:

- 13 – o rejestrację protokołów dodatkowych do układów zbiorowych pracy,
- 7 – o wpis do rejestru informacji dotyczących układów.

Nie było wniosków o rejestrację zakładowych układów zbiorowych pracy.

W analizowanym okresie odmówiono rozpatrzenia jednego wniosku o wpisanie informacji do rejestru. Informacja dotyczyła rozwiązania układu na podstawie zgodnego oświadczenia stron układu (art.241⁷ k.p.). W postępowaniu wyjaśniającym ustalono, że w zakładzie doszło do rozwiązania wszystkich organizacji związkowych, które zawarły układ. Zatem brak było drugiej strony, która jest niezbędna do zawarcia zgodnego oświadczenia stron o rozwiązaniu układu. Pouczono pracodawcę o możliwości odstąpienia od stosowania układu na podstawie art. 241⁹ k.p.

W 2022 roku dokonano rejestracji:

- 12 protokołów dodatkowych,
- 6 informacji, w tym dotyczących:
  - ✓ rozwiązania układu,
  - ✓ wstąpienia związku zawodowego w prawa strony układu,
  - ✓ rozwiązania organizacji związkowej,
  - ✓ odstąpienia.

W analizowanym okresie została wydana jedna odmowa rejestracji protokołu dodatkowego do układu zbiorowego pracy. Zapisy protokołu zawierały nieprecyzyjne określenia zasad nabywania prawa do premii frekwencyjnej i dyskryminowały część pracowników np. kobiety w ciąży i opiekujące się dziećmi chorymi z uwagi na zwolnienie lekarskie nie miały

prawa do premii oraz osoby niepełnosprawne ze względu na korzystanie z urlopu wypoczynkowego i zwolnienia od pracy w celu udania się do lekarza specjalisty również nie nabywały prawa do premii.

Liczba wniosków o rejestrację układów, protokołów dodatkowych i o wpis informacji w porównaniu do analogicznego okresu roku ubiegłego kształtowała się na tym samym poziomie (odpowiednio 20 w roku 2021 i 20 w okresie sprawozdawczym). Wszystkie wnioski zostały rozpatrzone i protokoły dodatkowe zarejestrowano w terminie jednego miesiąca.

Zanotowano wzrost udzielonych porad z zakresu układów zbiorowych pracy (odpowiednio 55 porad w 2021 r. i 91 w okresie sprawozdawczym). Z prośbą o porady zwracają się najczęściej pracownicy i przedstawiciele związków zawodowych. Zgłaszają się również pracownicy z prośbą o udostępnienie do wglądu treści układu, tłumacząc, że pracodawcy i przedstawiciele organizacji związkowych pracodawcy niechętnie udostępniają układ. W związku z tym organizacje związkowe i pracodawcy informowani są o obowiązku udostępniania oraz zapoznawania na bieżąco wszystkich pracowników z treścią układu. W roku 2022 OIP przeprowadził 4 szkolenia dla przedstawicieli związków zawodowych i społecznych inspektorów pracy z województwa lubuskiego. Ponadto eksperci OIP 3-krotnie byli gośćmi w Radiu „Zachód”, Radiu „Zielona Góra” i Radiu Index, gdzie informowano o zmianach w przepisach prawa pracy i udzielano odpowiedzi na telefony słuchaczy.

Współpraca z pracodawcami i organizacjami związkowymi układała się bardzo dobrze. Należy stwierdzić, że wśród przedstawicieli związków zawodowych i pracodawców znacznie poprawiła się znajomość przepisów prawa pracy. Mimo tego w protokołach zostały zamieszczone postanowienia niezgodne i mniej korzystne od przepisów powszechnie obowiązujących.

Nadal obserwowany jest spadek zainteresowania układami zbiorowymi pracy. Podstawową przyczyną jest upadłość lub likwidacja dużych zakładów, a brak nowych spowodowany jest strukturą gospodarczą kraju (większość to mikro i małe zakłady gdzie nie powstają związki zawodowe). Wielką przeszkodą do zawierania nowych układów jest Kodeks pracy, który nie zawiera nowoczesnych rozwiązań i nie pozwala na ich wprowadzenia do układów. Obecnie Kodeks pracy i przepisy okołokodeksowe regulują zbyt wiele kwestii szczegółowych dotyczących stosunków pracy, które powinny być domeną układów zbiorowych pracy.

Należy kontynuować zainteresowanie problematyką układową wśród pracodawców i organizacji związkowych poprzez inspirowanie szkoleń, popularyzację w mediach i wyjaśnianie przepisów w ramach bieżącego poradnictwa.

III. Działalność prewencyjna i informacyjno-promocyjna

Prewencja i promocja to szeroki obszar działań Państwowej Inspekcji Pracy. W 2022 r. zrealizowano 15 projektów, którymi objęto 4583 podmioty, m.in. pracowników, pracodawców, społecznych inspektorów pracy, pracowników służby bhp, członków organizacji związkowych, rolników, studentów i uczniów. W ramach realizowanych projektów rozpowszechniano wydawnictwa specjalistyczne (broszury, ulotki, poradniki, listy kontrolne) i opisy charakterystycznych dla określonych rodzajów prac wypadków przy pracy - w celu wykorzystania w działaniach na rzecz poprawy stanu ochrony pracy.

Celem realizowanych działań było przede wszystkim podnoszenie wiedzy o przepisach prawa pracy i bezpieczeństwa pracy, wzrost świadomości zagrożeń występujących

w środowisku pracy, budowanie postawy kompetentnego pracownika i pracodawcy, który będzie traktował prawo pracy jako obowiązujący standard stosowany na co dzień.

III.1. Programy prewencyjne i informacyjne

1. Program prewencyjny „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy”

Stres zawodowy ze względu na negatywne konsekwencje stanowi poważny problem zdrowotny i ekonomiczno-społeczny. Państwowa Inspekcja Pracy od wielu lat podejmuje starania na rzecz ograniczania narażenia na czynniki psychospołeczne w środowisku pracy. Do działań na tym polu należy program profilaktyczny, adresowany do pracodawców i pracowników, mający na celu przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy.

W 2022 r. program „Przeciwdziałanie negatywnym skutkom stresu w miejscu pracy” zrealizowany został poprzez organizację 3 szkoleń. Szkolenia obejmowały zagadnienia stresu i innych zagrożeń psychospołecznych w miejscu pracy, w tym również problematykę mobbingu, dyskryminacji, nierównego traktowania, molestowania psychicznego, molestowania seksualnego, przemocy, agresji, przeciwdziałania tym zjawiskom w miejscu pracy. W szkoleniach udział wzięli przedstawiciele 3 pracodawców.

2. Kampania informacyjno-edukacyjna adresowana do młodzieży, zawierająca program edukacyjny „Kultura bezpieczeństwa”

Celem kampanii było m.in. rozwijanie działań na rzecz edukacji młodych osób, podnoszenie ich świadomości w dziedzinie bezpieczeństwa, praw i obowiązków w pracy; upowszechnianie wiedzy z zakresu prawnej ochrony pracy oraz bezpiecznych i higienicznych warunków pracy wśród osób podejmujących pierwszą pracę lub planujących zatrudnienie; kształtowanie świadomości zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy i sposobów ich ograniczania; tworzenie kultury bezpieczeństwa wśród młodych pracowników oraz ich pracodawców.

W roku szkolnym 2021/2022 działania w ramach kampanii i programu realizowane były w 14 szkołach ponadpodstawowych województwa lubuskiego. Lekcje prowadziło łącznie 35 nauczycieli, którzy zrealizowali 408 jednostek lekcyjnych z udziałem 2132 uczniów. Zajęcia z uczniami najczęściej odbywały się w ramach przedmiotów zawodowych. Omawiano tematy dotyczące podstawowych obowiązków pracodawcy i pracownika, ochrony pracy młodocianych, kobiet i osób niepełnosprawnych, czynników szkodliwych, niebezpiecznych i uciążliwych w środowisku pracy, wypadków przy pracy, chorób zawodowych, zawierania umów o pracę, wynagrodzenia za pracę, urlopów wypoczynkowych, ergonomii, bezpieczeństwa i higieny pracy.

Efektem realizacji programu „Kultura bezpieczeństwa” w szkołach był konkurs dla uczniów szkół ponadpodstawowych „Poznaj swoje prawa w pracy”, którego finał odbył się 10 marca 2022 r. w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Elektronik” w Zielonej Górze. W eliminacjach szkolnych, przeprowadzonych w 12 szkołach uczestniczyło 276 uczniów. W finale regionalnym wzięło udział 22 uczniów z 12 szkół. Podczas spotkania uczniowie i nauczyciele wysłuchali prelekcji specjalisty OIP nt. podstaw świadczenia pracy. Wszystkich uczestników konkursu uhonorowano okolicznościowymi dyplomami, a laureatów dodatkowo nagrodami rzeczowymi.

W ramach programu inspektorzy pracy przeprowadzili 7 szkoleń z udziałem 498 uczniów szkół ponadpodstawowych i 134 studentów Uniwersytetu Zielonogórskiego i Akademii im. Jakuba z Paradyża w Gorzowie Wlkp.

Fot. Widok na salę

Fot. Jerzy Łaboński, Okręgowy Inspektor Pracy wręcza jedną z głównych nagród

3. Program prewencyjny „Efektywne zarządzanie ryzykiem zawodowym”

Program realizowano w celu popularyzacji prawidłowej oceny ryzyka zawodowego, jako kluczowego elementu zarządzania bezpieczeństwem w pracy i prewencji wypadkowej. Jego zadaniem było również podniesienie poziomu wiedzy oraz praktycznych umiejętności przedstawicieli służb bhp z zakładów pracy uczestniczących w programie.

W ramach programu, w sierpniu 2022 r. przeprowadzono szkolenie hybrydowe nt. zasad szacowania ryzyka zawodowego, identyfikacji zagrożeń w zakładzie pracy, dokumentowania wyników oceny, podejmowania działań na rzecz eliminacji lub ograniczenia ryzyka zawodowego i współdziałania w tym zakresie z pracownikami, a także nt. prawidłowej analizy, ustalania przyczyn i okoliczności wypadków przy pracy oraz eliminowania powtarzalności wypadków. W szkoleniu wzięło udział 21 przedstawicieli pracodawców, w tym 5 osób stacjonarnie i 16 online. Program ukończyło 8 pracodawców.

Fot. Szkolenie w Okręgu

Fot. Roman Burghardt, st. inspektor pracy – gł. specjalista prowadzi szkolenie hybrydowe

4. Program prewencyjny „Zdobądź Dyplom Państwowej Inspekcji Pracy”

Program „Zdobądź Dyplom PIP” to jeden z najstarszych i najbardziej znanych programów prewencyjnych Państwowej Inspekcji Pracy. Program skierowany jest do pracodawców prowadzących zakłady produkcyjne, budowlane, handlowe i usługowe, zatrudniających do 20 pracowników. Celem programu jest wsparcie pracodawców w doprowadzeniu zakładu pracy do stanu zgodnego z przepisami prawa pracy i pomoc w utrzymaniu przez zakład trwałej poprawy warunków pracy, szczególnie w branżach, w których występują istotne zagrożenia dla życia i zdrowia. Program jest realizowany na zasadzie

samokontroli. Pierwszy etap to specjalistyczne szkolenie omawiające założenia i cele programu oraz wyposażające w podstawową wiedzę na temat obowiązujących standardów bezpiecznej pracy. Po szkoleniu, pracodawcy, którzy zdecydowali się przystąpić do realizacji programu przeprowadzają w zakładach – w oparciu przekazaną listę kontrolną – uporządkowaną samokontrolę warunków pracy i usuwają stwierdzone nieprawidłowości. Na tym etapie mogą korzystać z doradztwa i specjalistycznej pomocy inspektorów pracy. Po zakończeniu programu w zakładzie jest przeprowadzana kontrola sprawdzająca. Jej pozytywny wynik skutkuje przyznaniem pracodawcy – laureatowi programu – „Dyplomu Państwowej Inspekcji Pracy”.

W 2022 roku do programu „Zdobądź Dyplom PIP” zaproszono 16 pracodawców. W Okręgu przeprowadzono 2 szkolenia z udziałem 15 pracodawców. Wszyscy przeszkoleni pracodawcy uzyskali pozytywny wynik audytu i zostali nominowani do „Dyplomu PIP”. Uroczystość wręczenia Dyplomów odbyła się 15 listopada 2022 r. w zielonogórskiej Palmiarni.

Fot. Laureaci programu „Zdobądź Dyplom Państwowej Inspekcji Pracy”

Dodatkowymi nagrodami dla laureatów programu były pakiety ze środkami pierwszej pomocy ufundowane przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

5. Działania prewencyjno-promocyjne w rolnictwie indywidualnym „Szanuj życie! Bezpieczna praca w gospodarstwie rolnym”

Państwowa Inspekcja Pracy od lat realizuje wielopłaszczyznowe działania prewencyjne służące ograniczaniu zagrożeń wypadkowych i chorobowych w rolnictwie indywidualnym. Celem programu jest upowszechnianie zasad bezpieczeństwa pracy w rolnictwie poprzez: podnoszenie poziomu wiedzy rolników oraz członków ich rodzin w zakresie zagrożeń zawodowych związanych z pracą w indywidualnych gospodarstwach rolnych; propagowanie bezpiecznych zachowań na wsi oraz kultury bezpiecznej i higienicznej pracy wśród społeczności wiejskiej; kreowanie właściwych postaw i nawyków u dzieci i młodzieży wiejskiej oraz uwrażliwianie ich na problem skali niebezpieczeństw związanych z pomaganiem rodzicom przy pracy w gospodarstwach rolnych oraz zagrożeń związanych z przebywaniem i zabawą na obszarach wiejskich.

W 2022 r. realizując założenia programu, przedstawiciele Okręgu przeprowadzili szereg działań prewencyjnych wśród rolników, członków ich rodzin, w tym dzieci i młodzieży.

Działania obejmowały:

1) szkolenia w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy:

- szkolenia rolników – zorganizowano 11 szkoleń z udziałem 203 rolników,
- szkolenia wśród uczniów szkół średnich o profilu rolniczym – odbyły się 3 szkolenia z udziałem 101 uczniów,

- pogadanki adresowane do dzieci i uczniów uczęszczających do wiejskich szkół podstawowych – przeprowadzono 5 pogadanek z udziałem 165 uczniów;

2) wizytacje:

- wizytacje indywidualnych gospodarstw rolnych – przeprowadzono 23 wizytacje,
- wizytacje przebiegu prac polowych – inspektorzy pracy uczestniczyli w 39 wizytacjach;

3) konkursy z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy:

- konkursy adresowane do rolników – zorganizowano 5 konkursów z udziałem 82 rolników,
- konkursy dla uczniów szkół kształcących młodzież w zawodach rolniczych - 2 z udziałem 42 uczniów,
- konkursy adresowane do najmłodszych mieszkańców wsi – 4 z udziałem 908 dzieci;

4) porady dot. bezpiecznej pracy w rolnictwie indywidualnym, udzielane głównie w trakcie wizytacji.

Działania realizowane były z partnerami społecznymi współpracującymi na forum Lubuskiej Komisji ds. Bezpieczeństwa i Higieny Pracy w Rolnictwie Indywidualnym, m.in.: Oddziałem Regionalnym Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Zielonej Górze, Lubuską Izbą Rolniczą, Urzędem Marszałkowskim Województwa Lubuskiego, Lubuskim Urzędem Wojewódzkim, Komendą Wojewódzką Państwowej Straży Pożarnej w Gorzowie Wlkp., Lubuskim Ośrodkiem Doradztwa Rolniczego w Kalsku, Oddziałem Regionalnym Agencji Restrukturyzacji i Modernizacji Rolnictwa w Zielonej Górze, a także przedstawicielami szkół kształcących młodzież w zawodach rolniczych z naszego regionu.

6. Inne działania prewencyjno-promocyjne, w tym działania w zakładach pracy w celu ochrony pracowników w sytuacjach zagrożenia epidemicznego

Okręgowy Inspektorat pracy w 2022 r. zrealizował szereg działań na rzecz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, legalności zatrudnienia, kształtowania świadomości zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy. Działania obejmowały również problematykę ochrony pracowników w sytuacji zagrożenia epidemicznego.

W ramach tematu przeprowadzono 12 szkoleń, w których udział wzięło 139 pracowników, 115 pracodawców oraz przedstawiciele służby bhp. Działaniami popularyzacyjnymi objęto 67 pracodawców, 14 pracowników i 20 przedstawicieli służby bhp.

Fot. Prelekcja z udziałem uczniów klas maturalnych w Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Budowlanka” w Zielonej Górze

Przykłady inicjatyw edukacyjnych i popularyzacyjnych:

W marcu 2022 r. specjalista prawa pracy przeprowadziła 2 prelekcje wśród uczniów klas maturalnych Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego „Budowlanka” w Zielonej Górze. Podczas szkolenia omówiła rodzaje form zatrudnienia, różnice pomiędzy umową o pracę a umowami cywilnoprawnymi, zawieranie, rozwiązywanie umów o pracę, wynagrodzenia, urlopy wypoczynkowe w sytuacji pandemii COVID-19, dochodzenie roszczeń ze stosunku pracy, rozwiązywanie sporów. Wykładów specjalisty wysłuchało 279 uczniów.

W kwietniu 2022 r. specjalista OIP przeprowadził szkolenie dyrektorów i kierowników bibliotek publicznych południowej części województwa lubuskiego. W trakcie spotkania omówił zmiany w prawie pracy w okresie COVID-19 (szkolenia bhp, skierowania na badania lekarskie, praca zdalna, udzielanie zaległych urlopów wypoczynkowych) oraz istotne zagadnienia dotyczące czasu pracy. W szkoleniu udział wzięło 48 pracodawców.

We wrześniu 2022 r. nadinspektor pracy przeprowadził 2 szkolenia dla pracowników i osób kierujących pracownikami oraz służby bhp w IKEA INDUSTRY POLAND Sp. z o. o. Oddział Fabryki WEST w Zbąszynku z siedzibą w Chlastawie. Szkolenia dotyczyły zagrożeń wypadkowych w zakładach produkujących wyroby tartaczne i wyroby z drewna. Omawiana problematyka objęła m.in.: odpowiedzialność pracodawcy i osób kierujących pracownikami za nieprzestrzeganie przepisów i zasad bhp; badania okoliczności i przyczyn wypadków przy pracy; wymagania bezpieczeństwa dla maszyn i urządzeń technicznych; przygotowanie pracowników do pracy – badania lekarskie, szkolenia bhp; organizacja prac szczególnie niebezpiecznych; ręczne prace transportowe. W szkoleniach udział wzięło 81 pracowników zakładu (w tym 27 osób kierujących pracownikami i 1 pracownik służby bhp.).

Fot. Szkolenie w IKEA INDUSTRY POLAND Sp. z o.o.

W maju 2022 r. przedstawiciele OIP uczestniczyli w Targach Edukacyjno- Zawodowych pod hasłem "Zawodowcy na rynku pracy" w Sulęcinie. Targi przyciągnęły wielu zainteresowanych. Stanowisko poradnicze OIP odwiedziło ponad 40 osób, które pytały o czas pracy, rodzaje umów o pracę, wynagrodzenia, odpowiedzialność pracowników, zatrudnianie młodocianych, zatrudnianie cudzoziemców, urlopy wypoczynkowe.

W czerwcu 2022 r. przedstawiciele Okręgu wzięli udział w Targach Pracy zorganizowanych przez Wojewódzki Urząd Pracy w Zielonej Górze. Przy stoisku OIP prezentowane były broszury i ulotki PIP na temat prawa pracy, bezpieczeństwa pracy i legalności zatrudnienia oraz udzielane porady prawne. W trakcie targów inspektor pracy wygłosił prelekcję o zasadach zatrudniania pracowników w Polsce.

7. Program informacyjno-edukacyjny w budownictwie

Program jest kontynuacją wieloletnich działań Państwowej Inspekcji Pracy ukierunkowanych na eliminowanie zagrożeń wypadkowych przy wykonywaniu prac budowlanych. Realizowany jest poprzez popularyzację wiedzy o występujących zagrożeniach, propagowanie bezpiecznych zachowań, wdrażanie podwyższonych standardów w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony zdrowia przy organizacji oraz prowadzeniu prac na budowach.

Fot. Szkolenie w ramach „Tygodnia Bezpieczeństwa”

Plakat „Tygodnia Bezpieczeństwa”

W ramach kampanii przeprowadzono 6 szkoleń, w których udział wzięło 82 pracowników branży budowlanej. Inspektorzy pracy objęli stałym nadzorem 4 budowy, dla inwestorów zorganizowano 7 spotkań z zakresu bezpieczeństwa pracy.

Działania prewencyjne w branży budowlanej prowadzono głównie w czasie „Tygodnia Bezpieczeństwa” - inicjatywy na rzecz poprawy bezpieczeństwa w budownictwie, realizowanej przez sygnatariuszy Porozumienia dla Bezpieczeństwa w Budownictwie. Akcja trwała od 23 do 29 maja 2022 r., a jej hasło brzmiało „Budowa się kończy. Bezpieczeństwo nigdy”. Podobnie jak w latach ubiegłych, w działaniach uczestniczyli inspektorzy pracy zielonogórskiego Okręgu specjalizujący się w kontrolach branży budowlanej.

Fot. Punkt informacyjny OIP

W trakcie „Tygodnia Bezpieczeństwa” przedstawiciele Inspekcji Pracy przeprowadzili 5 szkoleń z udziałem 63 osób z 25 firm. Szkolenia obejmowały zagadnienia bezpieczeństwa i higieny pracy podczas prac na wysokości i w wykopach, w szczególności wykonywanych z użyciem drabin, rusztowań, a także kwestie prawidłowego doboru środków ochrony indywidualnej, zapobiegającej negatywnym skutkom wypadków przy pracy. W spotkaniach z inspektorami brali udział także pracownicy pochodzący z Ukrainy. Uczestnicy szkoleń otrzymali broszury i ulotki tematyczne PIP, także w języku ukraińskim.

Ważnym elementem działań informacyjno – edukacyjnych ramach kampanii był udział przedstawicieli OIP Zielona Góra w Targach Budownictwa, Wyposażenia Wnętrz i Ogrodów, 5-6 marca 2022 r. Zorganizowane we współpracy z Lubuską Izbą Budownictwa stoisko

informacyjne cieszyło się dużą popularnością wśród osób zainteresowanych pozyskaniem porad lub opinii specjalistów OIP.

Działaniem prewencyjnym w ramach kampanii była także zorganizowana 5 maja 2022 r. konferencja „Budujemy bezpiecznie i nowocześnie”, którą patronatem objęły TVP 3 Gorzów Wlkp., Radio Zachód i Gazeta Lubuska.

W konferencji udział wzięli Główny Inspektor Pracy Katarzyna Łażewska-Hrycko i Zastępca Głównego Inspektora Pracy Jarosław Leśniewski.

Fot. Widok na salę. Otwarcia konferencji dokonała Katarzyna Łażewska-Hrycko - Główny Inspektor Pracy oraz dr hab. inż. Maria Mrówczyńska prof. UZ – Prorektor ds. Współpracy z Gospodarką

Konferencja składała się z dwóch części: teoretycznej, którą stanowiły wystąpienia prelegentów w auli Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz praktycznej, tj. pokazów ewakuacji operatora żurawia oraz inspekcji żurawia z wykorzystaniem drona. Za teren pokazowy posłużyła budowa wielopoziomowego parkingu przy Zielonogórskiej Palmiarni, którego wykonawcą jest Budimex SA.

Fot. Pokaz ewakuacji operatora żurawia

Organizatorami wydarzenia byli: Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze, Wydział Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska Uniwersytetu Zielonogórskiego, Lubuska Izba Budownictwa i Lubuska Okręgowa Izba Inżynierów Budownictwa. Partnerami wspierającymi: Państwowa Straż Pożarna Komenda Wojewódzka w Gorzowie Wlkp. i Miejska w Zielonej Górze, Urząd Dozoru Technicznego Oddział Terenowy w Poznaniu oraz Budimex SA.

8. Działania prewencyjno-promocyjne na rzecz wykonywania przez obywateli Ukrainy legalnej pracy na terytorium RP

W minionym roku działania prewencyjno-promocyjne Państwowej Inspekcji Pracy zostały skierowane także do obywateli Ukrainy. Działalność w tym obszarze polegała głównie na informowaniu o przepisach prawnych regulujących podejmowanie pracy w Polsce, informowaniu o formach i możliwościach skorzystania ze wsparcia w zakresie poradnictwa prawnego oraz pomocy merytorycznej Państwowej Inspekcji Pracy przy eliminowaniu nieprawidłowości, propagowaniu wyboru pracy legalnej w miejsce zatrudnienia w „szarej strefie” i pracy nielegalnej, a także wspieraniu pracodawców w legalnym zatrudnianiu obywateli Ukrainy uciekających przed wojną.

W maju 2022 r. w Oddziale Rejonowym Polskiego Czerwonego Krzyża w Nowej Soli inspektorzy pracy przeprowadzili szkolenie nt. wykonywania przez obywateli Ukrainy legalnej pracy na terytorium RP. Wsparci przez tłumacza z języka ukraińskiego i na ukraiński, przekazali objętym pomocą Polskiego Czerwonego Krzyża uchodźcom wojennym z Ukrainy, informacje o przepisach prawnych regulujących podejmowanie pracy w Polsce, ze szczególnym uwzględnieniem nowych regulacji prawnych wprowadzonych na mocy ustawy z dnia 12 marca 2022 r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa.

Fot. Spotkanie w siedzibie PCK w Nowej Soli

W trakcie spotkania omówiono formy i możliwości skorzystania ze wsparcia w zakresie informacji prawnej oraz pomocy merytorycznej Państwowej Inspekcji Pracy a także wyjaśniono kwestie związane ze świadczeniem pracy na terenie RP w tym w szczególności omówiono dokumenty dotyczące legalnego wykonywania pracy przez cudzoziemców, wskazano podstawowe zasady i definicje dot. legalności wykonywania pracy przez cudzoziemców a także wyjaśniono zasady wydawania zezwoleń na pracę.

Szczególne zainteresowanie uczestników budziły kwestie związane z nawiązywaniem i rozwiązywaniem stosunku pracy, wynagradzaniem za pracę oraz należnymi urlopami.

Szkolenia obejmujące ww. problematykę zorganizowano również w październiku 2022 r. w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp., we współpracy z Fundacją Integracji i Rozwoju Cudzoziemców w Polsce.

W ramach 4 spotkań szkoleniowych przeszkolono 95 obywateli Ukrainy oraz 3 pracodawców.

W lokalnym czasopiśmie „Tygodniku Krąg” opublikowano artykuł opisujący działania prewencyjno-promocyjne OIP Zielona Góra skierowane do obywateli Ukrainy, zachęcający do korzystania ze wsparcia prawnego oferowanego przez OIP Zielona Góra

9. Program informacyjno-edukacyjny „Wszechnica związkowa”. Projekt własny Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze

Założeniem programu było przeprowadzenie cyklu szkoleń (seminariów) dla członków organizacji związkowych, w tym społecznych inspektorów pracy nt. prawa pracy, przepisów i zasad bhp, legalności zatrudnienia.

Działając na rzecz popularyzacji zagadnień związanych z przestrzeganiem prawa pracy, kształtowania świadomości zagrożeń zawodowych występujących w środowisku pracy, popularyzacji zagadnień dot. legalności zatrudnienia, w ramach ww. programu, w 2022 r. przeprowadzono 4 szkolenia oraz 8 dyżurów z poradami z zakresu prawa pracy i bezpieczeństwa pracy. W szkoleniach uczestniczyło łącznie 144 osób w tym 58 przedstawicieli organizacji związkowych i 86 społecznych inspektorów pracy. Z konsultacji w trakcie prowadzonych dyżurów skorzystało 12 osób w tym 3 przedstawicieli organizacji związkowych i 9 społecznych inspektorów pracy.

Szkolenia odbywały się w sposób tradycyjny jak i online, natomiast konsultacje prawne odbywały się w ramach dyżurów telefonicznych.

Działania realizowane były we współpracy z Zarządami Regionów NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. oraz Radą OPZZ Województwa Lubuskiego i Oddziałem Związku Nauczycielstwa Polskiego w Gorzowie Wlkp.

Przykłady działań:

25 marca 2022 r. specjalista prawa pracy OIP przeprowadził szkolenie społecznych inspektorów pracy PGE Energia Ciepła Oddział Elektrociepłownia Gorzów Wlkp. Podczas szkolenia omówił zmiany przepisów prawa pracy w 2021 i 2022 r., Tematem szkolenia były głównie przepisy o funkcjonowaniu SIP, uprawnienia związków zawodowych, czas pracy, ZFŚS, urlopy wypoczynkowe, uprawnienia macierzyńskie. W szkoleniu udział wzięło 6 osób (społecznych inspektorów pracy)

W dniu 1 kwietnia 2022 r. specjalista OIP przeprowadzili szkolenie liderów związkowych z gorzowskich i sąsiednich placówek oświatowych. Omówił zagadnienia prawa oświatowego, zmiany w przepisach prawa pracy w 2021 i 2022 r., przepisy dot. ochrony rodzicielstwa. W szkoleniu uczestniczyło 58 członków ZNP.

6 kwietnia 2022 r. Okręgowy Inspektorat Pracy zorganizował szkolenie hybrydowe dla społecznych inspektorów pracy. Prowadzącymi byli inspektorzy pracy i specjaliści w zakresie prawa pracy OIP. Omówiono podstawy prawa pracy, podstawy działania sip, wymagania dla pomieszczeń pracy, postępowanie powypadkowe i rola sip w tym zakresie. Uczestnicy: 31 osób online i 5 stacjonarnie.

24 listopada 2022 r. inspektor pracy wraz ze specjalistą prawa pracy przeprowadzili szkolenie dla społecznych inspektorów pracy funkcjonujących w placówkach oświatowych miasta Gorzowa i gmin ościennych, zrzeszonych w ZNP Oddział w Gorzowie Wlkp. Tematyka szkolenia objęła następujące zagadnienia: rola sip w świetle uprawnień ustawowych, prawa i obowiązki sip w placówce oświatowej, zmiany w przepisach prawa pracy (płaca minimalna, dodatek stażowy, prowadzenie dokumentacji pracowniczej), świadczenia kompensacyjne dla nauczycieli, praca zdalna nauczycieli w okresie pandemii COVID-19, godziny nadwymiarowe

nauczycieli, wypadki przy pracy w świetle orzecznictwa Sądu Najwyższego, uprawnienia pracownicze związane z rodzicielstwem, współdziałanie społecznej inspekcji pracy z Państwową Inspekcją Pracy. W szkoleniu uczestniczyło 44 sip.

Program „Wszechnica związkowa” jest kontynuowany w 2023 r.

III.2. Konkursy o tematyce ochrony pracy

1. „Pracodawca – organizator pracy bezpiecznej” (XXIX edycja)

Celem konkursu jest promowanie pracodawców, którzy organizują pracę w sposób zapewniający wysoki poziom bezpieczeństwa i ochrony zdrowia pracowników oraz przestrzeganie przepisów prawa pracy, w tym dotyczących legalności zatrudnienia. Konkurs buduje pozytywny wizerunek pracodawcy, dbającego o systematyczną poprawę stanu bhp. Laureatami etapu regionalnego konkursu zostali:

W kategorii I, zakładów małych zatrudniających do 50 pracowników:

I miejsce – „GOBIT” Violetta Panasiuk-Strzyżewska, Gorzów Wlkp.

II miejsce – „BUDMAX” Sp. z o.o., Gorzów Wlkp.,

W kategorii II, zakładów zatrudniających od 51 do 250 pracowników:

I miejsce – „HOLDING - ZREMB Gorzów” S.A. Oddział „OCYNKOWNIA DREZDENKO”, Drezdenko,

W kategorii III, zakładów zatrudniających powyżej 250 pracowników:

I miejsce – „I.M.C. Engineering Poland” Sp. z o.o., Gorzów Wlkp.

Wyróżnienia otrzymali:

1. Odrzańska Spółdzielnia Socjalna w Krośnie Odrzańskim, Krosno Odrz.;
2. „SINOHYDRO CORPORATION Limited” Oddział w Polsce, Nowa Sól;
3. „FEDEX EXPRESS POLAND” Sp. z o.o. Oddział Zielona Góra, Zielona Góra;
4. Przedsiębiorstwo Drogowe KONTRAKT Sp. z o.o., Krosno Odrz.

2. „Buduj bezpiecznie”

Celem konkursu jest upowszechnianie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy na placach budów, w tym promowanie wykonawców robót budowlanych, którzy zapewniają bezpieczne stanowiska pracy w procesie realizacji obiektów budowlanych oraz przyczyniają się do ogólnego wzrostu poziomu bezpieczeństwa pracy w budownictwie w skali kraju.

Laureaci konkursu:

I miejsce – BUDIMEX SA, ul. Siedmiogrodzka 9, Warszawa – budowa parkingu wielopoziomowego w Zielonej Górze,

II miejsce – GOLDBECK Sp. z o.o., ul. Towarowa 20, Komorniki – budowa Panattoni Neon Iłowa,

III miejsce – PPUH DREW-PLAST Dariusz Mazowiecki, Różanki ul. Gorzowska 7, Kłodawa – rozbudowa budynków dydaktycznych i infrastruktury technicznej w Gorzowie Wielkopolskim.

Wyróżnienia:

1. Wodpol Sp. z o.o., ul. Ks. Stanisława Słonki 24, Żywiec – budowa budynku TVP w Gorzowie Wielkopolskim,

2. M&J INVEST Sp. z o.o., al. Wojska Polskiego 41, Żary – budowa budynku handlowo-biurowo-magazynowego wraz z infrastrukturą dla POL-PLUS w Zielonej Górze,
3. EXALO DRILLING S.A. Oddział „Diament” w Zielonej Górze, ul. Naftowa 3a, Zielona Góra – rozbudowa Państwowej Szkoły Muzycznej w Zielonej Górze o budynek edukacji artystycznej, salę kameralną i koncertową,
4. Przedsiębiorstwo Budownictwa Ogólnego Sp. z o.o., ul. Botaniczna 75, Zielona Góra – budowa 4 budynków mieszkalnych wielorodzinnych D1,D2, D3,D4 w Zielonej Górze przy ul Łężyca Geologów.

3. „Najaktywniejszy społeczny inspektor pracy”

Celem konkursu jest promowanie działalności społecznych inspektorów pracy, którzy realizując swoje ustawowe zadania, skutecznie wpływają na poprawę stanu bezpieczeństwa pracy w zakładach i ochronę uprawnień pracowniczych. Mogą w nim uczestniczyć zakładowi, oddziałowi i grupowi społeczni inspektorzy pracy, zgłoszeni przez organizacje związkowe. Konkurs przebiega w dwóch etapach: wojewódzkim i krajowym.

Laureaci etapu regionalnego:

I miejsce: Piotr Szarlata, zakładowy społeczny inspektor pracy w IKEA INDUSTRY Oddział Fabryki West, Chlastawa 17, Zbąszynek,

II miejsce: Henryk Piotr Zborowski, zakładowy społeczny inspektor pracy w PKP CARGOTABOR Sp. z o.o., Zakład Napraw Taboru w Czerwieńsku,

III miejsce: Bernard Szyrwiński, zakładowy społeczny inspektor pracy w Holzverpackung Hüfingen Sp. z o.o., Dobiegniew.

Wyróżnienie w etapie regionalnym konkursu otrzymał Tomasz Borowski, zakładowy społeczny inspektor pracy w Rockwool Polska Sp. z o.o. w Cigacicach.

Piotr Szarlata, laureat I miejsca w rozstrzygnięciu wojewódzkim, został wyróżniony w etapie krajowym konkursu.

4. „Poznaj swoje prawa w pracy”

Konkurs "Poznaj swoje prawa w pracy" jest organizowany w szkołach uczestniczących w programie edukacyjnym „Kultura bezpieczeństwa”. Konkurs jest formą popularyzacji tego programu oraz sprawdzianem jego efektywności dla szkół i ich uczniów. Jego celem jest promocja proaktywnych postaw i osiągnięć uczniów szkół ponadpodstawowych w zakresie wiedzy o bhp i prawie pracy a także upowszechnianie idei kultury bezpieczeństwa oraz wagi dbałości o jakość stanowisk pracy i bezpieczeństwa pracy. Konkurs przebiega w dwóch etapach: wojewódzkim i krajowym.

Finał wojewódzki odbył się 10 marca 2022 r. w CKZiU „Elektronik” w Zielonej Górze. W rozgrywkach udział wzięło 22 laureatów etapu szkolnego z 12 szkół ponadpodstawowych. Zadaniem uczestników było rozwiązanie testu składającego się z 35 pytań.

I miejsce zajęła Julia Lisiecka z Zespołu Szkół Technicznych w Zielonej Górze

II miejsce zajęła: Wiktoria Stuenkel z Centrum Kształcenia Zawodowego i Ustawicznego Nr 1 „Budowlanka” w Zielonej Górze

III miejsce: Aleksandra Polewska z Zespołu Szkół Mechanicznych w Gorzowie Wlkp.

Wszystkich uczestników konkursu uhonorowano okolicznościowymi dyplomami, a laureatów dodatkowo nagrodami rzeczowymi. Listy gratulacyjne za udział i przygotowanie uczniów do konkursu przekazano również nauczycielom.

Julia Lisiecka – laureatka I miejsca etapu regionalnego, zajęła IV miejsce w etapie ogólnopolskim konkursu.

Konkurs był objęty patronatem honorowym Ministra Edukacji i Nauki.

5. „Bezpiecznie od startu”

Celem konkursu było popularyzowanie wiedzy z zakresu podstawowych przepisów prawnej ochrony pracy oraz zasad bezpieczeństwa i higieny pracy wśród uczniów zawodu w rzemiośle. Jego zakres dotyczył problematyki prawa pracy oraz bezpieczeństwa i higieny pracy przewidzianych w podstawie programowej kształcenia w zawodach, a także tematyki szkolenia podstawowego z zakresu prawa pracy, technicznego bezpieczeństwa pracy, ergonomii, psychologii pracy, ppoż. oraz zasad udzielania pierwszej pomocy.

Konkurs adresowany był do uczniów rzemiosła, czyli młodocianych pracowników zatrudnionych w celu przygotowania zawodowego w zakładach rzemieślniczych oraz uczniów odbywających praktykę u rzemieślników.

Konkurs przebiegał w dwóch etapach:

- regionalnym,
- ogólnokrajowym.

Finał regionalny konkursu odbył się 27 września 2022 r. w siedzibie Cechu Rzemieślników i Przedsiębiorców w Gorzowie Wlkp.

W rozgrywkach regionalnych uczestniczyło 14 uczniów.

Fot. Zdjęcie wspólne uczestników konkursu wraz z komisją konkursową

6. „Bezpieczne Gospodarstwo Rolne”

Celem dorocznie organizowanego konkursu, prowadzonego w kategorii gospodarstw indywidualnych jest promocja zasad ochrony zdrowia i życia ludzkiego w procesie pracy oraz poprawa bezpieczeństwa i higieny pracy w rolnictwie.

Do udziału w XIX edycji konkursu zgłoszono 31 indywidualnych gospodarstw rolnych. Do etapu wojewódzkiego konkursu Placówki Terenowe KRUS wytypowały 7 gospodarstw

charakteryzujących się najwyższym poziomem bezpieczeństwa z pośród gospodarstw zgłoszonych do konkursu.

Komisja konkursowa składająca się z przedstawicieli OR Kasy Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego w Zielonej Górze, Lubuskiej Izby Rolniczej w Zielonej Górze, Lubuskiego Urzędu Marszałkowskiego, Lubuskiego Ośrodka Doradztwa Rolniczego w Kalsku, Oddziału Terenowego Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Gorzowie Wlkp. i Okręgowego Inspektoratu Pracy, w maju 2022 r. dokonała wizytacji gospodarstw rolnych wytypowanych do etapu wojewódzkiego.

Podsumowanie konkursu nastąpiło 6 czerwca 2022 r. w czasie XXVIII Targów Rolniczych „AGRO-TARG” w Lubuskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Kalsku.

Laureaci:

I miejsce: Gospodarstwo rolne Barbary i Sebastiana Weinold z miejscowości Gościm;

II miejsce: Gospodarstwo rolne Kingi Firlej-Gąsiorowskiej z Niedroradza;

III miejsce: Gospodarstwo Rolne Sylwii Adamskiej-Sałaj z miejscowości Chociule;

Okręgowy Inspektorat Pracy ufundował nagrodę laureatowi III miejsca.

Fot. Wspólne zdjęcie laureatów i przedstawicieli komisji konkursowej podczas uroczystego podsumowania

IV. Charakterystyczne dane dla Lubuskiego (OIP Zielona Góra)

Wspomniano już wyżej, że Okręgowy Inspektorat Pracy w Zielonej Górze, zgodnie z ustaloną ustawowo właściwością terytorialną, obejmuje swoją działalnością województwo lubuskie.

Jak wynika z rocznika statystycznego województwa lubuskiego (WUS Zielona Góra) w naszym województwie na koniec 2021 roku (ostatnie dostępne dane) mieszkało około 985,5 tys. osób (rok wcześniej 993,3 tys.). Około 339,9 tys. z nich (poprzednio 335,5 tys.) wykonywało pracę, z tego ponad 266,9 tys. tj. 78,5% w sektorze prywatnym. Na terenie Lubuskiego zarejestrowanych było 124731 (pop. 120839) podmiotów gospodarki narodowej, z czego 118362 w sektorze prywatnym (ok. 94,89%), w tym 88910 to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą.

Powyżej opisano wyniki i efekty działań kontrolno-nadzorczych oraz prewencyjno-informacyjnych naszego Okręgu. Wynikają z nich określone wnioski i oceny dotyczące stanu praworządności w stosunkach pracy na terenie Lubuskiego. Oceny dotyczą jednak tylko i wyłącznie podmiotów objętych naszym zainteresowaniem. Z uwagi na „negatywne” przesłanki doboru zakładów do kontroli, ww. uwag i ocen nie należy przenosić na ogół działalności pracodawców i przedsiębiorców w województwie. Chcąc pokusić się o takie oceny należałoby przeprowadzić działania na ściśle ustalonych zasadach statystycznych, a takich nie prowadzono.

Poniżej przedstawiono niektóre ogólne dane oraz umieszczono opis kilku charakterystycznych zjawisk w zakresie objętym działaniami naszego Urzędu w 2022 roku, które w sposób obrazowy (wg danych WUS, WSSE i KRUS) przedstawiają stan w zakresie szeroko rozumianej ochrony pracy i obszary, które powinny być przedmiotem szczególnej troski w przyszłości.

IV.1. Wypadki przy pracy (wg GUS)

Do czasu opracowania niniejszego sprawozdania nie były jeszcze w GUS opracowane pełne dane dot. wypadków przy pracy za cały 2022 rok. Zatem dokonano skróconej analizy wypadków przy pracy w naszym województwie za III kwartały 2022 roku w porównaniu do analogicznego okresu roku poprzedniego.

Z danych uzyskanych od Urzędu Statystycznego wynika, że w ww. okresie 2022 roku w województwie lubuskim w wypadkach przy pracy i traktowanych na równi z wypadkami przy pracy poszkodowanych zostało 1039 osób (poprzednio – 1084) tj. nastąpił spadek (o ok. 4,2%) liczby poszkodowanych.

W przypadku wypadków powodujących najgroźniejsze skutki dla poszkodowanych w ciągu 9 miesięcy 2022 r. w porównaniu do roku poprzedniego, zwiększyła się liczba poszkodowanych w wypadkach śmiertelnych, oraz liczba wypadków ciężkich, i tak:

- zwiększyła się liczba wypadków ze skutkiem śmiertelnym – odnotowano 3 zdarzenia (1 wypadek ze skutkiem śmiertelnym w okresie styczeń – wrzesień 2021 r.);
- zwiększyła się liczba poszkodowanych, u których wypadek spowodował ciężkie uszkodzenie ciała – 10 osób (7 osób w analogicznym okresie 2021 r.).

Poniższe tabele przedstawiają podstawowe dane liczbowe dotyczące poszkodowanych w wypadkach przy pracy w województwie lubuskim za III kw. 2021 i **2022** (wg GUS):

Tab.: Zestawienie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy oraz wypadków traktowanych na równi z wypadkami przy pracy w woj. lubuskim.

Wypadki \ Rok	III kw. 2021	III kw. 2022	zmiana (-/+%)
Ogółem, w tym:	1084	1039	- 4,2%
śmiertelne	1	3	+300%
ciężkie	7	10	+ 42,8%

Tab.: Zestawienie liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy w woj. lubuskim w rozbiciu na wybrane sekcje gospodarki za III kw. 2021 i 2022.

	Wyszczególnienie	III kw.2021	III kw. 2022	+/- %
	Ogółem	1084	1039	- 4,2
A	Rolnictwo, łowiectwo i leśnictwo	35	32	- 8,6
B	Górnictwo i kopalnictwo	3	3	-
C	Przetwórstwo przemysłowe	475	465	- 2,1
D	Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę	10	17	+ 70
E	Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	45	43	- 4,4
F	Budownictwo	27	27	-
G	Handel hurtowy i detaliczny, naprawy pojazdów i sprzętu	134	117	- 12,7
H	Transport, gospodarka magazynowa i łączność	109	97	- 11,1
I	Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	6	15	+ 150,0
J	Informacja i komunikacja	3	0	- 300,0
K	Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	5	5	-
L	Obsługa nieruchomości	2	9	+ 350,0
M	Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	4	4	-
N	Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	20	25	+ 25,0
O	Administracja publiczna, obrona narodowa, ubezpieczenia społeczne	44	43	- 2,3
P	Edukacja	38	40	+ 5,2
Q	Ochrona zdrowia i opieka społeczna	102	80	- 21,6
R	Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12	6	- 50,0
S	Pozostała działalność usługowa, komunalna i społeczna	7	11	+ 57,1

W ciągu omawianego okresu roku sprawozdawczego zarysował około 4,2% spadek ogólnej liczby poszkodowanych w wypadkach przy pracy, liczba wypadków śmiertelnych i ciężkich wzrosła (dane za III kwartały 2022 roku),

Jak można zauważyć w powyższych zestawieniach, znaczne zmiany wskaźników wypadkowych odnotowano w kilku obszarach działalności gospodarczej. Biorąc pod uwagę najbardziej istotne w naszym regionie sektory gospodarki, wzrost liczby poszkodowanych zanotowano w obszarach:

- wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną , gaz, wodę o 70,0%;
- w działalności związanej z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi o ok. 150%;
- w działalności związanej z obsługą nieruchomości o ok. 350%;
- w pozostałej działalności usługowej, komunalnej i społecznej o ok. 57,1 %;
- w działalności związanej z kulturą, rozrywką i rekreacją o ok. 50%.

W kilku istotnych sekcjach gospodarki (w tym np. przetwórstwie przemysłowym, transporcie, gospodarce magazynowej i łączności) w Lubuskiem w 2022 roku odnotowano spadki liczby poszkodowanych w wypadkach:

- przetwórstwo przemysłowe – o ok. 2,1%;
- transport, gospodarka magazynowa i łączność - o 11,1%;
- ochrona zdrowia i opieka społeczna – o 21,6%.

Analiza powyższych danych wskazuje, że po dość znacznym spadku liczby wypadków w 2020 roku w latach 2021-2022 w zasadzie nastąpił wzrost liczby zdarzeń wypadkowych (w szczególności wypadków śmiertelnych i ciężkich). Tak więc działania organów PIP na polu likwidacji zagrożeń wypadkowych powinny nadal być priorytetem w kolejnych latach oraz nie należy ustawać w działaniach prewencyjnych i informacyjnych oraz kontrolnych skierowanych głównie do tych sektorów gospodarki, gdzie występuje najwięcej zagrożeń.

IV.2. Wypadki przy pracy rolniczej (wg KRUS)

W 2022 roku zgłoszono do Oddziału Regionalnego KRUS w Zielonej Górze **122** wypadki (tj. o 17 mniej niż w roku poprzednim, co stanowi spadek o ok. 12%).

Zarejestrowano **5** wniosków o jednorazowe odszkodowanie w związku z chorobą zawodową (o 7 mniej niż rok wcześniej).

Tab. Zgłoszenia wypadków przy pracy rolniczej w latach 2012 – 2022.

OR KRUS w Zielonej Górze	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
	304	283	298	261	232	228	210	186	160	139	122

Za wypadek przy pracy rolniczej w rozumieniu ustawy o ubezpieczeniu społecznym rolników w roku 2022 uznano **104** zdarzenia i z tego tytułu wypłacono **92** jednorazowe odszkodowania z tytułu wypadku przy pracy rolniczej, w następstwie których poszkodowani doznali stałego lub długotrwałego uszczerbku na zdrowiu, o 1 mniej niż w 2021 roku, co stanowi spadek 0,24%.

W 2022 roku nie wypłacano jednorazowego odszkodowania w związku ze śmiercią poszkodowanego przy pracy.

Najwięcej osób zostało poszkodowanych wskutek: **upadku osób – 38 poszkodowanych**, tj. 42 % wszystkich wypłaconych jednoazowych odszkodowań, następnie **w grupie upadek przedmiotów - 14 poszkodowanych**, tj. 15% wypadków.

W większości wypadków – 59,8% zakończonych wypłatą jednozrazowych odszkodowań orzeciono uszczerbek na zdrowiu w przedziale od 1 do 5%. W 22,8% przypadków, orzeciono uszczerbek od 6 do 10%.

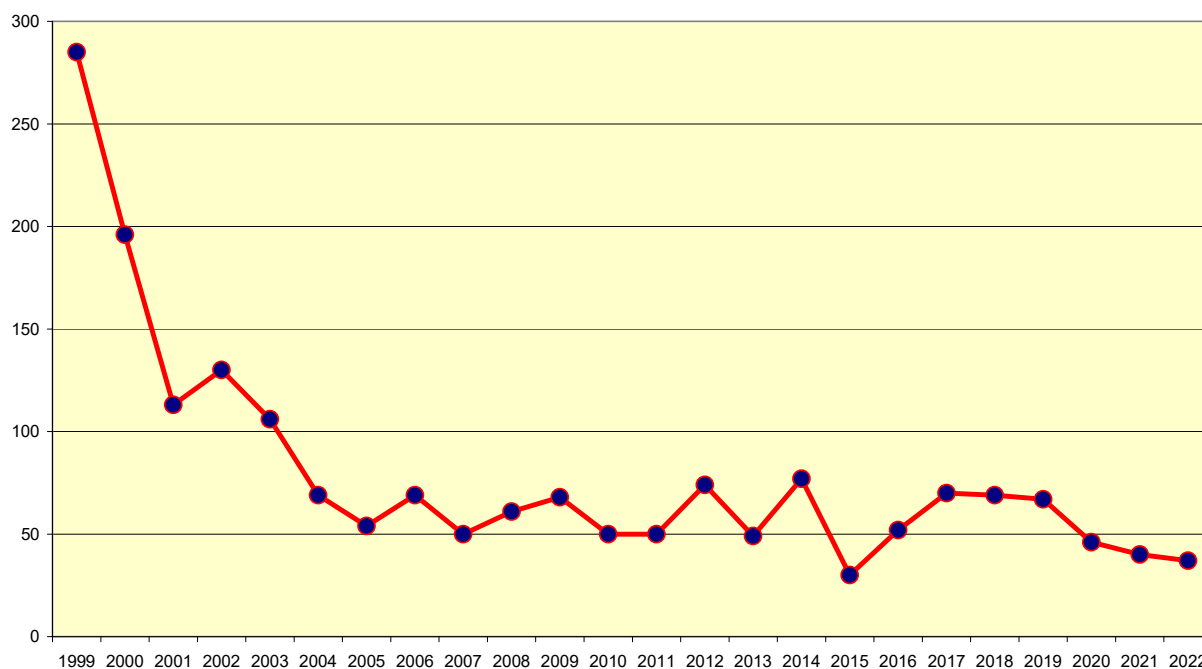
Wskaźnik wypadkowości w rolnictwie w województwie lubuskim wyniósł w 2022 roku 7,04 wypadków na 1000 ubezpieczonych, nastąpił spadek do roku 2021 o 0,24 (6,8).

IV.3. Choroby zawodowe (wg WSSE)

Według danych Państwowej Inspekcji Sanitarnej (WSSE Gorzów Wlkp.) w 2022 roku stwierdzono w województwie lubuskim **37** chorób zawodowych (w roku poprzednim 40-znaczny spadek – o ok. 7,5%) oraz wydano 26 decyzji negatywnych o braku podstaw do stwierdzenia choroby zawodowej (o 10 mniej niż w roku poprzednim).

Z danych WSSE wynika, że w roku 2022 zwiększyła się liczba chorób zawodowych grupy przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym trwającym co najmniej 15 lat – do **7** (poprzednio 4 - wzrost o ok. 75%) oraz wystąpiły dwa przypadki pylicy płuc (nie odnotowano w 2021 roku). W dalszym ciągu na bardzo wysokim poziomie utrzymuje się borelioza (choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa) – w 2022 roku stwierdzono 16 przypadków (20 w roku poprzednim).

Choroby zawodowe (wg WSSE)

Zauważyć należy, że w latach poprzednich liczba stwierdzonych przypadków boreliozy była duża (17 przypadków w 2020 r.). Mimo, iż choroba jest wynikiem kontaktu pracownika z pasożytem zwykle sprzed długiego okresu czasu, jest tu ciągle miejsce do działań zapobiegawczych i profilaktyki przeciwkleszczowej dla pracodawców i przedsiębiorców, szczególnie tych działających w sektorze rolnictwa i leśnictwa. Wartym odnotowania jest spadek chorób zawodowych w grupie „przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wykonywania pracy” do 2 przypadków (4 w 2021 r.), oraz ponowny wzrost z 4 w 2021 r. do 7 w roku 2022 w grupie „przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym”. W pozostałych grupach chorób nastąpiły tylko niewielkie zmiany.

Tab. Liczba i rodzaj chorób zawodowych stwierdzonych w województwie lubuskim w latach 2017- 2022 (wg WSSE)

Pozycja wykazu	Wykaz chorób zawodowych	2017	2018	2019	2020	2021	2022
1	Zatrucia ostre albo przewlekłe lub ich następstwa wywołane przez czynniki chemiczne	0	0	0	0	0	0
3	Pylice płuc	2	3	0	0	0	2
5	Przewlekłe obturacyjne zapalenie oskrzeli	0	0	0	0	0	0
6	Astma oskrzelowa	1	0	3	2	0	0
7	Zewnątrzpochodne alergiczne zapalenie pęcherzyków płucnych	0	0	0	0	0	0
8	Ostre uogólnione reakcje alergiczne	0	0	0	0	0	0
12	Alergiczny nieżyt nosa	0	1	2	0	1	0
15	Przewlekłe choroby narządu głosu	10	8	8	14	4	7
17	Nowotwory złośliwe	1	2	0	1	0	0
18	Choroby skóry	4	2	3	1	0	0
19	Przewlekłe choroby układu ruchu wywołane sposobem wyk. pracy	6	7	9	6	4	2
20	Przewlekłe choroby obwodowego układu nerwowego wywołane sposobem wykonywania pracy	9	9	10	3	6	6
21	Obustronny trwały ubytek słuchu typu ślimakowego spowodowany hałasem	1	1	1	2	0	0
22	Zespół wibracyjny	1	2	0	0	1	0
26	Choroby zakaźne lub pasożytnicze albo ich następstwa, w tym:	35	34	31	17	22	18
	1. wirusowe zap. wątroby typu B						
	2. wirusowe zap. wątroby typu C	2	0	0	0	0	0
	3. borelioza	1	0	0	0	0	0
	4. brucelloza	31	33	31	17	22	16
	5. gruźlica	1	1	0	0	0	0
	6. inne (w tym COVID-19)	0	0	0	0	1	0
		0	0	0	0	1	2
Ogółem		70	69	67	46	40	37

V. Współpraca lokalna i międzynarodowa

V.1. Współpraca z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi

Wraz ze znoszeniem ograniczeń wynikających z zagrożenia epidemiologicznego w 2022 roku następowała aktywizacja współpracy z partnerami społecznymi i instytucjonalnymi.

Zagadnienia związane z ochroną pracy ze względu na swój wymiar społeczny są przedmiotem szerszego zainteresowania. Podległość Państwowej Inspekcji Pracy Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej oraz problematyka jaką zajmuję się Inspekcja wymusza kontakty

kierownictwa Okręgu z parlamentarzystami reprezentującymi województwo Lubuskie. W 2022 roku oprócz okazjonalnych spotkań – np. w trakcie uroczystości państwowych – odnawiano kontakty z posłami i senatorami naszego województwa. Między innymi Okręgowy Inspektor Pracy spotkał się z panią Elżbietą Rafalską – posłem do Parlamentu Europejskiego, czy panią Krystyną Sibińską – posłem na Sejm RP. Przedmiotem rozmów były między innymi najbardziej istotne wyniki i efekty prowadzonej działalności nadzorczo-kontrolnej oraz działalność prewencyjna, promocyjna i informacyjna prowadzone na terenie naszego województwa. Rozmawiano również o problemach i wyzwaniach z jakimi mierzy się Państwowa Inspekcja Pracy.

Kierownictwo Okręgu kilkakrotnie spotkało się z panem Bogusławem Motowidłem - członkiem Rady Ochrony Pracy i przewodniczącym Zarządu Regionu NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze. Okręgowy Inspektor Pracy spotykał się również z panią Moniką Bocian - Przewodniczącą Rady OPZZ Województwa Lubuskiego oraz panem Waldemarem Rusakiewiczem – Przewodniczącym Zarządu Regionu Gorzowskiego NSZZ „Solidarność”. W trakcie tych spotkań przedstawiano m.in. materiały analityczne i informacje z działalności Okręgu oraz materiały prewencyjne, promocyjne i informacyjne wydawane przez Główny Inspektorat Pracy oraz opracowania tematyczne i roczne sprawozdania z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy.

Konferencje i szkolenia organizowane przez organizacje pracodawców były okazją do wymiany poglądów między innymi z osobami zarządzającymi Zachodnią Izbą Przemysłowo-Handlową, Lubuską Organizacją Pracodawców, Organizacją Pracodawców Ziemi Lubuskiej czy Związku Pracodawców „Przedsiębiorczość”.

Zgodnie z postanowieniami ustawy o PIP, Wojewoda Lubuski otrzymał bieżące roczne sprawozdanie z działalności Okręgowego Inspektoratu Pracy. Przedmiotem rozmów w ramach okazjonalnych kontaktów były aktualne sprawy z zakresu ochrony pracy dotyczące terenu naszego województwa. Warto nadmienić, że nadinspektor pracy – koordynator sekcji legalności zatrudnienia Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze jest członkiem powołanego przez Wojewodę Lubuskiego - Wojewódzkiego Zespołu ds. Przeciwdziałania Handlowi Ludźmi. Przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze wzięli udział w konferencji zorganizowanej w Lubuskim Urzędzie Wojewódzkim na temat przeciwdziałania handlowi ludźmi i niewolnictwu.

Podobnie jak w latach poprzednich, współpraca z organami samorządu terytorialnego obejmowała Sejmik Województwa Lubuskiego, Zarząd Województwa Lubuskiego i Urząd Marszałkowski, oraz część starostw powiatowych, a także niektóre gminy. Okręgowy Inspektor Pracy, zgodnie z ustawą o PIP, przekazał Marszałkowi Województwa Lubuskiego sprawozdanie z działalności OIP w roku poprzednim. Przedmiotem rozmów lub korespondencji z przedstawicielami władz samorządowych były najczęściej sprawy związane z wynikami kontroli organów inspekcji w instytucjach dla których organem prowadzącym jest samorząd, wynikające z faktu sprawowania funkcji organu prowadzącego dla niektórych placówek samorządowych, a także działania w zakresie poprawy warunków i bezpieczeństwa pracy w rolnictwie rodzinnym.

Stało się już tradycją, iż na sesjach Sejmiku Województwa Lubuskiego przedstawiane są wyniki kontroli w roku poprzednim wraz z krótką oceną stanu praworządności w stosunkach pracy i bezpieczeństwa pracy na terenie województwa lubuskiego. W roku ubiegłym sprawozdanie z działalności Okręgu w dniu 16.05.2022 r. zostało przekazane do wiadomości radnych Sejmiku.

W roku sprawozdawczym utrzymywano robocze kontakty z Lubuską Izbą Rolniczą w zakresie bezpieczeństwa pracy na wsi oraz w ramach uzgodnień wspólnego projektu mającego za zadanie promowanie bezpieczeństwa pracy w gospodarstwach rolnych.

Na bieżąco wymieniano informacje z przedstawicielami zielonogórskiego Oddziału Stowarzyszenia Pracowników Służby BHP. Podczas uroczystego podsumowania wybranych projektów promocyjnych realizowanych przez OIP odbyło się również wręczenie „Laurów Bezpieczeństwa” w ramach konkursu organizowanego przez Oddział Lubuski OSPSBHiP.

Kontynuowana była współpraca z Uniwersytetem Zielonogórskim, Wydziałem Mechanicznym Uniwersytetu Zielonogórskiego oraz działającym tam Oddziałem Polskiego Towarzystwa Ergonomicznego. Na ww. Wydziale prowadzone są studia dzienne i zaoczne z zakresu ergonomii, środowiska pracy oraz studia podyplomowe bezpieczeństwa i higieny pracy, wspomagane merytorycznie przez wyspecjalizowanych inspektorów pracy. W zakresie bezpieczeństwa pracy w budownictwie współpracę kontynuowano z Wydziałem Budownictwa, Architektury i Inżynierii Środowiska UZ – czego ukoronowaniem była wspólna konferencja „Budujemy bezpiecznie i nowocześnie”.

Współpraca z organami nadzoru i kontroli.

Podobnie jak w latach poprzednich, w roku 2022 współpracowaliśmy z różnymi organami kontroli i nadzoru w woj. lubuskim. Poprawa sytuacji epidemiologicznej umożliwiła spotkania na szczeblu kierownictw. Podczas spotkań roboczych lub okolicznościowych - wymieniano materiały i informacje na temat prowadzonych działań kontrolnych oraz omawiano problemy i kierunki dotyczące wspólnych zadań.

Ze spotkań roboczych, które odbyły się w 2022 roku warto odnotować:

- 22.11.2022 r. – spotkanie z Lubuskim Państwowym Inspektorem Sanitarnym - dotyczące bieżących problemów związanych z funkcjonowaniem urzędów oraz procedury odstępstw od wymagań bhp dla pomieszczeń pracy,
- kierownictwo OIP w Zielonej Górze kilkakrotnie spotkało się z Lubuskim Komendantem Wojewódzkim Państwowej Straży Pożarnej – co zaowocowało pogłębieniem współpracy w ramach działań kierowanych do pracodawców sektora budowlanego oraz rolników,
- kilkakrotne spotkania kierownictwa OIP z Dyrektorem Poznańskiego Oddziału Urzędu Dozoru Technicznego – w ramach którego omówiono między innymi nowoczesne metody kontroli wdrażane przez UDT oraz udział w organizowanej konferencji,
- 11.10.2022 r. – spotkanie w Okręgowym Urzędzie Górniczym w Poznaniu z przedstawicielami okręgowych inspektoratów pracy objętych działaniem OUG (Poznań, Szczecin, Zielona Góra) na którym rozmawiano na temat współpracy na rzecz poprawy bezpieczeństwa pracy w kontrolowanych i nadzorowanych zakładach,
- 02.12.2022 r. – spotkanie w OIP Poznań w którym uczestniczyli: Komendant Nadodrzańskiego Oddziału Straży Granicznej wraz ze współpracownikami oraz Okręgowi Inspektorzy Pracy z Wrocławia, Poznania i Zielonej Góry. Przedmiotem spotkania było dokonanie oceny realizacji postanowień porozumienia w sprawie zasad współpracy na obszarze objętym terytorialnym zasięgiem działania jednostek.

W ramach czynności nadzorczo-kontrolnych 2022 roku zrealizowano szereg działań zaliczanych do współpracy (kontrole wspólne / kontrole na wniosek / powiadomienia o wynikach kontroli).

Tab. Szczegółowe dane liczbowe dotyczące współpracy w 2022 roku:

Lp.	Nazwa organu kontroli i nadzoru	Liczba wspólnych działań	W tym:		
			wspólne kontrole	kontrole na wniosek	powiadom. o wynikach
1.	Państwowa Inspekcja Sanitarna	28*	1	2	7
2.	Urząd Dozoru Technicznego/ Transportowy Dozór Techniczny	27	1	0	26
3.	Prokuratura	47**	0	3	15
4.	Policja	23	4	0	19
5.	Straż Graniczna	24	1	0	23
6.	Państwowa Straż Pożarna	4	1	1	2
7.	Inspekcja Ochrony Środowiska	0	0	0	0
8.	Państwowy Nadzór Budowlany	7	0	1	6
9.	Zakład Ubezpieczeń Społecznych	72	1	9	63
10.	Urzędy Pracy (WUP, PUP, FP MRPiPS)	28	0	11	17
11.	Administracja Skarbowa	30	0	3	27
12.	Wojewódzki Ośrodek Medycyny Pracy	2	0	0	2
13.	Organy władzy ustawodawczej, wykonawczej i samorządu terytorialnego	49	0	6	43
14.	Inne organy, organizacje (NIK, GIODO, ITD, UTK i inne)	15	0	10	5
Łącznie		357	8	46	255

* - w tej liczbie 19 wniosków Lubuskiego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego o wydanie opinii w sprawach odstępstw.

** - w tej liczbie 30 zawiadomień prokuratury o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa.

Jak w latach poprzednich, wspólne kontrole występują dość sporadycznie, ale w konkretnych sprawach (np. ze Strażą Graniczną) są prowadzone częściej np. w przypadkach wymagających szczegółowego wyjaśnienia sprawy przez inny organ albo wsparcia działań inspektorów pracy przez służby mundurowe. Z uwagi na różne uwarunkowania prawne (m.in. wynikające z ustawy o swobodzie działalności gospodarczej) i praktyczne, łatwiej jest prowadzić kontrole oddzielnie i wzajemnie wymienić odpowiednie informacje lub dokumenty po ich zakończeniu. Skalę wspólnych działań z innymi organami przedstawia powyższa tabela.

Po raz kolejny notujemy znaczną liczbę udokumentowanych czynności wykonywanych przez inspektorów pracy we współpracy z innymi organami.

Z prokuraturą współdziałano w trzech zasadniczych kierunkach:

- współpraca w zakresie ustalania okoliczności i przyczyn śmiertelnych, ciężkich i zbiorowych wypadków przy pracy,
- kontakty w ramach postępowań przygotowawczych wszczętych z zawiadomień inspektorów pracy o szczególnie nagannych praktykach pracodawców wyczerpujących znamiona przestępstw przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową, działalności instytucji państwowych lub wiarygodności dokumentów.

Organom prokuratury udzielano informacji o wynikach kontroli lub udostępniano dokumentację zebraną w toku postępowań kontrolnych. Dominowały materiały z dochodzeń powypadkowych. Prokuratorzy wielokrotnie pogłębiali swoje ustalenia w drodze konsultacji z inspektorami badającymi wypadki lub składającymi zawiadomienia o podejrzeniu popełnienia przestępstw. Inspektorzy pracy występowali o udostępnienie dokumentacji zebranej w ramach postępowań przygotowawczych.

Kontakty z sądami zdominowały czynności o charakterze procesowym, gdzie inspektorzy wielokrotnie występowali w charakterze oskarżycieli publicznych i świadków w sprawach o wykroczenia przeciwko prawom pracownika. Udostępnienie sądom, na ich żądanie, informacji lub dokumentacji pokontrolnych, występowanie do sądów o odpisy prawomocnych wyroków, analiza dokumentacji sądowej w sprawach, którymi równolegle zainteresowano organy Państwowej Inspekcji Pracy, odwoływanie się do informacji objętych Krajowym Rejestrem Sądowym lub Krajowym Rejestrem Karnym pozostają sprawdzonymi formami współdziałania. Inspektorzy pracy występowali w charakterze świadków przed sądami w sprawach innych, aniżeli o wykroczenia p-ko prawom pracownika.

W związku ze zmianą struktury organizacyjnej Urzędu Dozoru Technicznego Oddziały w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. działają obecnie jako Biura i podlegają pod Oddział Terenowy z siedzibą w Poznaniu. Oprócz współpracy z kierownictwem Oddziału w Poznaniu - kontynuowana jest współpraca na poziomie województwa z inspektorami z Oddziałów.

Współpraca z Lubuskim Państwowym Wojewódzkim Inspektorem Sanitarnym i inspektorami powiatowymi obejmowała jak rokrocznie zagadnienia w zakresie zapobiegania chorobom zawodowym oraz zwalczania przyczyn ich powstawania, a także podejmowania wspólnych przedsięwzięć mających na celu ochronę zdrowia pracowników przed zagrożeniami tkwiącymi w środowisku pracy. Ponadto, wzajemnie z LPWIS wymieniano sprawozdania z działalności i bieżące informacje specjalistyczne.

Utrzymywano bieżące robocze kontakty oraz podejmowane były wspólne przedsięwzięcia prewencyjne i informacyjne z Oddziałami ZUS. Inspektorzy pracy mają dostęp do ZUS-owskich baz danych np. dla identyfikacji przedsiębiorców, w których miały miejsce wypadki przy pracy i duża liczba pracowników wykonuje zadania w narażeniu na czynniki szkodliwe. Współpraca układa się po partnersku, Oddział Zakładu w Gorzowie Wlkp. ufundował między innymi upominki dla laureatów programów prewencyjnych PIP, które wręczono przedstawicielom pracodawców na uroczystej Gali w Zielonogórskiej Palmiarni.

W działania prewencyjne i informacyjne na rzecz rolnictwa włączały się aktywnie również inne organizacje i instytucje z naszego Regionu, szczególnie KRUS, LODR w Kalsku, Lubuska Izba Rolnicza, Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa Oddział w Gorzowie Wlkp., Urząd Wojewódzki i Marszałkowski i inne.

Podstawowym efektem współpracy organów kontroli i nadzoru na Ziemi Lubuskiej jest kompleksowe rozpoznanie i podejmowanie działań w celu rozwiązania istniejących problemów,

szczególnie tych z pogranicza zakresu działania konkretnego urzędu, a przede wszystkim szybsze i dogłębne załatwienie spraw zgłaszanych przez zainteresowanych danym problemem. Współpraca różnych organów kontroli i nadzoru w naszym województwie z Okręgowym Inspektoratem Pracy jest merytoryczna i stabilna.

Współpraca z partnerami społecznymi.

W roku sprawozdawczym z powodzeniem kontynuowano współpracę z organami samorządu zawodowego i gospodarczego.

Okręgowy Inspektor Pracy utrzymywał kontakty z kierownictwem Lubuskiej Organizacji Pracodawców, Organizacji Pracodawców Ziemi Lubuskiej, Lubuskiego Sejmiku Gospodarczego, Zachodniej Izby Przemysłowo-Handlowej, Związkiem Pracodawców „Przedsiębiorczość”, Izb Rzemieślniczych i Przedsiębiorczości w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. a także Lubuskiej Izby Budownictwa, Lubuskiej Okręgowej Izby Inżynierów Budownictwa i Lubuskiej Izby Rolniczej. Przejawem właściwej współpracy były między innymi: uczestnictwo w organizowanych konferencjach i spotkaniach oraz wspólne warsztaty i szkolenia.

Jak wynika z powyższego, współpraca z organizacjami pracodawców, układa się poprawnie. Niestety, organizacje pracodawców skupiają tylko niewielki odsetek pracodawców i ich pozytywne działania nie zawsze docierają do większości nie zrzeszonych pracodawców, szczególnie tych mniejszych, gdzie stwierdza się najwięcej uchybień. W województwie lubuskim na ponad 100 tys. pracodawców i przedsiębiorców tylko ok. 1 tys. jest zrzeszona w organizacjach. Stanowi to zatem ok. 1% ogólnej ich liczby, choć biorąc pod uwagę liczbę osób w nich zatrudnionych, odsetek jest wyższy. Trzeba przyznać, że pracodawcy zrzeszeni w tych organizacjach są bardziej świadomi i przygotowani do wypełniania zadań wynikających z przepisów prawa pracy.

Prawidłowo układała się współpraca ze związkami zawodowymi. Poza rutynowym współdziałaniem inspektorów pracy z przedstawicielami zakładowych organizacji związkowych i społecznymi inspektorami pracy w trakcie prowadzenia kontroli, ściśle kontakty utrzymymano ze strukturami regionalnymi, w tym szczególnie z Zarządami Regionów NSZZ „Solidarność” w Zielonej Górze i Gorzowie Wlkp. oraz lubuską Radą OPZZ i ZNP. Wartym odnotowania w obszarze współpracy ze związkami zawodowymi jest realizacja własnego programu informacyjno-edukacyjnego Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze pod nazwą „Wszechnica związkowca”. W ramach projektu w 2022 roku zrealizowano cykl szkoleń, których adresatami byli przedstawiciele organizacji związkowych oraz społeczni inspektorzy pracy.

V.2. Przygraniczna współpraca międzynarodowa

Na zaproszenie pana Bogusława Motowidła Przewodniczącego Zarządu Regionu Zielonogórskiego NSZZ „Solidarność” przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze (Robert Simonjetz – Z-ca OIP w Zielonej Górze i Adam Pisarczyk – starszy inspektor pracy – specjalista) w dniu 14 października 2022 r. wzięli udział w Konferencji „Tworzenie transgranicznej sieci współpracy na rzecz egzekwowania praw pracowniczych”. Konferencję, która odbyła się w Słubicach i dotyczyła sytuacji na regionalnym rynku pracy w związku ze zwiększonym napływem cudzoziemców zorganizowała Międzyregionalna Rada Związków Zawodowych Euroregionu Viadrina. Międzyregionalna Rada Związków Zawodowych Viadrina utworzona została w lipcu 1996 roku. Jest to wspólna transgraniczna inicjatywa NSZZ „Solidarność” Regionów Gorzów Wielkopolski i Zielona Góra oraz DGB Berlin-Brandenburgia. Współpracuje ściśle z MRZZ Pomerania i MRZZ Łąba-Nysa w polsko-niemieckim regionie przygranicznym. Od 2016 r. do organizacji przyjęto Radę OPZZ Województwa Lubuskiego.

Transgraniczne rynki pracy na obszarze oddziaływania Euroregionu Pro-Europa Viadrina znajdują się dzięki nowym inwestycjom dużych koncernów na progu dynamicznego rozwoju. Przez to wzrosło również zakres nietypowych i transgranicznych form zatrudnienia w Lubuskiem i Brandenburgii, stanowiących większe ryzyko naruszenia praw pracowniczych. Szczególnie dotyczy to migrantów czy uchodźców, którzy nie mają dostępu do skutecznej ochrony przed naruszeniami praw pracowniczych w pracy sezonowej, przy realizacji umów o dzieło, jako osoby samozatrudnione lub pracujące bez wymaganych zgłoszeń. W tym kontekście Międzyregionalna Rada Związków Zawodowych Euroregionu Viadrina, zrzeszająca polskie i niemieckie związki zawodowe, wraz z poradnią dla pracowników zagranicznych Fachstelle Migration und Gute Arbeit Brandenburg, w ramach finansowanego przez UE projektu „Poradnik egzekwowania praw pracowniczych” mobilizuje do rozwoju współpracy poradni i organów kontrolnych oraz ich transgranicznej sieci. Konferencja dotyczyła rozważań koncepcyjnych, ram prawnych, możliwości instytucjonalnych oraz praktycznych doświadczeń w zakresie współpracy i tworzenia sieci na rzecz egzekwowania praw pracowniczych w Euroregionie Pro Europa Viadrina.

Podczas konferencji odbyły się tematyczne panele dyskusyjne, w których wzięli udział między innymi przedstawiciele Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze.

VI. Podsumowanie, wnioski oraz założenia i kierunki działania

Rok 2022 był czasem powrotu do normalnego funkcjonowania Okręgowego Inspektoratu Pracy w Zielonej Górze – po okresie pandemii związanej z wirusem SARS-COVID. Negatywnie na działania podejmowane w ramach realizacji programu pracy nadal jednak wpływają problemy z odtworzeniem potencjału kadrowego (brak ofert ze strony specjalistów branżowych gotowych podjąć się zadań inspektora pracy). W 2022 roku w OIP Zielona Góra zrealizowano w pełnym zakresie centralnie przydzielone zadania kontrolno-nadzorcze oraz prewencyjno-promocyjne wynikające z założonego harmonogramu pracy.

Uzyskane wyniki podjętych działań nadzorczo-kontrolnych, prewencyjnych, promocyjnych i informacyjnych trudno poddać jednoznacznej ocenie. Niezaprzeczalnie wymiernymi efektami działań inspektorów pracy były przykładowo: wypłacone należności wynikające ze stosunku pracy, udzielenie pracownikom urlopów wypoczynkowych, zawarcie umów o pracę w miejsce umów cywilnoprawnych, poddanie pracowników wymagającym badaniom lekarskim czy szkoleniom z zakresu bhp. Natomiast najbardziej ważne były działania, które przyczyniły się do usunięcia bezpośredniego zagrożenia życia i zdrowia osób wykonujących pracę, jak również do poprawy stanu warunków pracy na określonych stanowiskach poprzez zmniejszenie ekspozycji na czynniki szkodliwe, niebezpieczne i uciążliwe. Wykazać można również efekty pracy inspektorskiej w przestrzeni podjętych działań długofalowych, chociaż nie zawsze można jednoznacznie stwierdzić, czy poprawa stanu praworządności w obszarze prawa pracy i bhp jest wynikiem bezpośredniego zastosowania środków prawnych przez inspektorów pracy, czy też działań tzw. miękkich, pośrednich takich jak realizowane programy prewencyjne i promocyjne.

Inspektorzy pracy OIP Zielona Góra w 2022 roku przeprowadzili łącznie 1714 kontroli u 1437 pracodawców lub przedsiębiorców, ujawniając szereg nieprawidłowości. Podjęte działania skutkowały wydaniem 6412 decyzji nakazowych, w tym 6233 dotyczących warunków pracy oraz 179 nakazujących wypłatę należnych świadczeń pieniężnych ze stosunku pracy. Inspektorzy pracy wydali 6034 wniosków zawartych w wystąpieniach i poleceniach, przede wszystkim w sprawach z zakresu prawnej ochrony pracy i legalności zatrudnienia. Nastąpił

wzrost wskaźników w porównaniu z rokiem 2021 zarówno w zakresie liczby przeprowadzonych kontroli (wzrost o 11%), jak też wydanych środków prawnych: decyzji (wzrost o 16%) oraz wniosków i poleceń ustnych (wzrost o 33%). Uzasadnieniem wzrostu aktywności nadzorczo – kontrolnej może być otwarcie i ożywienie gospodarki w porównaniu z poprzednim rokiem funkcjonowania w warunkach większego reżimu sanitarnego związanego z pandemią COVID-19.

W roku sprawozdawczym odnotowano wpływ 1660 skarg pracowniczych (poprzednio 1223). Zniesienie stanu epidemii i wprowadzenie stanu zagrożenia epidemicznego nie spowodowało zmniejszenia liczby składanych skarg, wprost przeciwnie nastąpił ich wzrost o ponad 35 %. Przyczynę tak znacznego wzrostu składanych skarg i wniosków można upatrywać między innymi w pogarszającej się sytuacji ekonomicznej firm spowodowanej rosnącą inflacją, co ma wpływ na wzrost kosztów zatrudnienia pracowników i innych osób wykonujących pracę zarobkową. Wpływ anonimowych skarg kształtował się na poziomie 8,2% (w 2021r. – 11,6%). Wzrosła liczba skarg składanych imiennie przez pracowników będących w zatrudnieniu z 27% do 30%, wzrosła też liczba skarg od byłych pracowników z 27 % do 29 %, a z 22 do 34 wzrosła liczba wniosków interwencyjnych wniesionych przez związki zawodowe. Przyjmując kryterium branżowe inspektorzy najczęściej interweniowali w zakładach handlu i napraw, przetwórstwa przemysłowego oraz transportu. Tradycyjnie dominowały interwencje w mikroprzedsiębiorstwach (52,7%). W roku 2022 skala interwencji w sektorze zarówno publicznym jak i prywatnym kształtowała się na poziomie roku ubiegłego z dużą przewagą skarg na podmioty sfery prywatnej (89% ogółu).

W zakresie stanu regulacji świadczeń pieniężnych wobec pracowników należy zaznaczyć, że odnotowano wzrost liczby nakazów płatniczych inspektorów pracy oraz kwoty objętej tymi decyzjami. Wysokość zaległych wypłat na jednego uprawnionego wyniosła 2984 zł (poprzednio – 2502 zł). Należy podkreślić, że ok. 65% kwoty nakazanej stanowiły zaległości płacowe wobec pracowników 5 pracodawców, dlatego można przyjąć, że wysokość kwoty objętej nakazami w regionie wynika wprost z problemów finansowych pojedynczych firm. Podsumowując, w 2022 roku inspektorzy pracy interweniowali w 46 zakładach (poprzednio w 21), gdzie w drodze 179 decyzji płatniczych nakazali pracodawcom uregulowanie zobowiązań finansowych wobec 1220 pracowników (poprzednio 534) na łączną kwotę ok. 3,6 mln zł (poprzednio 1,3 mln zł). Nakazy wypłaty dotyczyły niewypłacenia wynagrodzenia za pracę, w dalszej kolejności ekwiwalentu za niewypłacony urlop wypoczynkowy, a w mniejszym stopniu wynagrodzenia za czas choroby, wynagrodzenia za urlop, premii, wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych oraz odprawy pieniężnej z tytułu rozwiązania stosunków pracy z przyczyn niedotyczących pracowników i odprawy emerytalnej.

Systematycznie kontrolowane jest wykonanie decyzji nakazowych i wystąpień. Informacje są rejestrowane na podstawie odpowiedzi uzyskiwanych od pracodawców oraz przeprowadzonych rekontroli. Na dzień sporządzenia niniejszego sprawozdania ustalono wykonanie 80,6 % decyzji nakazowych oraz 75,8% wniosków zawartych w wystąpieniach i poleceniach.

Zgodnie ze statykami GUS za III kwartały 2022 roku w woj. lubuskim w wypadkach przy pracy zostało poszkodowanych 1039 osób, co stanowi spadek o około 4,2% w stosunku do analogicznego okresu poprzedniego roku. Obserwując skalę wypadkowości w województwie w dłuższym okresie można zauważyć, że pomimo wahań liczby wypadków przy pracy w poszczególnych latach - utrzymuje się tendencja spadkowa. Liczba wypadków w budownictwie utrzymała się na poziomie sprzed roku, natomiast nastąpił spadek (o 2,1 %) w przetwórstwie przemysłowym. Odnotowano również spadek wskaźnika częstości wypadków

(liczba poszkodowanych na 1000 pracujących) z 3,33 na 3,1. Niestety w III kwartałach 2022 roku nastąpił wzrost liczby wypadków śmiertelnych (3 – 2022 / 1 – 2021) i ciężkich (10 – 2022 / 7 – 2021). Wartym odnotowania jest również utrzymanie tendencji spadkowej (7,5%) chorób zawodowych.

Z pewnością wpływ na poprawę stanu praworzędności w stosunkach pracy miały podjęte działania prewencyjne, informacyjne, podejmowane między innymi w ramach współpracy z partnerami społecznymi. W szerszym zakresie w porównaniu z rokiem 2021 podejmowane były szkolenia dla pracodawców i organizacji związkowych. Niemal bez zakłóceń przeprowadzone zostały akcje informacyjno-promocyjne i prewencyjne oraz konkursy o tematyce związanej z bezpieczeństwem pracy. Niezwykle istotną rolę w prowadzonej działalności Okręgu pełni poradnictwo prawne i techniczne przyczyniając się do rozwiązania indywidualnych i zbiorowych spraw pracowniczych bez konieczności wszczynania działań kontrolnych. Stosowanie tzw. niewładczych działań w OIP będzie jednym z priorytetów skutecznego i pozytywnego wpływania na kształtowanie praworzędności w stosunkach pracy w kolejnych latach. W 2023 roku poszerzona będzie dostępność porad telefonicznych jak i osobistych.

Powrót do tradycyjnego sposobu realizacji czynności kontrolnych oraz zwiększona liczba kontroli zaowocowały niestety większą liczbą stwierdzonych nieprawidłowości co przełożyło się na liczbę środków prawnych skierowanych do pracodawców. Dotyczyły one niestety również tych sytuacji gdzie występowało bezpośrednie zagrożenie dla życia i zdrowia osób wykonujących pracę. Wynikiem takiej sytuacji była również zwiększona w 2022 roku liczba wniosków do ZUS o zwiększenie o 100% składki na ubezpieczenie wypadkowe – skierowano 8 takich wniosków (tylko dwa wnioski w 2021 roku). Mimo to wartym rozważenia byłoby wprowadzenie możliwości obniżenia składki wypadkowej pracodawcom którzy „zainwestowali” w bezpieczne i higieniczne warunki pracy – wyróżniając się w konkursach i programach Państwowej Inspekcji Pracy.

Skuteczność i efektywność działań inspektorów pracy wynika z właściwego doboru podmiotów obejmowanych kontrolą, na co wskazuje z roku na rok coraz mniejsza liczba zakładów w których czynności (pomimo coraz szerszego zakresu kontroli) zakończyły się bez zaleceń pokontrolnych. W najbliższym czasie należy objąć szczególnym nadzorem tych pracodawców u których stwierdzano dużą liczbę uchybień obowiązującym przepisom oraz występowały zdarzenia wypadkowe. Pogarszająca się sytuacja gospodarcza, szczególnie w tych podmiotach może przekładać się na „oszczędności” w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy. Będziemy również wsłuchiwać się w głosy naszych partnerów społecznych i reagować na sygnały o nieprawidłowościach.

Wartym zauważenia jest fakt, że pomimo znacznego wzrostu skarg w 2022 roku - od lat nie ulegają zmianie przyczyny wnoszonych skarg na działania pracodawców. Są to przede wszystkim nieznanomość przepisów przez pracodawców w świetle ich częstych zmian, nieprawidłowa interpretacja i wadliwe stosowanie przepisów w praktyce, trudna sytuacja ekonomiczna, ale również niejednokrotnie celowe działanie na niekorzyść osób zatrudnionych w celu uzyskania korzyści w sposób bezprawny. Przeszkodę w sprawnym prowadzeniu czynności kontrolnych związanych z rozpatrywaniem skarg podejmowanych przez inspektorów pracy stanowiły utrudnianie i uniemożliwianie prowadzenia działań poprzez zmianę adresu firmy, nieprowadzenie lub nieudostępnianie dokumentacji pracowniczej, prowadzenie działalności w mieszkaniach prywatnych, celowe wprowadzanie kontrolujących w błąd bądź arogancja i poczucie bezkarności pracodawców. Wszystkie tego typu sytuacje spotkały się ze stanowczą reakcją inspektorów pracy – skierowano wnioski do sądu lub zawiadomienia do prokuratury.

Rosnące oczekiwania wobec Urzędu stwarzają konieczność przenoszenia punktu ciężkości w działaniach organów PIP z bezpieczeństwa i higieny pracy na zagadnienia związane z praworządnością w stosunkach pracy, w tym na pracochłonne i długotrwałe, a zarazem trudne w procesie ferowania stanowiska, sprawy związane z zasadnością zawierania umów cywilnoprawnych, nierównym traktowaniem, czy mobbingiem. Kolejne zmiany w regulacjach utrwalają ten kierunek działania, a nawet poszerzają obszar zainteresowania o zadania m.in. z zakresu legalności zatrudnienia, minimalnej stawki godzinowej przy wykonywaniu pracy na podstawie umów zlecenia, zakazu pracy w handlu, Pracowniczych Planów Kapitałowych, Emerytur Pomostowych.

W roku 2023 roku nie zmieniają się priorytety działania Państwowej Inspekcji Pracy. Zaplanowane kontrole i programy prewencyjne, promocyjne oraz informacyjne będą promować bezpieczne zachowania i wspierać pracodawców w dążeniu do ograniczania zagrożeń skutkujących wypadkami przy pracy i chorobami zawodowymi. Realizowane będą zadania długofalowe, wynikające z przyjętej perspektywy na lata 2022-2024, w tym kampania prewencyjno-kontrolna „Budowa. Stop wypadkom”. Realizować będziemy zadania bieżące, ukierunkowane na ocenę wybranych problemów ochrony pracy i stałe, powtarzalne, skupione na systematycznym egzekwowaniu prawa, obejmujące m.in. kontrole legalności zatrudnienia. Jak zawsze priorytetowo potraktowane będą - badanie wypadków przy pracy oraz działalność interwencyjna w zakresie skarg pracowniczych i zagrożeń publicznych.

Wychodząc naprzeciw zapotrzebowaniu, kontynuowane będą działania na rzecz poprawy stanu świadomości prawnej uczestników procesu pracy, młodzieży i studentów. Zamierzamy kontynuować, a w niektórych obszarach intensyfikować, działania prewencyjne oraz informacyjno - promocyjne. Jesteśmy otwarci na kontakty i staramy się włączać do tej misji lokalne media. Będziemy także kontaktować się i współpracować z organami władzy lokalnej, uczelniami i szkołami oraz innymi instytucjami i organami działającymi w pokrewnych obszarach zainteresowania. Jak zawsze będziemy współpracować z naszymi partnerami społecznymi. Odbędą się w 2023 roku wspólne szkolenia zarówno dla przedstawicieli związków zawodowych jak i organizacji zrzeszających pracodawców. Podejmiemy również działania mające za zadanie zwiększenia świadomości cudzoziemców podejmujących pracę na terenie Polski.

Zawarte w niniejszym opracowaniu ustalenia i wnioski z ubiegłorocznej działalności, a także zamierzenia i plany na rok bieżący z pewnością nie wyczerpują całości problematyki z jaką przychodzi mierzyć się inspektorom pracy. Mamy nadzieję, że przyczynią się one jednak do poprawy stanu ochrony pracy w województwie lubuskim.

Okręgowy Inspektor Pracy
Jerzy Łaboński

Zielona Góra, w lutym 2023 roku

VII. Dane liczbowe z działalności OIP Zielona Góra w 2022 roku

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 r. - kontrole i środki prawne
(wg sekcji gospodarki narodowej PKD)

Wyszczególnienie		L I C Z B A									
		kontroli	decyzji					decyzji zaprzeszczania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleczeń ⁴⁾
			w tym:								
			ogółem ¹⁾	wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	OGÓŁEM, w tym:	1 714	6 412	136	152	315	179	0	1 218	5 715	319
1.	Rolnictwo i leśnictwo, łowiectwo	60	254	1	1	6	0	0	40	182	7
2.	Górnictwo, wydobywanie	10	111	1	1	38	0	0	7	19	0
3.	Przetwórstwo przemysłowe	317	1 827	15	22	127	107	0	223	978	39
4.	Wytwarzanie energii ^{a)}	4	26	0	0	1	0	0	3	12	
5.	Dostawa wody ^{b)}	20	122	1	1	8	0	0	19	79	4
6.	Budownictwo	346	1 495	104	118	103	11	0	220	955	53
7.	Handel i naprawy ^{c)}	382	1 379	7	5	16	31	0	279	1 365	86
8.	Transport i gospod. magaz.	166	332	0	1	3	13	0	129	753	49
9.	Zakwaterow. i usługi gast. ^{d)}	66	144	0	0	4	0	0	56	278	15
10.	Informacja i komunikacja	9	9	0	0	0	1	0	6	34	0
11.	Finanse i ubezpieczenia ^{e)}	9	28	0	0	0	0	0	6	12	0
12.	Obsługa rynku nieruchom.	8	25	0	0	0	1	0	6	36	1
13.	Działalność profesjonalna ^{f)}	37	97	4	0	1	3	0	22	131	8
14.	Usługi administrowania ^{g)}	105	120	3	3	4	12	0	77	248	14
15.	Administracja publiczna ^{h)}	26	58	0	0	2	0	0	20	65	0
16.	Edukacja	46	65	0	0	1	0	0	23	93	10
17.	Opieka zdrowot. i pom. społ.	38	109	0	0	0	0	0	31	171	18
18.	Kultura, rozrywka i rekr.	32	115	0	0	1	0	0	24	102	9
19.	Pozostała działaln. usług.	33	96	0	0	0	0	0	27	202	6
20.	Gospodarstwa domowe ⁱ⁾	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Organizacje eksterytorialne ^{j)}	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Nieokreślona działalność	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

^{a)}Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę

^{b)}Dostawa wody:ścieki, odpady, rekultywacja

^{c)}Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle

^{d)}Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

^{e)}Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

^{f)}Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

^{g)}Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca

^{h)}Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne

ⁱ⁾Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkujące wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

^{j)}Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: dane PIP

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji okręgowych inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP;

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 r. - kontrole i środki prawne

(wg wielkości zatrudnienia)

Wyszczególnienie		L I C Z B A									
		kontroli	decyzji					decyzji zaprzestania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleczeń ⁴⁾
			ogółem ¹⁾	w tym:							
				wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
	OGÓŁEM, w tym zakłady o zatrudnieniu:	1 714	6 412	136	152	315	179	0	1 218	5 715	319
1.	1 - 9	944	3 530	108	115	166	63	0	664	3 211	177
2.	10 - 49	467	1 879	24	26	110	39	0	343	1 730	89
3.	50 - 249	201	767	4	10	29	77	0	143	555	46
4	250 i powyżej	102	236	0	1	10	0	0	68	219	7

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP;

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP;

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP;

Źródło: dane PIP

Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 r. - kontrole i środki prawne
(wg form własności)

Wyszczególnienie		L I C Z B A										
		kontroli	decyzji						decyzji zaprzestania działalności ²⁾	wystąpień ³⁾	wniosków w wystąpie- niach	poleczeń ⁴⁾
			ogółem ¹⁾	w tym:								
				wstrzymania prac	skierowania pracowników do innych prac	wstrzymania eksploatacji maszyn	nakazujących wypłatę świadczeń pieniężnych					
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	OGÓŁEM, w tym:	1 714	6 412	136	152	315	179	0	1 218	5 715	319	
1.	Sektor publiczny^{a)} ogółem, w tym własność:	157	504	0	1	20	1	0	115	452	24	
	1. państwowa	35	102	0	1	1	0	0	21	73	3	
	2. samorządowa	117	342	0	0	6	1	0	90	370	21	
	3. mieszana	5	60	0	0	13	0	0	4	9	0	
2.	Sektor prywatny^{b)} ogółem, w tym własność:	1 548	5 882	135	151	295	178	0	1 097	5 240	295	
	1. prywatna krajowa	1 331	5 090	129	138	259	88	0	958	4 698	264	
	2. prywatna zagraniczna	134	537	4	7	25	48	0	83	328	15	
	3. prywatna mieszana	83	255	2	6	11	42	0	56	214	16	
3.	Sektor mieszany zrównoważony^{c)}											
4.	Nieokreślona własność	9	26	1	0	0	0	0	6	23	0	

^{a)} **sektor publiczny** obejmuje podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego;

^{b)} **sektor prywatny** obejmuje podmioty gospodarki stanowiące **własność prywatną krajową, zagraniczną oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego;**

^{c)} **sektor mieszany zrównoważony** obejmuje własność mieszaną między sektorami z takim samym udziałem własności sektora publicznego i prywatnego.

1) łączna liczba decyzji inspektorów pracy wydanych na podstawie art.11 pkt 1,2,3,4,6,6a,7 ustawy o PIP;

2) łączna liczba decyzji okręgowych inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 5 ustawy o PIP.

3) łączna liczba wystąpień inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

4) łączna liczba poleceń inspektorów pracy skierowanych na podstawie art.11 pkt 8 ustawy o PIP.

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową
(wg sekcji gospodarki narodowej PKD)**

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ujawnionych wykroczeń				podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
		ogółem	w tym:			nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
			objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu	objętych środkami wychowawczymi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym:	1 407	1 016	129	262	494	60	197	30
1.	Rolnictwo i leśnictwo, łowiectwo	28	15	2	11	10	2	10	1
2.	Górnictwo, wydobywanie	11	6	0	5	4	0	3	1
3.	Przetwórstwo przemysłowe	249	154	34	61	90	14	44	4
4.	Wytwarzanie energii ^{a)}	0	0	0	0	0	0	0	1
5.	Dostawa wody ^{b)}	16	10	0	6	5	0	3	0
6.	Budownictwo	462	398	17	47	166	8	36	7
7.	Handel i naprawy ^{c)}	270	181	28	61	88	16	47	6
8.	Transport i gospod. magaz.	141	121	3	17	59	1	12	4
9.	Zakwaterow. i usługi gast. ^{d)}	71	42	20	9	18	7	6	0
10.	Informacja i komunikacja	4	2	0	2	2	0	1	0
11.	Finanse i ubezpieczenia ^{e)}	3	0	2	1	0	1	1	0
12.	Obsługa rynku nieruchom.	3	3	0	0	2	0	0	1
13.	Działalność profesjonalna ^{f)}	30	23	5	2	11	1	2	0
14.	Usługi administrowania ^{g)}	55	29	12	14	22	6	11	2
15.	Administracja publiczna ^{h)}	5	4	0	1	2	0	1	1
16.	Edukacja	6	1	2	3	1	2	3	2
17.	Opieka zdrowot. i pom. społ.	11	3	1	7	3	1	6	0
18.	Kultura, rozrywka i rekr.	4	3	0	1	1	0	1	0
19.	Pozostała działaln. usług.	38	21	3	14	10	1	10	0
20.	Gospodarstwa domowe ⁱ⁾	0	0	0	0	0	0	0	0
21.	Organizacje eksterytorialne ^{j)}	0	0	0	0	0	0	0	0
22.	Nieokreślona działalność	0	0	0	0	0	0	0	0

^{a)}Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, wodę

^{b)}Dostawa wody: ścieki, odpady, rekultywacja

^{c)}Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych włączając motocykle

^{d)}Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi

^{e)}Działalność finansowa i ubezpieczeniowa

^{f)}Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna

^{g)}Działalność w zakresie administrowania i działalność wspierająca

^{h)}Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenie społeczne

ⁱ⁾Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników, produkuje wyroby i świadczące usługi na własne potrzeby

^{j)}Organizacje i zespoły eksterytorialne

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową**

(wg wielkości zatrudnienia)

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ujawnionych wykroczeń				podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
		ogółem	w tym:			nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu		objętych środkami wychowawczymi						
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym zakłady o zatrudnieniu:	1 407	1 016	129	262	494	60	197	30
1.	1 - 9	881	662	76	143	308	35	105	23
2.	10 - 49	354	256	17	81	130	11	62	5
3.	50 - 249	136	74	34	28	37	12	22	0
4	250 i powyżej	36	24	2	10	19	2	8	2

Źródło: dane PIP

**Dane statystyczne z działalności Państwowej Inspekcji Pracy w 2022 r. - wykroczenia i przestępstwa
przeciwko prawom osób wykonujących pracę zarobkową**

(wg form własności)

Wyszczególnienie		L I C Z B A							
		ujawnionych wykroczeń				podjętych środków prawnych			zawiadomień prokuratury o przestępstwach
		ogółem	w tym:			nałożonych mandatów	skierowanych wniosków do sądu	zastosowanych środków wychowawczych	
			objętych mandatami	objętych wnioskami do sądu	objętych środkami wychowawczymi				
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
	OGÓŁEM, w tym:	1 407	1 016	129	262	494	60	197	30
1.	Sektor publiczny ^{a)} ogółem, w tym własność:	31	14	3	14	10	3	11	5
	1. państwowa	10	5	0	5	3	0	5	1
	2. samorządowa	20	8	3	9	6	3	6	4
	3. mieszana	1	1	0	0	1	0	0	0
2.	Sektor prywatny ^{b)} ogółem, w tym własność:	1 372	998	126	248	481	57	186	25
	1. prywatna krajowa	1 224	906	94	224	430	42	165	21
	2. prywatna zagraniczna	72	60	5	7	33	4	6	2
	3. prywatna mieszana	76	32	27	17	18	11	15	2
3.	Sektor mieszany zrównoważony ^{c)}								
4.	Nieokreślona własność	4	4	0	0	3	0	0	0

^{a)} **sektor publiczny** obejmuje podmioty stanowiące własność państwową, jednostek samorządu terytorialnego oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora publicznego;

^{b)} **sektor prywatny** obejmuje podmioty gospodarki stanowiące własność prywatną krajową, zagraniczną oraz z przewagą kapitału podmiotów sektora prywatnego;

^{c)} **sektor mieszany zrównoważony** obejmuje własność mieszaną między sektorami z takim samym udziałem własności sektora publicznego i prywatnego.

Źródło: dane PIP